

KATOLIČKI LIST

ZVONIK

GODINA: V

BROJ: 10 (48)

Subotica, listopad (oktobar) 1998.

Cijena: 6,00 N. din.

1998.

BIT ĆETE MI SVJEDOCI!

2.-4. listopada

PAPA - KRIST I DUH SVETI U HRVATSKOJ

Oduševljenje, povici, pljesak, ganuće, suze, beskrajna radost...; dah blaženstva kardinala Alojzija Stepinca... Bio je to prizor koji smo mogli stalno gledati prateći "hodočasnika Evanđelja", "hodočasnika mira i ljubavi" - Papu Ivana Pavla II. na njegovom drugom pohodu Republici Hrvatskoj od 2. do 4. listopada 1998. godine.

Od Kristovog uzašašća na nebo pa sve do danas Krist progovara čovjeku-vjerniku na različite načine. Na poseban način mu progovara po Petrovu nasljedniku - Papi. Sam je Krist rekao apostolima: "Tko vas sluša, mene sluša" (Lk 10,16). A u Cezareji Filipovoj Petru je, pošto je ispovjedio svoju vjeru u njegovo mesijansko poslanje, rekao: "Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i vrata paklena neće je nadvladati" (Mt 16,18). U svom oproštaju od apostola Krist im je rekao: "Duh Sveti poučavat će vas o svemu i dozivati vam u pamet sve što vam ja rekoh" (usp. Iv 14,26).

Onaj tko je imao milost pratiti Svetog Oca putem televizije ili osobno sudjelovati na njegovim misama u Mariji Bistrici i Splitu, slušati ga pred zagrebačkom katedralom ili u Solinu, taj će moći potvrditi da nas je u Papinoj osobi stvarno pohodio Krist Gospodin i da ga je Duh Sveti nadahnjivao i poučavao što će nam reći. Doista, po Papi Ivanu Pavlu II. su u Hrvatskoj bili i Krist i Duh Sveti, a njegova dobrotu odražavala je dobrotu Boga Oca. Uostalom, zar ga ne nazivamo rado i imenom "Sveti Otac".

Kako je čudesan naš Papa. Star, bolestan, iscrpljen - a tako mlad Duhom. Kako je vidljiva i kako je osjetna u njemu prisutnost Duha Božjega. Doista, Duh Sveti ga je poučavao dok nam je navješćivao evanđelje; Duh Sveti mu je čudesno dozivao u pamet Isusove riječi. Svaka je Papina riječ poput Isusove bila topla, jasna, odlučna, konkretna... Očituju to njegovi brojni govori i poruke, koje ćemo još dugo morati proučavati, upijati u srce i po njima usklađivati svoj život!

Ponavljali su se evanđeoski prizori pred nama: ljudi su oduševljeno pozdravljali Papu kao nekoć Isusa po trgovima jeruzalemskim ili po gradovima i selima u koja je dolazio. A Papa je sve grlio i milovao svojim pogledom. Učio ih, hrabrio, tješio, opominjao... Usmjeravao nas prema trećem tisućljeću kršćanstva potičući nas da budemo svjedoci Božje dobrote i ljubavi u svijetu; da budemo Kristovi svjedoci "do kraja Zemlje" (usp. Dj 1,8).

Zbog svega toga je razumljivo da smo ovaj broj "Zvonika" "nakitili" Papom. Uz, ne male, dodatne troškove odlučili smo se za poseban dodatak u boji samo da bismo vam, dragi čitatelji, prenijeli što više onu atmosferu koja je tih dana vladala "kud god je On prolazio". Zabilježili smo s posebnom radošću naše hodočašće u Mariju Bisticu, oduševljenje hodočasnika iz naše biskupije. Drago nam je što nas je bilo oko 400. Sretni smo što je s nama bio i naš biskup Ivan. Neizmjerne smo zahvalni domaćinima koji su nas s ljubavlju susretali na svakom koraku, a osobito moramo biti zahvalni Organizacijskom odboru ovog drugog Papinog pohoda Hrvatskoj koji je učinio sve da budemo blizu "dogođanja", da budemo sigurni. Moramo zahvaliti i veleposlanstvu R. Hrvatske za ljubaznost i besplatne vize, kao i Ministarstvu vanjskih poslova za besplatan ulaz autobusima. Moramo također s radošću zahvaliti na ljubaznosti našoj policiji i carinicima... Kao da su se svi trudili da nam bude lijepo. I zato svima hvala! A najviše Bogu. Doista je sve bilo divno, super!

Ovaj broj je "pun Pape" i s još jednog razloga. Ovoga mjeseca (16. 10) navršava se 20 godina od izbora Karola Wojtyła za Papu koji je sebi uzeo ime Ivan Pavao II. Prigoda je to da Bogu zahvalimo za veliki dar ovoga Pape, za njegovih dvadeset godina neumornog služenja Bogu i Crkvi. Hvala mu osobito za ovaj pohod. A najviše što je slugu Božjega Alojzija Stepinca proglasio blaženim. Neka u svima nama poraste poštovanje i poslušnost prema Svetom Ocu. Naš novi Blaženik nam u tome može biti uzor i zagovornik jer za vjernost Papi i Crkvi on je podnio mučeničku smrt.

Bog, Duh je po Ivanu Pavlu II. govorio proteklih dana Crkvi u Hrvata i cijeloj Katoličkoj Crkvi, a nama ostaje da poslušamo apel zapisan u knjizi Otkrivenja: "Tko ima uho nek poslušaj što Duh govori Crkvama!" (Otk 2,7). Ne budimo srca tvrda! Poslušajmo govor Duha. "Po Duhu se i ravnajmo!" (usp. Gal 5,25). To će biti naš veliki doprinos za dobar svršetak drugog i još bolji početak trećeg tisućljeća kršćanstva!

Sa željom da tako bude, sve vas srdačno pozdravlja

Vaš urednik

KAKTUS

Ima jedna vrsta kaktusa koji cvjeta dva ili tri puta godišnje. Neugledne je vanjštine ali ima prekrasan cvijet. Cvjeta noću kad ga nitko ne vidi. Kad padne duboka tama rastvore se krupni, prekrasni, sniježno-bijeli cvjetovi, a kuća se ispuni opojnim mirisom. A ujutro... cvijet je mrtav. Odaje tragove ljepote koja prolazi.

Od koga i za koga ova pažnja?

Od koga i za koga ova rasipnost i darežljivost?

*****

Možda se čudite što pišem meditaciju o kaktusu kad ovaj mjesec ima puno prikladnijih tema. Zapazila sam opet jedan mali cvijet i s nestrpljenjem čekam njegovo cvjetanje. U noći kad kaktus procvjeta sjednem i meditiram o Bogu i ljudima.

Ništa zemaljsko nije vječno,

ali sve zemaljsko može postati slika vječnoga, rekao je netko.

*****

Kaktus me podsjeća na Boga koji je rasipan i darežljiv; koji daje svoje darove velikodušno; koji daje ljepotu kaktusovu cvijetu samo za jednu noć, bez obzira hoće li to netko zamijetiti ili neće. Bog se raduje svemu što stvara, a još se više raduje kad ljudi zapaze da radi njih i njihove radosti stvara sva dobra i ljepote. I tako se Bog i ja radujemo kaktusovu cvijetu na mjeseci (ako je ima), cvijetu koji živi samo jednu noć.

*****

Kaktus me podsjeća i na ljude.

Ima ljudi neugledne vanjštine.

Ima ljudi koji su tako obični i za koje ne bismo nikada rekli da nas mogu nečim iznenaditi.

Ima ljudi koji cvjetaju samo dva - tri puta godišnje. Imaju ljudi koji cvjetaju samo za jedan tren i samo onda kad ih nitko ne vidi; da ne bi ljudi hvalili njihovu dobrotu i ljepotu i da tako ne izgube nagradu kod Oca nebeskoga. Ali za takve trenutke kad ljudi cvjetaju u svom najboljem izdanju vrijedi živjeti.

Valja znati da sve biljke cvjetaju i, ma kako neznatan bio njihov cvijet, imaju šansu donijeti plod, a svaki plod krije novo sjeme.

Valja pažljivo promatrati ljude da bismo uživali u njihovom cvjetanju, makar samo za tren.

S. Blaženka Rudić

Na naslovnoj strani dio zidnog kalendara koji je za iduću godinu izradio Hrvatski institut za liturgijski pastoral, Trg sv. Frane 1, Zadar.

Uređuje: Andrija Kopilović ✍

11. 10. 1998. - 28. nedjelja kroz godinu

2 Kr 5,14-17
2 Tim 2,8-13
Lk 17,11-19

ZAHVALNOST

Pred nama je česta evanđeoska tema. Isus čini dobro potrebnima, bolesnima i siromasima. Isusova pomoć je cjelovito ozdravljenje. Za to cjelovito ozdravljenje potrebno je ispuniti neke uvjete. Zato nam evanđelisti rado prikazuju elemente Isusovog "uslišanja". Ti elementi su sljedeći sa strane potrebnoga: uvidjeti svoju nemoć i pokazati želju za ozdravljenjem te uputiti molbu onome u čiju se moć vjeruje. Zato Isus "uslišanome" često veli: "Vjera te je tvoja spasila." I u odlomku današnjeg evanđelja pred nama je jedan takav čin ozdravljenja, ali samo djelomičan, jer se od molitelja očekuje i čin spoznaje da je ozdravio čudom i nečijom dobrotom i moću. A iskazana dobrota, moć, ljubav rađaju najobilnijim plodom tek kada sa strane "uslišanoga" uslijedi zahvalnost. To je misao vodilja današnje nedjelje. Naime, naći ćemo sebe u nebrojenim prilikama kada smo primili i milost i dobrotu i ljubav i poštovanje i toliko toga, a izostala je najvažnija reakcija s naše strane: zahvalnost. Nasuprot tome, prepuni smo tužbe na sve ono što nije bilo po našem očekivanju. Stoga je primjereno, čitajući ovo evanđelje, staviti na vagu svoje savjesti i upitati se koliko smo se puta tužili a koliko puta zahvaljivali, pa će nam biti jasno koliko su nam oči otvorene za pravo, cjelovito i definitivno ozdravljenje. Ako prevagne zahvalnost, spašeni smo.

25. 10. 1998. - 30. nedjelja kroz godinu

Sir 35,12-14.16-18
2 Tim 4,6-8.16-18
Lk 18,9-14

PONIZNA MOLITVA

Luka nastavlja poučavati o molitvi. Pred nama su danas, dakle, dva molitelja: "Pravednik i grešnik". Luka se ne ruga kada u pravednikova usta stavlja molitvu zahvalnosti, međutim ta molitva prestaje biti zahvalom u času kada postaje osuda i izdizanje iznad drugih. A posve je upropaštena činom samohvale. I tako od revnog čovjeka i ustrajnog molitelja, ali bez poniznosti, postaje ne baš hulitelj, ali svakako čovjek promašene molitve. S druge strane je grešnik! I to javni. Snaga njegove molitve je u jednoj jedinoj spoznaji: Od Boga traži oprostjenje i milosrđe. I on priznaje istinu o sebi, ali se ni ne izdiže iznad drugih niti se uspoređuje s drugima. Hvali se svojim slabostima do te mjere ponizno da je pisac zapazio kako se udara u prsa govoreći svoje pokajanje. Ovaj usporedni primjer molitve pokazuje nam ispravnost i nakaradnost istoga čina.

Zaključak je po sebi jasan: Za pravu molitvu temeljna je komponenta: istinitost čovjeka pred Bogom. Bog je nedohvatljiv, neizmjeran, ali dobri Otac. Čovjek je pred njim samo čovjek, ograničen, prolazan i grešan. Stoga poniznost mora biti temelj svačije molitve, kako Papine, tako i običnoga vjernika. Poniznost je, pak, istina o sebi! Glavna je: Bog mi je potreban!

**18. 10. 1998.
29. nedjelja kroz godinu**

Izl 17,8-13
2 Tim 3,14-4,2
Lk 18,1-8

**DJELOTVORNOST
MOLITVE**

Danas je upravo liturgijski spomen pisca današnjeg evanđelja - sv. Luke. Ove godine smo cijele godine iščitavali tekstove koje je pisao taj vjerni tumač Božji. On je Krista doživljavao kao velikog prijatelja ljudi koji su u potrebi. Stoga je i današnji odlomak evanđelja, rekli bismo, Lukino slušanje Isusove nauke. Pošao je iz vrlo jednostavnog primjera i to iz poganskoga svijeta. Ljudski gledano, pomalo je čak neprihvatljivo da netko nekog uslišava ne zato što mu je to dužnost, nego zato što mu je to drago, jednostavno zato da ga se oslobodi jer mu je dosadan. No, ipak je u evanđelju ovaj primjer vrlo mudro upotrijebljen da bi slušatelje potaknuo na onaj minimum pouzdanja koji je potreban da se čovjek ustrajno Bogu obraća molitvom. Jasno da je molitva koja je puna pouzdanja savršena. Ali je malo onih koji tako mole. Luka hoće i širi krug slušatelja potaknuti na molitvu ustrajnosti, jer je ona djelotvorna baš po tome što je ustrajna i što vjeruje u ono što Bog nudi. Stoga je i zadnja rečenica ovoga odlomka vrlo upečatljiva. Potrebno je ono malo vjere koje bi Sin čovječji trebao naći kada dođe na kraju svijeta kao sudac i kralj. Molitva je, dakle, i izričaj najdublje vjere, a u isto vrijeme i prva stepenica čovjekovog obraćanja Bogu. Evanđelje današnje nedjelje smješta nas na tom drugom stepeništu. Potiče nas da pođemo od najobičnije i najjednostavnije molitve do one najsavršenije i najsvetije koja mora biti utemeljena na vjeri, pouzdanju i ustrajnosti.

**01. 11. 1998.
31. nedjelja kroz godinu
SVI SVETI**

Otk 7,2-4.9-14
1 Iv 3,1-3
Mt 5,1-12a

SLAVA NEBESNIKA

Prošli su svijetom obučeni u nauku Isusa Krista. Prošli su svijetom okrijepljeni snagom milosti Duha Svetoga. Prošli su svijetom čineći dobro u ime Božje. I sad su otpočinuli od svojih trudova bilo da su žrtvovani, bilo da su se žrtvovali i tako, na ovaj ili onaj način, ulagali svoje živote za druge. Tko sebi živi uopće ne živi, a tko za drugog živi vječno živi. Tako je pred nama danas liturgija stavila nepregledno mnoštvo onih koje slavimo kao "Općinstvo svetih". Oni su bitno ostvarili one datosti koje je Isus stavio kao vrhovnu normu: "Proći svijetom čineći dobro". Da bi to mogli postići, bila im je potrebna krsna milost, milost življenja za druge i snaga Duha odozgo da bi sada u tom Duhu, preporođeni, kao zvijezde na nebu, svijetlili našem životu i poticali nas na ustrajnost za temeljno kršćansko opredjeljenje: Činiti dobro. Tako se sva naša vjera u konačnici stapa u vrlo veliki poziv a i veliki napor: Biti čovjek dobrote. Pitanje proslave nebesnika je pitanje sadržaja života pozemljara. Danas su nam postali zagovornicima samo zato jer su nam bili primjerima u životu na zemlji. Sada su nam moćni prijatelji jer su se naučili ljubiti čovjeka na zemlji. I danas su Božji prijatelji zato što su naučili na zemlji u čovjeku prepoznavati Boga. Stoga je ova svetkovina za nas kako poziv, tako i poticaj da vrlo ozbiljno premišljamo svoj život i ulažemo ga čineći dobro.

Naše hodočašće u Mariju Bisticu

BIT ĆETE MI SVJEDOCI

Radost nas hodočasnika u Mariju Bisticu trojaka je: sretni smo što smo se susreli sa Svetim Ocem, ponosni što je sjeme našeg naroda u liku kardinala Alojzija Stepinca izniklo u blaženika i puni blagosti i radosti što smo opet, nakon dužeg perioda neželjenog prekida, ugledali dragi lik Majke Božje Bistričke.

"Nebeske suze" u Aljmašu

Na hodočašće u Mariju Bisticu krenulo je šest autobusa iz Subotičke biskupije. Organizaciju je u ime Liturgijskog vijeća Subotičke biskupije vodio preč. Andrija Kopilović. Predvođeni svojim župnicima i časnim sestrama vjernici su u petak, 2. listopada u 8 sati ujutro krenuli u susret Papi i svečanom događaju proglašenja blaženim kardinala Stepinca, u nama drago hrvatsko nacionalno marijansko svetište - Mariju Bisticu.

Po nesmetanom, brzom prelasku granice zaustavili smo se u Aljmašu, nama Bačvanima od davnina bliskom marijanskom svetištu. Tu su nas dočekali tmurni oblaci i obilna kiša. Kao da je i nebo zaplakalo s nama kad nismo ugledali dragu nam i dobro poznatu crkvu u koju smo do ovog strašnog rata tako rado hodočastili Gospi Aljmaškoj, Gospi od utočišta, nego na njezinom mjestu samo komadić jednog njezinog zida. Ali, kako nada nikad ne umire, tako smo i mi povratili mir duše ugledavši lijepo očuvani lik drage Gospe koji se obnovljen čuva u kapelici u blizini porušene crkve. Pomolili smo se u tišini Bogorodici s nadom da ćemo joj uskoro moći upućivati svoje prošnje slaveći euharistiju u novoizgrađenoj crkvi.

Svjetlosti Marije Bistrice

Mali "konvoj" subotičkih autobusa je nakon kratkog zaustavljanja i odmora u Virovitici nastavio put. Od Zlatar Bistrice, mjesta 6 km udaljenog od Marije Bistrice, jedan redarstvenik na motociklu, vozeći ispred autobusa, doveo je kolonu do odredišta. Oko 18,30 s pjesmom Majci Božjoj Bistričkoj na usnama i radošću u srcu ugledali smo Svetište obasjano svjetlošću. Sjala je Marija Bistrica nekim posebnim sjajem, onim kojim blistaju mjesta u kojima se srca Božjih miljenika ljudi pune radošću zbog susreta s Gospodinom, tako da im lica isijavaju blagošću i srećom.

Snalažljivošću potkrijepljenom dugogodišnjim iskustvom u organiziranju hodočašća glavnog vođe puta, preč. Kopilovića, dobili smo dozvolu da parkiramo autobuse u neposrednoj blizini crkve i mjesta predviđenog za centralna događanja. To nam je omogućilo da se vrlo brzo priključimo hodočascima koji su hrlili u crkvu gdje je uskoro trebao započeti program bdjenja.

Bdjenje u radosnom iščekivanju

Karmelićanke na bdjenju

Crkva se punila hodočascima iz raznih krajeva, koljena su pokleknula ispred oltara s kog nas je milo gledao lik Crne Gospe Bistričke. U tišini, pobožno kročili smo na oltar i u ophodu predali Gospi sve naše boli, tu-

ge, nadanja; toplo joj zahvalili za sva dobra i radosti, uputili joj prošnje naših bližnjih koji nisu mogli doći s nama, ali koji su se preporučili u naše molitve. Oči se nisu mogle odvojiti od Gospina lika, a u sjećanje su dolazile riječi pjesnika J. Kornera:

"Jer kip je Tvoj malen i skroman,
Kip je Tvoj crn i bijedan. Al je velika

milost Tvoja u hramu njegovu,
i zato oko crnog kipa Tvojega
teče bijela rijeka Milosrda."

Redovi su se smjenjivali ispred ispovjedaonica. Svatko je htio pomiren s Gospodinom primiti Kruh života. U 21 sat počela je sv. misa koju je predvodio upravitelj Svetišta, msgr. Lovro Cindori. S njim su, između ostalih, suslavili i naši svećenici: Andrija Kopilović, Andrija Anišić, Josip Kujundžić, Lazar Novaković. U svojoj propovijedi msgr.

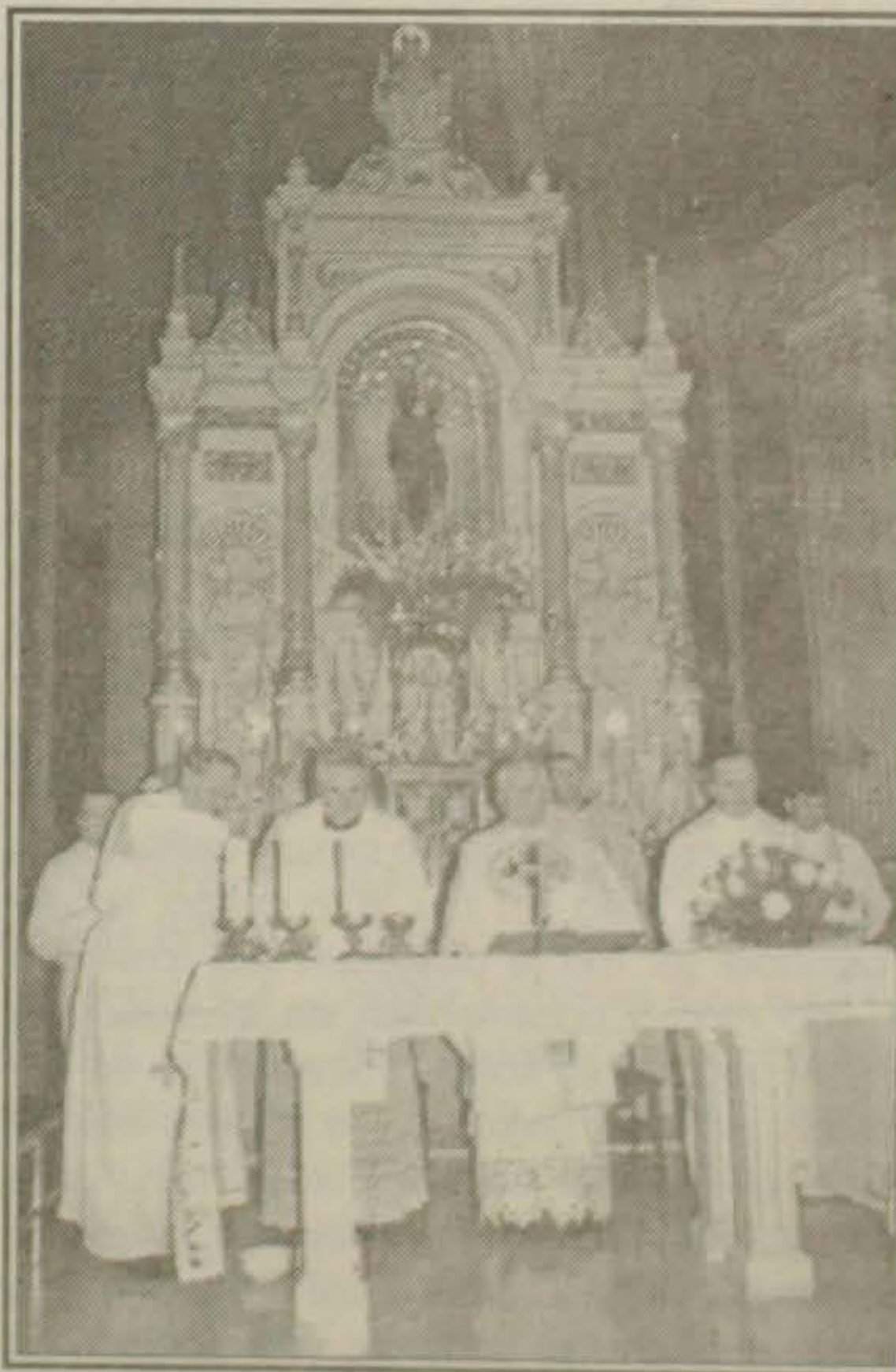
Cindori je oduševljeno govorio o povodu ovog hodočašća - dolasku pape Ivana Pavla II. i željno iščekivanom proglašenju kardinala Alojzija Stepinca blaženim.

Poslije sv. mise uslijedilo je polusatno predstavljanje hrvatskog nacionalnog marijanskog svetišta Marije Bistrice, nakon čega nam je predstavljen životni put kardinala Alojzija Stepinca. O njemu smo u posljednje vrijeme čuli puno, ali nikada dovoljno. Napose nama, bačkim Hrvatima, dugi niz godina bile su servirane informacije u vidu publikacija i memoara u kojima je kardinal Stepinac predstavljan kao zločinac. Snagom vjere u pravu istinu upijali smo sada riječi kojima je opisan životni put ovog mučenika, skorog blaženika.

U kratkom programu koji je uslijedio, o svom redovničkom životu ispunjenom kontemplativnom molitvom i meditacijom govorile su nam časne sestre karmelićanke, koje su se ovdje okupile iz tri zajednice kako bi dale svoj skroman doprinos proslavi proglašenja blaženim svoga utemeljitelja u Zagrebačkoj nadbiskupiji, kardinala Alojzija Stepinca. Dostojanstvene i nježne pjevale su svojoj Gospi, svojoj zaštitnici i pokrenule u nama osjećaje divljenja i blagosti.

Program se nastavio ponoćnim klanjanjem i blagoslovom s Presvetim oltarskim sakramentom, da bi u pola sata iza ponoći

započeo svečani prijenos kipa Gospe iz crkve u prezbiterij liturgijskog prostora na otvorenom gdje se imala upriličiti svečanost sutrašnjeg dana. Program bdjenja se tako na dirljiv način privodio kraju. U svečanoj procesiji koju je vodio upravitelj Svetišta, msgr. Cindori, četiri djevojke u nošnjama ovog kraja Hrvatske ponijele su kip Bistričke Gospe iz crkve. Crkva i prostor oko nje bili su ispunjeni hodočascima. Nije se osjećao umor od puta, samo je srce jače zaigralo u grudima kada se Gospin kip približio. Kip Majke Božje Bistričke su do prezbiterija pratili ho-

Koncelebrirana sv. misa bdjenja u petak

dočasnici koji su namjeravali cijelu noć ostati u njezinoj blizini, moleći i bdijući. Napustili smo crkvu puni radosnog iščekivanja jutra i dana u kom će se u susretu sa Svetim Ocem naša katolička Crkva i narod obogatiti novim blaženikom.

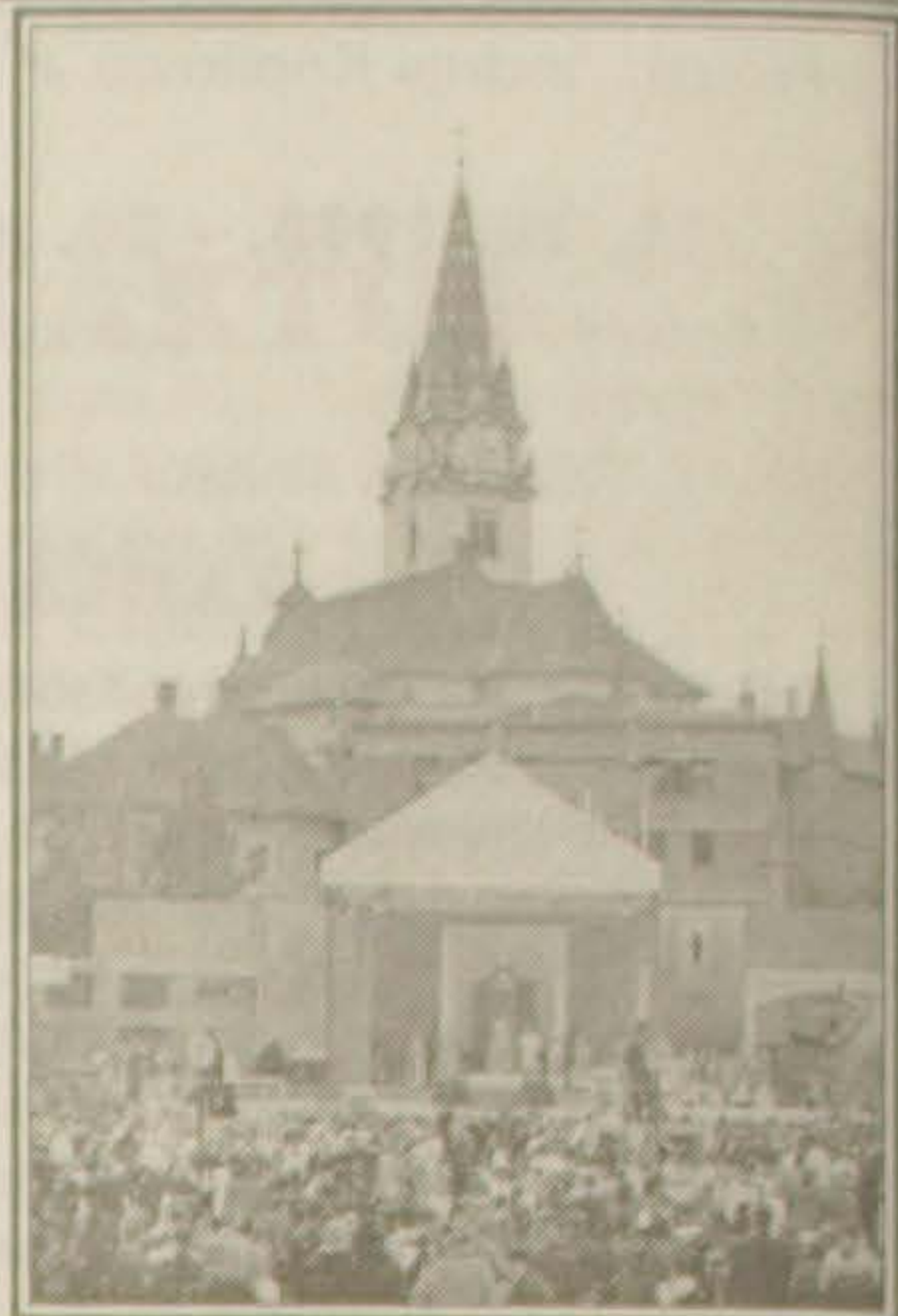
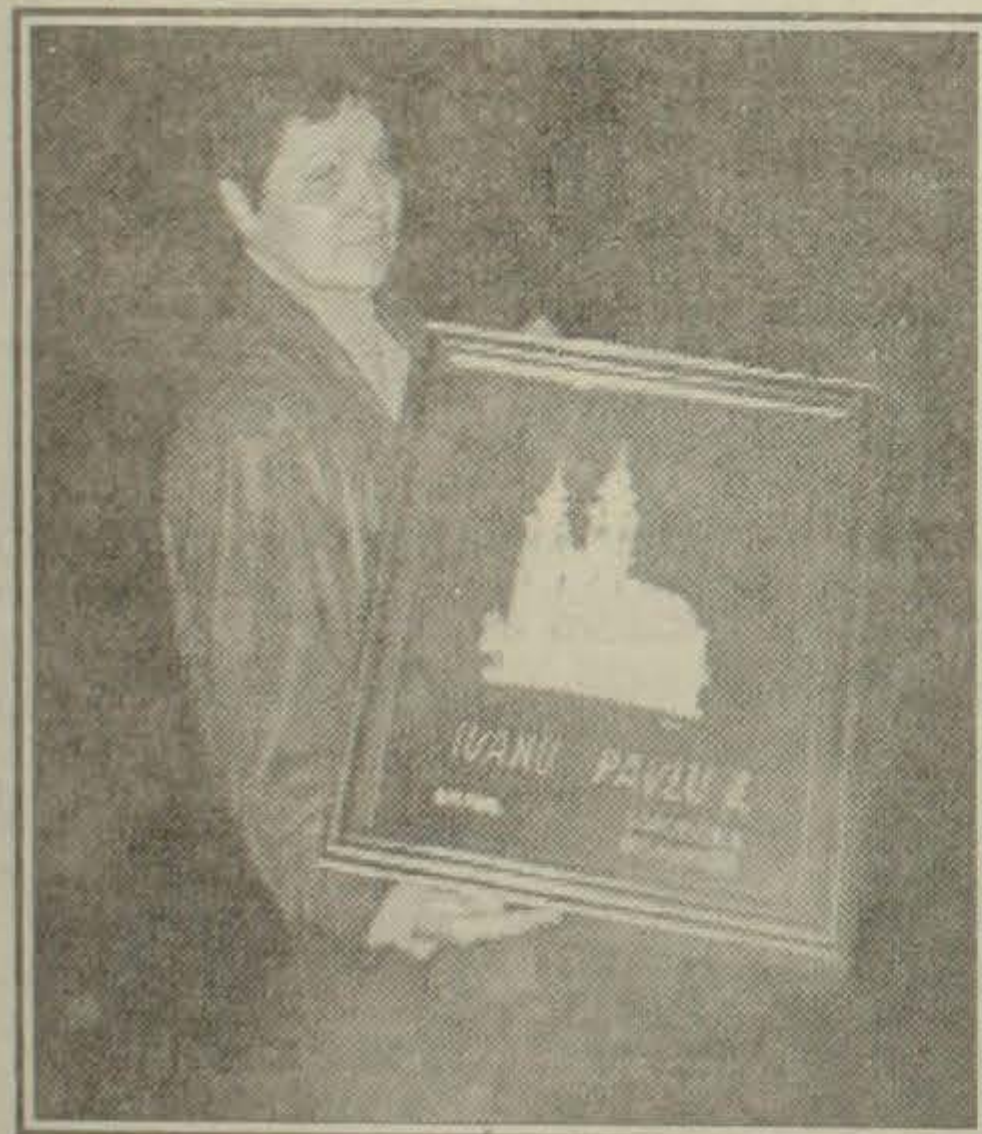

Foto: Josip Štulinović

"Istina nije roba"

Od ranog jutra 3. listopada rijeka hodočasnika se pjevajući, kretala lagano prema ulazima u obilježene sektore za sudjelovanje u svečanoj svetoj misi. Na ulazima smo dobili liturgijske vodiče po kojima smo mogli pratiti misu i aktivno sudjelovati u njoj pjesmom i molitvom. Vrijeme je bilo tiho, vrlo oblačno i mnogi su se pogledi dizali ka nebu i okolnim "bregima" odakle su oblaci dolazili. Ali, naša Nebeska Majka je svojom rukom natkrilila ovo drago mjesto njezinih štovatelja i nije pala ni jedna kap kiše. Vrijeme do početka sv. mise bilo je ispunjeno glazbenim programom. Sektor koji smo dobili bio je blizu oltara i oni sretnici koji su uspjeli "ugrabiti" dobru poziciju vidjeli su plato predviđen za uzvanike i oltar kao na dlanu. Ali ono što smo osjetili svi bilo je uzbuđeno kucanje srca oko pet- sto tisuća okupljenih hodočasnika koji su radosnim usklikima, bur- nim pljeskom i zastavicama pozdravljali Papu. On je stojeći u papamobilu koji se lagano kretao prolazima između sektora otpoz- dravljaio i blagoslivljavao okupljeni puk.

Svečana sv. misa je počela pozdravom domaćina, zagrebačkog nadbiskupa Josipa Bozanića. Kulminacija svečanosti je bila u trenutku kada je papa Ivan Pavao II, izgovorivši svečano formulu beatifikacije, proglasio slugu Božjeg Alojzija Stepinca blaženim. Kroz oblake su se probile zrake sunca i obasjale sve vjernike koji su pozdravljali svojim dlanovima, suzama radosnicama i sretnim licima ovaj svečani povijesni čin. Sveti Otac je misu predvodio na tečnom hrvatskom jeziku što je oduševilo sve nazočne. Pozdravivši visoke dužnosnike iz crkvenog i svjetovnog života Hrvatske kao i njihove goste, obratio se hodočasnici na jezicima skupina koje su došle da podijele s Hrvatima ovu radost: Slovencima, Talijanima, Mađarima, Poljacima, Nijemcima, Albancima. U darovnoj procesiji Svetom Ocu je uručen i dar Subotičke biskupije - slika subotičke katedrale izrađena u tehnici slame, koju je za ovu svečanu prigodu izradila Jozefa Skenderović (na slici lijevo) iz Subotice. Ponosni smo što su vrsni glazbenici, koji su divnim pjevanjem uveličali ovu svečanost, izabrali hvalospjev Svet - i Jaganjče Božji iz Mise koju je skladao naš skladatelj Albe Vidaković. Na kraju liturgijskog slavlja Sveti Otac je podijelio svoj svečani apostolski blagoslov. Okupljeni vjerni puk ispratio ga je pjevajući "Lijepu našu". Oficijelna svečanost se završila oko 13 sati, ali slavlje u nama još uvijek traje.

Na kraju liturgijskog slavlja Sveti Otac je podijelio svoj svečani apostolski blagoslov. Okupljeni vjerni puk ispratio ga je pjevajući "Lijepu našu". Oficijelna svečanost se završila oko 13 sati, ali slavlje u nama još uvijek traje.

Napustili smo Mariju Bistricu u 15 sati. Odlazili smo sa spoznajom da smo svjedoci kako istina uvijek na kraju trijumfira, sretni što smo bili dionici tako značajnog događaja za Katoličku Crkvu u Hrvatskoj. Ponosni smo što smo dio naroda hrvatskog koji je tako vezan za Svetu Stolicu i dirljivo privržen Petrovom nasljedniku, tom divnom, dragom Apostolu mira u ovim nemirnim vremenima. Odlazili smo ispunjeni milinom Božje blizine, utješeni blagim osmijehom koji je titrao na licu Majke Božje Bistričke. Ohrabreni zajedništvom s hodočasnici, vjernicima iz drugih krajeva Hrvatske i inozemstva, sigurno smo umnožili svoju vjeru. Potaknuti riječima podrške i nade Svetog Oca učvrstili smo ufanje. Moleći se našem novom blaženiku Alojziju Stepincu, nadamo se savršenom Duhu ljubavi koji će obnoviti lice zemlje sve.

Dok smo se u noći približavali Subotici navirale su riječi pjesme poete bačvanskih ravnicu, Alekse Kokića:

*"O Majko lijepe ljubavi i Djevo,
Bez Tebe ne daj nam živjet ni trena.
Za Tvoju dobrotu s pjesmom, srcem, hvalom
S pticama i žitom budi pozdravljena!"*

Bernarda Kopunović

IZ PROPOVIJEDI SVETOG OCA U MARIJI BISTRICI

**OVO JE POVIJESNI DOGAĐAJ
U ŽIVOTU VAŠE CRKVE I VAŠE NACIJE**

"Ako pšenično zrno, pavši na zemlju, ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat rod" (Iv 12,24). Prepuni smo danas radosti u zajedničkom zahvaljivanju Bogu za novi plod svetosti što ga hrvatska zemlja pruža Crkvi u osobi mučenika Alojzija Stepinca, zagrebačkoga nadbiskupa i kardinala Svete Rimske Crkve....!

Blaženi Alojzije Stepinac nije prolio krv u doslovnom smislu riječi. Njegova je smrt uzrokovana dugotrajnim patnjama, koje je podnio: zadnjih je petnaest godina njegova života bilo obilježeno neprekinutim nizom zlostavljanja posred kojih je odvažno izložio vlastiti život radi svjedočenja za Evanđelje i za jedinstvo Crkve. Svoju je sudbinu, da se poslužim Psalmistovim riječima, položio u Božje ruke (usp. Ps 16[15],5).

Ne dijeli nas mnogo vremena od života i smrti kardinala Alojzija Stepinca: svega tridesetosam godina. Svima su nam poznate okolnosti ove smrti. Mnogi među nazočnima mogu iz vlastitoga iskustva posvjedočiti koliko su onih godina bile obilate patnje Kristove među pučanstvima u Hrvatskoj i tolikim drugim zemljama našega kontinenta. Razmišljajući danas o Apostolovim riječima iz dna srca stanovnicima tih zemalja želimo da i u njima, nakon patnje, bude obilata utjeha rassetoga i uskrsloga Krista.

Današnji je obred proglašenja blaženim za sve nas poseban razlog utjehe. Ovaj se svečani čin odvija u hrvatskom marijanskom nacionalnom svetištu u Mariji Bistrici na prvu subotu u mjesecu listopadu. Pred očima Presvete Djevice ugledni sin ove blagoslovljene zemlje biva uzdignut na čast oltara, o stotoj obljetnici svojega rođenja. Ovo je povijesni događaj u životu Crkve i vaše nacije. Podnijevši u svojem tijelu i duhu okrutnosti komunističkoga sustava, jedan od istaknutih likova Katoličke Crkve zagrebački nadbiskup kardinal Alojzije Stepinac sada se povjerava sjećanju svojih sunarodnjaka s blistavim znamenjima mučeništva. /.../

"Oče, proslavi ime svoje!" (Iv 12,24,28). Svojim ljudskim i duhovnim životnim putem blaženi Alojzije Stepinac svojem narodu pruža svojevrsni kompas da bi se znao orijentirati. Evo glavnih točaka: vjera u Boga, poštivanje čovjeka, ljubav prema svima sve do praštanja, jedinstvo s Crkvom kojoj je na čelu Petrov nasljednik. Dobro je znao da se ne može popuštati kad je u pitanju istina, jer istina nije roba kojom se može trgovati. Zbog toga mu je bilo draže prihvatiti patnju nego li izdati svoju savjest i iznevjeriti obećanje dano Kristu i Crkvi.

Nije bio sam u tomu hrabrom svjedočenju. Uza nj su bile i druge odvažne osobe, koje su, da bi sačuvale jedinstvo Crkve i branile njezinu slobodu, prihvatile da zajedno s njim plate teški danak tamnice, zlostavljanja, pa čak i krvi. Danas se tome mnoštvu nesebičnih duša - biskupima, svećenicima, redovnicima, redovnicama, vjernicima svjetovnjacima - divimo i zahvaljujemo im. Slušamo njihov snažni poziv na praštanje i pomirbu. Oprostiti i pomiriti se znači očistiti sjećanje od mržnje, zavade, želje za osvetom, znači priznati bratom čak i onoga koji nam je nanio zlo, znači ne dopustiti da nas pobjedi zlo, nego zlo svladavati dobrom (usp. Rim 12,21).

Blagoslovljen budi, "Oče Gospodina našega Isusa Krista, Oče milosrđa i Bože svake utjehe" (2 Kor 1,3), za ovaj novi dar Tvoje milosti.

Blagoslovljen budi, Jedinorođeni Sine Božji i Spasitelju svijeta, zbog Tvojega slavnog Križa, koji je u zagrebačkom nadbiskupu kardinalu Alojziju Stepincu postigao divnu pobjedu.

Blagoslovljen budi, Duše Oca i Sina, Duše Tješitelju, koji nastavljaš očitovati svoju svetost u ljudima i koji ne prestaješ djelovati kako bi napredovalo djelo spasenja.

Trojedini Bože, danas Ti želim zahvaliti za čvrstu vjeru ovoga Tvojeg puka unatoč ne malim protivštinama što ih je susretao tijekom stoljeća. Želim Ti zahvaliti za nebrojene mučenike i ispovjednike vjere, muževe i žene svih životnih dobi, koji su živjeli u ovoj blagoslovljenoj zemlji!

"Oče, proslavi ime svoje!" (Iv 12, 28).

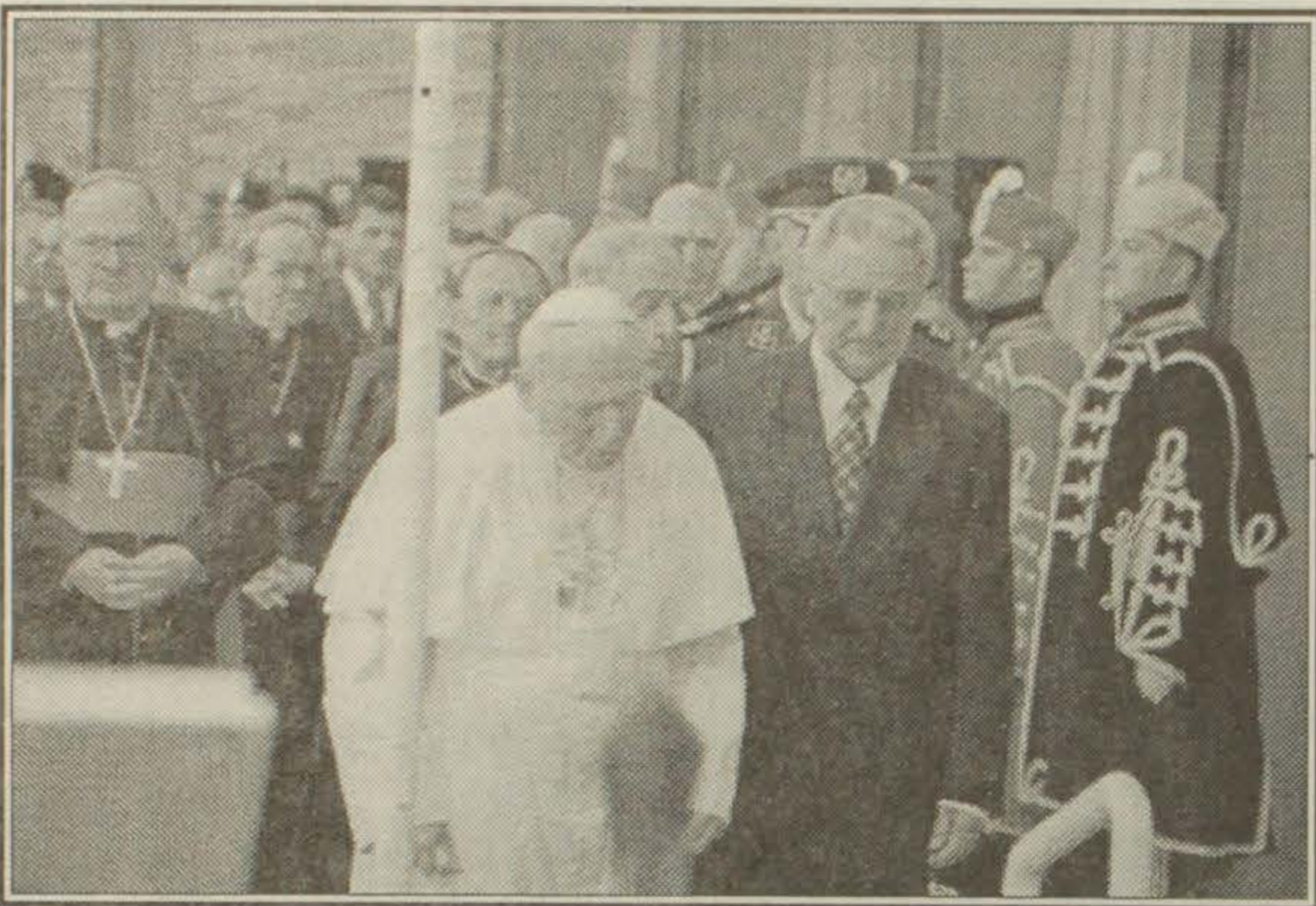
PRVI UTISCI HRVATSKIH BISKUPA I ORGANIZATORA O PAPINU POSJETU

"Nadbiskup je zadovoljan, zadovoljan je i Papa"

Po završetku drugoga pastirskog pohoda Republici Hrvatskoj Svetog Oca Ivana Pavla II. razgovarali smo u nedjelju, 4. listopada u Splitu s nekim od sudionika i organizatora toga Papina trodnevnog posjeta.

Istaknuto je zadovoljstvo zbog tog, prema riječima porečko-pulskog biskupa Ivana Milovana "milosnog posjeta i dara Božjeg i posebnog izraza ljubavi Svetog Oca i za Crkvu i domovinu", te zadovoljstvo i organizacijom i odazivom hodočasnika, što su nam kazali i splitsko-makarski nadbiskup Ante Jurić, biskupi Milovan i krčki Valter Župan, generalni vikar zadarske nadbiskupije mons. Milivoj Bólobanić, te tajnik Crkvenog odbora za pripremu dolaska Svetog Oca zagrebačke nadbiskupije dr. Zvonimir Kurečić.

Nadbiskup Jurić istaknuo je kako je posjet bio "milosni čas i čas velike radosti za cijeli narod", te da je promatrajući lica, od onih najmlađih do onih najstarijih, vidio "neobičnu radost i ljubav prema Svetom Ocu. To mi je, kao nadbiskupu, utjeha da u dušama mojih vjernika još uvijek živi vjera u Boga kad tako poštuju Kristova namjesnika na zemlji".

Papa i predsjednik R. Hrvatske dr. Franjo Tuđman (Foto: Josip Štilinović)

Evangelički biskup Vladimir Deutsch, govoreći o svome doživljaju susreta sa Svetim Ocem, rekao je kako ga je doživio ponajprije kao svoju osobnu duhovnu obnovu, te da Papine riječi izrečene u tijeku posjeta Hrvatskoj sadrže poruke ne samo za vjernike katolike, nego i za sve ljude dobre volje u Republici Hrvatskoj.

Govoreći o sadržajima poruka Svetog Oca izrečenih u svim prigodama njegova trodnevnog posjeta, biskup Župan je istaknuo: "Vrijeme koje je pred nama je vrijeme da uistinu uđemo u srž tih poruka i da ih sprovedemo u djelo."

Sarajevski nadbiskup kardinal Vinko Puljić istaknuo je čin proglašenja blaženim kardinala Alojzija Stepinca kao "dar i nagradu za ona poniženja i negativne pristupe o kojima smo slušali o kardinalu Stepincu u tijeku 50 godina komunizma".

Generalni vikar varaždinske biskupije mons. Ivan Godina rekao je kako taj događaj Crkvi u Hrvata daje snage i utjehu za izdržavanje svih poteškoća u svakidašnjem životu te daje poticaj za življenje u ljubavi za dobro.

Izražavajući zadovoljstvo velikim brojem ljudi okupljenih na zagrebačkim ulicama, na trgu ispred zagrebačke katedrale i na Mariji Bistrici, dr. Kurečić je rekao da je to dokaz da ljudi prepoznaju u Papi osobu koja ima "nešto za reći" i kao osobu koja je moralni autoritet današnjice.

Izraženo je mišljenje kako posjetom nisu zadovoljni samo biskupi, organizatori i hodočasnici, već i Sveti Otac, što se moglo zapaziti prema izrazu njegova lica, a sam Papa je na kraju slavlja u Solinu dodao "nadbiskup je zadovoljan, zadovoljan je i Papa".

Pomoćnik generalnog tajnika Hrvatske biskupske konferencije dr. Ivan Čubelić izjavio je da će hrvatski biskupi na idućemu zasjedanju jamačno staviti na prvo mjesto osvrt na pastoralni posjet Svetog Oca Hrvatskoj i poruke u njegovim govorima. Dr. Čubelić je istaknuo riječi jednoga od njih, da ovaj put ne bismo trebali čekati ponovni Papin dolazak da objavimo, potičemo na propovijedanje, katehiziranje i življenje tih Papinih govora. /IKA/

/Iz Papinog "Angelusa" u Splitu/

Papa blizu izbjeglicama i prognanicima

Blizu sam i onima koje je ratno nasilje otrgnulo od njihovih kuća, a još se uvijek u njih ne mogu vratiti, ili im je, vrativši se, potrebna pomoć za dovršetak obnove njihova doma u kojemu žele obnoviti miran obiteljski život.

Kako ovdje s dubokim suosjećanjem ne spomenuti tragediju koja se događa u ne tako dalekom kraju, na Kosovu? Meka razumijevanje, uzajamno poštivanje, praštanje i pomirba napokon zauzmu mjesto nasilju i pustošenju. Da bi se to ostvarilo potrebno je da međunarodna zajednica, s velikim osjećajem solidarnosti, ne propusti na vrijeme pružiti svoju pomoć.

Preporučimo ove želje zagovoru Presvete Bogorodice i Njezinoj zaštiti... /IKA/

Suze radosnice

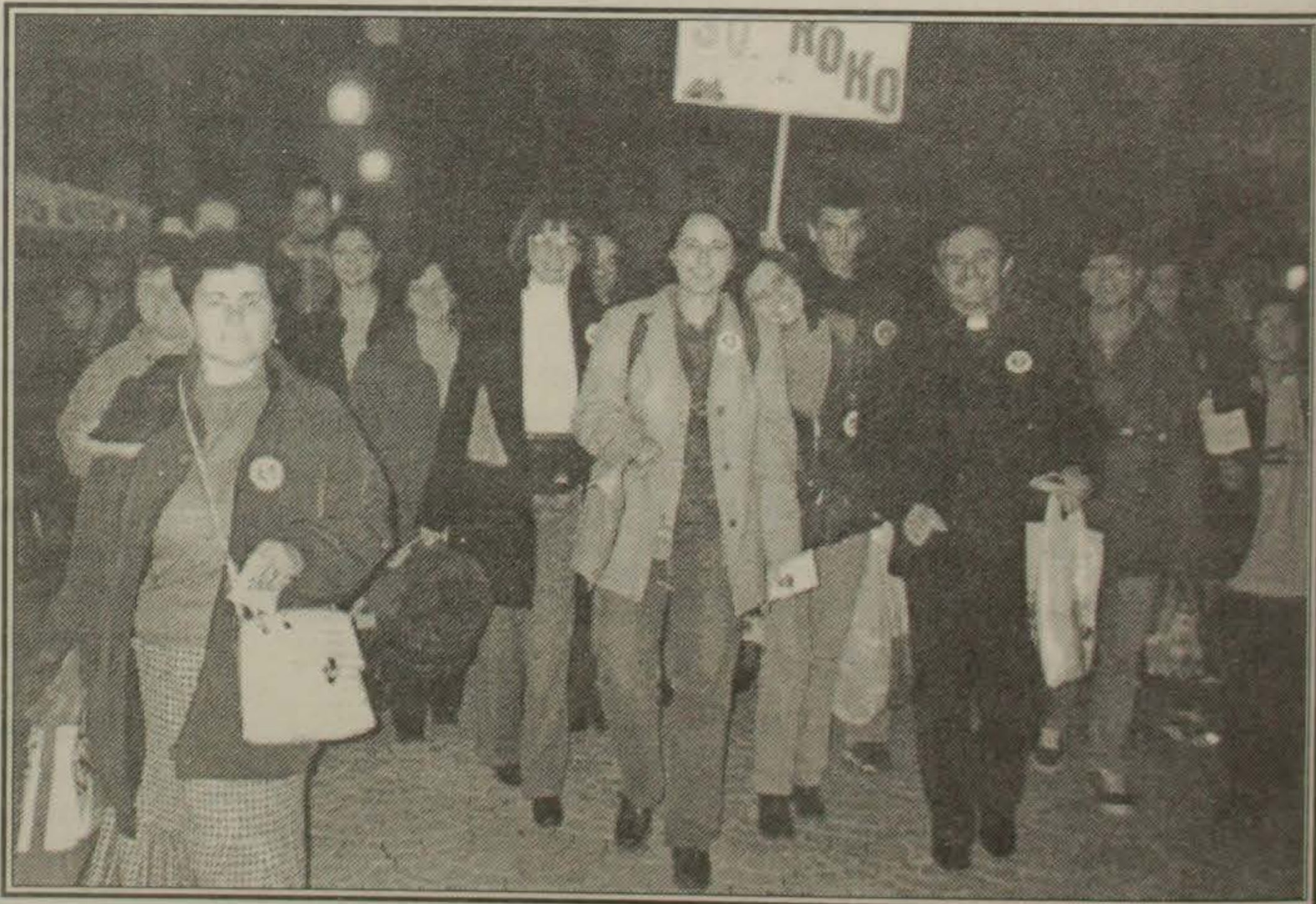
Bila sam dosada tri puta u Mariji Bistrici. Svaki put sam iz Bistrice došla kući uslišana, puna sriće i radosti. Ali ovog puta sve je bilo drugačije. Kad sam ušla u crkvu i ugledala kip Majke Božje Bistričke zaboravila sam na nevolje, na umor i glad. Ostala sam u crkvi sve dok lik Gospin nisu odneli i stalno sam samo u nju gledala. Kad su je iznosili iz crkve ja sam samo nju vidili iznad svita kako mi se približava i imala sam osjećaj da me živo gleda. Od sriće su mi potekle suze radosnice.

Sutradan kad se Papa pojavio, ja više nisam osjećala tlo pod nogama. Imala sam osjećaj da sve to mnoštvo svita plovi po zraku sa njim, da nas on toga časa vodi živoj Gospi koja nas raskriljenih ruku čeka.

A sliku našega blaženika Stepinca kad sam vidila, ja sam mislila da je živ i čula sam u duši njegove riči "Bit ću stalno sa Vama". Mogla bih od svega knjigu napisati, ali ni onda ne bih našla riči da kažem šta sam sve osjećala i doživila. Jedino mogu reći da to nika da zaboravit neću.

Hvala svima koji su mi pomogli da dođem u Mariju Bisticu. Neka im Bog plati životom vičnim.

Dula Milodanović

Nikakav umor nije se mogao vidjeti na licima hodočasnika

Srce se otvorilo

Godinama se hodočastilo Gospi u Mariju Bisticu. Ja dosada nisam imala prilike. Ali sam hodočastila sad, u Godini Duha Svetoga, kada je Sveti Otac došao k nama da nas posjeti i proglasi našega kardinala Stepinca blaženim. Ne znam što bih rekla kako sam se osjećala... Kao da mi se srce otvorilo kod Gospe. Pred njezinim milosnim likom molitve su same navirale: "Gospo draga budi s nama u dobru i u zlu; usliši naše molitve..."

A susret s Papom?! Kad je prolazio kroz hiljade hodočasnika i kad sam ga vidjela lijepo, izbliza, suze radosnice nisam mogla zaustaviti. Osjećala sam se kao novo, preporođeno biće, kome je sve odjednom laknulo... To je sigurno Gospa pomogla i naš novi blaženik. Hvala im!

Gabriela Tumbas

Dolazim kao hodočasnik Evanđelja

/Iz Papinog govora na aerodromu/

Dolazim k vama kao hodočasnik Evanđelja slijedeći stope prvih svjedoka vjere. Dolazim ubrati plodove hrabroga svjedočanstva što su ga pružali Pastiri i vjernici sve od prvih stoljeća kršćanstva. Ti su se plodovi očitovali u svemu svojem bogatstvu posebno u teškim vremenima: u doba rimskih progona, na početku, zatim u doba turskoga prodora i okupacije, te, u najnovije vrijeme, u doba strašnoga komunističkog progona. Kako ne ostati zadivljeni pred uzorima vjere kao što su sveti Dujam biskup te solinski, duvanjski, istarski, srijemski i sisački mučenici, sve do sluge Božjega Alojzija Stepinca, koji je s drugim svjedocima žarkim svjetlom osvijetlio ovo stoljeće kojim se završava drugo kršćansko tisućljeće? /.../

Dolazim danas učvrstiti svoju braću u vjeri zahvalan Gospodinu za dvotisućljetnu nazočnost Crkve u ovim krajevima i za bogatu povijest hrvatskih katolika. Dolazim da tu svoju braću ohrabrim u nadi i da ojačam njihovu ljubav...

Ovo će... putovanje biti u znaku pobožnosti hrvatskoga naroda prema Presvetoj Bogorodici. Želim zbog toga već sada Onoj, koju zazivate kao Odvjetnicu Hrvatske, najvjerniju Majku, povjeriti svoje korake u vašoj domovini. Njoj upravljam svoju prošnju da nastavi bdjeti nad hodom vašega naroda. Neka ga štiti i podupire u svjedočenju za Krista i Evanđelje i neka mu na njegovim životnim stazama pokazuje put vječnoga spasenja.

Crkva računa na vaše svjedočenje i na vašu molitvu

/Iz govora pred zagrebačkom katedralom/

Dragi stanovnici Zagreba i cijele Hrvatske, draga mladeži i drage obitelji: mir vama!

Crkva se osjeća pozvanom da sudjeluje... u postupku ljudskoga promaknuća. Ona međutim dobro zna da je njezina prvotna i glavna dužnost spomenutome promaknuću pridonositi propovijedanjem Evanđelja i odgojem savjesti. U ispunjenju te zadaće ona računa sa svakim pojedinim od vas, dragi vjernici koji me slušate: računa na vaše svjedočenje i, još više, na vašu molitvu. Upravo se u molitvi otvaraju obzori stalne spasenjske Božje nazočnosti u životu svake osobe i svakoga naroda. Zajedništvo s Bogom hrani u dušama odvažnost nade. Neka svatko od vas uzmgone ponovno otkriti neizmijerna bogatstva skrivena u osobnoj i zajedničkoj molitvi! /IKA/

ŠKOLA DUHA SVETOGA**Tragom jedne slike**

Stariji se ljudi u našem kraju sjećaju svojih starijih. Stariji su nas učili - kad sa stola padne zalogaj kruha na pod, treba se sagnuti, podići ga, poljubiti i odložiti na njegovo mjesto. Tu sliku djeteta, koje se sagiba da podigne zalogaj kruha, ima Gerard pred očima. On se tako sagiba da podigne svaki dar koji dolazi iz Božje ruke. Svaki Božji dar će poljubiti. Najveći je Očev dar, dakako, Duh Sveti. A Duh Sveti "je život duše. Što je Isus zaslužio, to Duh Sveti dili. Dar vazda primamo kad ga poljubimo, upotrebimo i vratimo. Ovaj dar se kao medena kap spušta na usne naše duše bez pristanka. Blažen tko ga ne otiskiva" (Bm, 38. str.).

Blagotvorna prisutnost

Otac Gerard je u Somboru proživio dva svjetska rata. Doživio je rascvat, propast i nastajanje novih monarhija i novih režima. Rodio se i odrastao u Austro-Ugarskoj monarhiji, živio u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, u Kraljevini Jugoslaviji. Proživio je i okrutnosti Prvog i Drugog svjetskog rata. Doživio je uspostavu nove Jugoslavije i nemili progon vjernika nakon rata. Sva ta burna vremena i promjene nisu u njegovoj duši omele Božju milost, koja je kroz njegovu molitvu, pokoru i služenje u ispovjedaonici strujala u duše somborskih vjernika. Nije Božja milost kroz srce oca Gerarda podizala samo Somborce. Poput rijeke kupala je i osvježavala cijelu Bačku. O dobroti oca Gerarda pripovijedali su brojni naraštaji somborskih gimnazijalaca, koji su upravo u Karmelu tražili hranu za svoju dušu. Gerardova duhovnost je zadivila i one koji nisu bili katolici. U gradu na Mostongi se kroz dugi niz desetljeća osjećala Gerardova nazočnost. O njemu se govorilo. Njega su tražili za ispovijed. I sam je ljude pozivao na svetu ispovijed. Smijemo li mi reći, da nas je dugogodišnje stanje rata ili stanje "ni rata ni mira" tako zaustavilo, da u nama nema snage za novi početak? Divna djela Božja u životu oca Gerarda svjedoče o tome da je Bog djelatan u svim priilikama čovjekovoga života. Život oca Gerarda je svjedočanstvo za onu veliku Davidovu riječ: "Sva će zemlja znati, da ima Bog u Izraelu" (1 Sam 17,46). Po onomu što je Bog ostvario u životu oca Gerarda i mi znamo da u svakom naraštaju ima Boga, da ima Boga i u čovjeku današnjice, pa tako i u ovom našem, za nas zacijelo najtežem vremenu. Neka iz veličanstvenog hrama svetog Stjepana Kralja iz Sombora, iz divnog somborskog doma Majke Božje Karmelske ponovo zamiriše miris Karmela, miris ljubavi, pokore i žarke molitve. Neka zagovor sluge Božjega oca Gerarda Tome Stantića čuva cijelu našu Bačku. Gerardova nazočnost se i danas osjeti u Somboru. Njegov grob potražite ljudi. Blagotvorna njegova nazočnost je i danas na utjehu i okrepu mladima i starima. Na njegovu grobu u molitvi kleče redovnici, biskup, redovnice, svećenici, djevojke i mladići, starci i mladi roditelji. Njegov zagovor traže djeca. I tko ne zna dobro moliti, neka potraži zagovor i pomoć oca Gerarda. Otac Gerard je molitvu učio u školi Duha Svetoga. On će za nas, ako treba, i vikati. I tako je znao, a mi vjerujemo i sada znade tako moliti. Gerard je molio za narod. Znao je i nikada nije zaboravio moliti. Još uvijek znade dobro moliti. O tome svjedoči njegov jednostavan i slavan grob u Somboru.

/kraj/

Stjepan Beretić

18. listopada

SVETI LUKA EVANĐELIST

* njegov je simbol: bik - evanđelist mira * evanđelist radosnog klicanja *

* evanđelist djetinjstva Isusova - evanđelist okrenut pojedincu * čovjek visoke naobrazbe *

* evanđelist najelegantnijega jezika - evanđelist liječnik * suputnik, suradnik i ljubljani liječnik Pavlov *

* zaštitnik liječnika, kirurga, slikara, mesara, kipara, staklara, vezilja, knjigovezaca, pozlatara i bilježnika *

U novije vrijeme sve više dječaka nosi ime Isusovoga evanđeliste Luke. To ime u Bačkoj nikada nije bilo često. I premda se dugo činilo da će izumrijeti, mladi roditelji rado daju svojim sinovima lijepo ime divnoga liječnika i nadahnutog pisca Vesele vijesti. U Bačkoj se čuje samo u svom službenom obliku, no ponegdje se čuje i Lujo, Lukan, Lukša. I djevojčica može nositi ime Luka.

Sveti Luka je Grk, rođen kao poganin u antičkoj Antiohiji u Siriji. Po krštenju se sprijateljio sa svetim Pavlom. O liku svetoga Luke najrječitije govore njegove knjige.

Rođenje djeteta i radosni kliktaji srca, grla i duha, milost, ljubav, oprostjenje

Sveti Luka je evanđelist malenih. Lukino je evanđelje pravo evanđelje - vesela vijest. Anđeo Gabriel je veselom viješću obradovao starog Zahariju. Elizabeta, nerotkinja najvećeg čovjeka rodila. Gabriel je i Mariju iznenadio i radost joj donio. Sina će Božjeg roditi. Lukino evanđelje zvonit od hvalospjeva! Luka je zabilježio Marijino klicanje Bogu: "Veliča duša moja Gospodina" (Lk 1,46)! Kod Luke starac Zaharija zahvaljuje Bogu za sina u starosti dobivena: "Blagoslovljen Gospodin Bog Izraelov" (Lk 1,67)! Iz Lukine knjige zvonit božićna pjesma anđela: "Slava na visinama Bogu a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim" (Lk 2,14)! Kod Luke čitamo radost starca Šimuna koji sav sretan na rukama drži djeteta - Božjega Sina: "Sad otpuštaš slugu svojega, Gospodaru, po riječi svojoj u miru! Ta vidješe oči moje spasenje tvoje" (Lk 2,29.30)! Neodoljivi su njegovi opisi Božjeg milosrđa. Bog ostavlja 99 da nađe jednoga, ostavlja 9 da se raduje jednome. U jednome hipu podjeljuje spasenje: "Danas ćeš biti sa mnom u raju" (Lk 23,43). Sjetimo se i oca koji na ulici čeka izgubljenog sina da ga zagrlji, odjene i da mu se raduje. Siromašak Lazar se kod Luke raduje u Abrahamovu krilu. Radost, odabranje i milosrđe je oduševilo svetoga Luku.

Pavlov liječnik, pratilac i suradnik. Slikar?

Luka je dvije knjige napisao, obje prijatelju Teofilu. Luka je liječnik ugledan, dobar, pa ga Pavao zove ljubljanim liječnikom (Kol 4,14). O njegovu liječništvu govori i 400 liječničkih izraza u njegovim djelima. Vjoran je pratilac svetoga Pavla. I pismeno ga pohvalio izmučeni i zatvarani apostol: "Luka je jedini sa mnom" (2 Tim 4,11). Filemonu piše Pavao da je Luka jedan od njegovih suradnika (Flm 1,23). Bit će da je Luka osobno dobro poznao Isusovu Majku Mariju, kad je tako lijepo napisao evanđelje rođenja i djetinjstva Isusova. Prema jednoj predaji Luka je u dubokoj starosti od 84 godine mučeničkom smrću proslavio Učitelja, a prema drugoj je umro naravnom smrću.

Legenda mu pripisuje i slikarstvo. U rimskoj bazilici svete Marije Velike čuva se Bogorodičina slika koju je navodno sveti Luka naslikao. Svetom Luki se pripisuje više sličnih slika. Moći svetoga Luke časte vjernici u Carigradu, Padovi i Mlecima (Veneciji). Moćnik s glavom svetoga Luke se nalazi u Rimu.

Lukin lik

Svetoga Luku prikazuju za spisateljskim stolom, sa svitkom knjige i bikom kao žrtvenim govedom kraj njega. Vidjet ćemo ga i s pločicom s likom Gospinim, a u Nizozemskoj ga od 15. stoljeća prikazuju pred slikarskim štafelajem pred kojim sjedi Bogorodica da mu pozira. Neki ga slikari prikazuju s kirurškim priborom.

Zaštitnik

Sveti Luka je zaštitnik talijanskih gradova Bologne i Padove, španjolskoga kraljevstva, ali ga kao svoga zaštitnika posebno štiju liječnici, kirurzi, staklari, majstori za bojenje stakla, kipari i knjigovesci, pozlatari, bilježnici (notari) i vezilje. Zaštitnik je slikara.

Prema:

* Augustin Blazović, Sveci u crkvenom ljetu, Beč - Željezno, 1980, IV. dio, str. 126-129;

* Antun Jarm, Obiteljski imenar, Zadar 1996, str. 148;

* Marija Kreitner, Heilige um uns, Lukas, str. 230, Wien 1956; Diethard H. Klein, Das große Hausbuch der Heiligen, str. 527-529, Aschaffenburg 1984.

U mjesecu listopada slave imendan:

1. Terezija, Teza, Reza, 2. Anđelko, Anđelka, Anđela, Aleksandra, Branimira, 3. Maksimilijan, 4. Franjo, Franjka, Franciska, 5. Velimir, Miodrag, 6. Bruno, Fides, Verica, 7. Marija, Ernest, 8. Šimun, Šime, Šima, Benedikta, Zvonimir, 9. Dionizije, Diniško, Dinko, Denis, Ivan, Sara, 10. Danijel, Dančo, Danko, Danijela, Franjo, Darija, 11. Bruno, 12. Maksimilijan, Edvin, Edvina, 13. Edvard, Koloman, Bogoljub, 14. Kalist, Krasna, Divna, 15. Terezija, Zlata, Aranka, 16. Margareta, Margita, Hedviga, Zlata, Aranka, 17. Ignacije, Vatroslav, Rudolf, 18. Luka, 19. Pavao, Laura, Ferdinand, Nandor, 20. Vendelin, Irena, Miroslava, Živko, 21. Uršula, Orka, 22. Marija, Korina, 23. Ivan, 24. Antun, 25. Darija, 26. Dimitrije, D Mitar, Mitar, Zvonimir, 27. Sabina, 28. Šimun, Šime, Šima, Juda, Tadej, Tadija, 29. Donat, Darko, Ida, Melinda, Narcis, 30. Marcel, 31. Vuk, Alfons.

PRIPRAVE ZA PROSLAVU 20. OBLJETNICE PAPINSTVA IVANA PAULA II

Rim, 31. 8. 1998. (IKA) - Već su u tijeku "pripreme", barem onaj "glazbeni dio" za proslavu 20. obljetnice papinstva Ivana Pavla II.

Naime, glazbena skupina iz mjestašca Annifa, jednog od najpogodnijih prošlogodišnjim potresom u Folignu i okolici, sprema se za svoj glazbeni nastup zajedno s filharmonijom "Rossini" iz Firence, koja im pomaže pri kupnji i nabavi glazbala i partitura. Kako su objavili zamjenik gradonačelnika Foligna Vincenzo Riommi, te povjerenik za opće poslove općine Firenca Massimo Carli dvije će glazbene družine svirati pred Papom u Vatikanu 14. listopada. Na taj će način "uzvratiti" Svetom Ocu za njegov pohod iz siječnja ove godine, kada je ista glazbena skupina iz Annifa svirala za Papu i odaslala poziv za pomoć pri kupnji onoga što im je, kao glazbenicima, neophodno. Na njihov je poziv, među ostalima, vrlo velikodušno odgovorila firentinska filharmonija "Rossini", te se među njima razvila bogata suradnja, a sada će ove glazbene skupine, koje je ujedinila solidarnost, imati čast zajedno svirati pred Svetim Ocem.

KARDINAL PULJIĆ UPUTIO PISMO VJEROUČITELJIMA

U povodu predstojeće katehetske godine kao i katehetske nedjelje, koja se u vrhbosanskoj nadbiskupiji obilježava 20. rujna, vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić uputio je na blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije, 8. rujna, Pismo vjeroučiteljima pod naslovom "Odgoj za uvažavanje i odgovorno vršenje autoriteta", prenosi KTA BK BiH.

"Na početku nove katehetske godine želim podijeliti odgovornost udioništva na učiteljskoj službi Crkve sa svećenicima i vjernicima laicima koji u Vrhbosanskoj nadbiskupiji poučavaju djecu, mlade i odrasle u katoličkoj vjeri", započinje svoje Pismo kardinal Puljić. Tumačeći značenje autoriteta, te obrazlažući zašto je izabrao baš tu temu, kardinal Puljić ističe da je "danas kriza autoriteta u svim strukturama: u društvenoj i političkoj stvarnosti, u Crkvi, obitelji, školi, čak na području morala i religije". Isto tako, o "autoritetu u društvu se ne govori kao o nužnom zlu, nego kao o apsolutnom dobru. Zdravo društvo zahtijeva i centralnu kontrolu i individualnu inicijativu. Nedostatak kontrole vodi u anarhiju, a nedostatak inicijative u mrtvilo". "Ipak", piše kardinal Puljić, "moramo shvatiti da je autoritet duboko vezan za božansko i za ljudsko porijeklo našeg bića"...

U zaključku Pisma, kardinal Puljić podsjeća da su "u ovom ratu urušene mnoge moralne i društvene vrijednosti, a posebno su gažena načela življenja po vjerničkoj savjesti i izgrađivanja zemaljskog društva tako da vodimo računa o vječnosti". (IKA / KTA)

12. međuvjerski susret "Mir je ime Božje"

U BUKUREŠTU SE MOLILLO ZA MIR

Svjetske su vjere u Bukureštu dva dana (1. i 2. 09.) raspravljale i molile za mir. Tamo se, naime, upravo održao 12. međuvjerski susret "Mir je ime Božje", koji upriličuje rimska bazična zajednica "Sv. Egidije". Središnja tema susreta bila je "Bog, čovjek i narodi", a među ostalim sudionicima bili su i rumunjski pravoslavni patrijarh Teocist, predsjednik međunarodnog Odbora Crvenog križa Cornelio Sommaruga, brojni svjetovni i crkveni uglednici, te predstavnici najvećih svjetskih vjera.

Prema želji priređivača "plod susreta trebao bi biti dokument i potpisivanje poziva na mir", ističe Marazziti, dodajući da je ovo prvi susret na "europskom Istoku u kojemu sudjeluje 7 crkvenih uglednika, među kojima su kardinal Roger Etchegaray, kardinal Achille Silvestrini, kardinal Edward Cassidy kao posebni Papin izaslanik te 11 pravoslavni patrijarha i primasa Pravoslavnih Crkvi, izraelski nadržabin te tajnik Svjetskoga islamskog saveza".

Na završetku ekumenskog susreta sudionici skupa su se okupili u sedam sjedišta različitih vjerskih baština na jednosatnoj molitvi. Po završetku molitvenog susreta uputili su se u svečanom ophodu prema Sveučilišnom trgu gdje su ih pozdravili rumunjski predsjednik Costantinescu, te patrijarh Teocist. Na kraju skupa kardinal Cassidy pročitao je poruku pape Ivana Pavla II.

Sveti Otac poručuje: "Neka riječi vjera budu uvijek riječi mira" i poziva sudionike da se, svaki u svojoj vjeri i zajednički, zauzmu za mir u svijetu. Papa istodobno ističe

da je susret u Bukureštu istinski i dragocjeni Božji dar i za jedinstvo među različitim kršćanskim vjeroispovijestima s istoka i zapada.

Iz Asiza se, prije 12 godina, podsjeća Papa, "krenulo na put" tijekom kojega se uključivalo sve više ljudi i vjera. Ove se godine došlo do Bukurešta, idealnog mosta između Istoka i Zapada, zemljopisnog središta one Europe koja mora izgraditi skladno jedinstvo koje neće nikoga isključivati. Zahvaljujući Bogu zbog činjenice što se na tom susretu okupio veliki broj predstavnika različitih vjeroispovijesti, te zbog prisutnosti rumunjskoga pravoslavnog patrijarha Teocista, Sveti Otac navodi da se "moramo sjećati, ali moramo podsjećati i druge da je puno više onoga što nas ujedinjuje, nego što nas razdvaja".

Susret u Bukureštu završio je potporom sudionika ukidanju izvršenja smrtne kazne 2000. godine, ali nadasve i jakim pozivom na mir. Rat je uvijek ludost i ostaje poraz, izjavljuju kršćanski, muslimanski, židovski, budistički i predstavnici ostalih velikih svjetskih vjera. Nitko, ističe dokument, ne može upotrijebiti vjeru kao "štit" za vlastito nasilje. "Nema rata koji je svet. Svet je samo mir. Apsurdno je govoriti o vjerskom ratu. To je kletva pred Bogom. Mržnja, uništavanje i sukobi nikada neka ne nađu poticaja u vjeri. Na mjestu rata treba biti dijalog, dijalog kao lijek te molitva Bogu da nas obdaru mirom", ističe taj poziv na mir. U tijeku završne svečanosti, prije nego što je kardinal Cassidy pročitao Papinu poruku, sudionici i promatrači su zaključili da bi "barometar ekumenizma" konačno mogao početi pokazivati "dobro vrijeme". (IKA)

SVETA STOLICA PROTUMAČILA SVOJ STAV O MEĐUGORJU

Rim, 24. 9. 1998. (IKA) - Rimski katolički dnevnik "Avvenire" u četvrtak, 24. rujna, prenosi pismo tajnika Kongregacije za nauk vjere mons. Tarcisia Bertonea, u kome on francuskome biskupu iz sv. Denisa le Reuniona, Gilbertu Aubryju, tumači stav Svete Stolice prema Međugorju. "Uzevši u obzir da mi je nemoguće odgovoriti na svako pitanje koje ste Vi, Ekselencijo, postavili - najprije smatram da moram istaknuti da nije običaj Svete Stolice da zauzme, u prvom planu, osobni stav vis-a-vis navodnih nadnaravnih objava. Ovaj Dikasterij, zato što se tiče vjerodostojnosti 'ukazanja', drži se jednostavno onoga što su rekli biskupi nekadašnje Jugoslavije u izjavi u Zadru 10. travnja 1991: 'Na temelju dosadašnjih istraživanja nije moguće ustvrditi da se radi o ukazanjima ili nadnaravnim objavama'. Nakon podjele Jugoslavije na različite nezavisne narode, spadalo bi sada na članove Biskupske konferencije Bosne i Herce-

govine, da eventualno ponovno ispituju ovaj slučaj i da u krajnjem slučaju, dadnu nove izjave.

Što se tiče onoga što je izjavila njegova ekselencija mons. Perić u jednome pismu generalnom tajniku 'Kršćanske obitelji', u kojem on izjavljuje: 'Moje uvjerenje i stav nije samo što se tiče nadnaravnosti, nego također dodaje da je jasno da se ne radi o nadnaravnosti ukazanja ili objava u Međugorju', mora se shvatiti kao osobno uvjerenje mostarskog biskupa, koji ima, budući da je mjesni biskup, uvijek pravo izraziti ono što jest, i ostaje njegovo privatno mišljenje.

Što se tiče, konačno, hodočašća u Međugorje, koja su privatnog značenja, ova Kongregacija smatra da su dopuštena pod uvjetom da se ne smatraju kao autentični događaji koji još traju i koji još zahtijevaju crkvena ispitivanja", stoji u pismu tajnika Kongregacije za nauk vjere, datiranom 26. svibnja ove godine.

POČEO PROCES OBRAĆENJA RUSIJE

U organizaciji Vijeća europskih biskupskih konferencija od 4. do 9. rujna održan je u Moskvi 26. godišnji susret generalnih tajnika biskupskih konferencija Europe. Sudjelovali su predstavnici iz 28 zemalja među kojima i generalni tajnik Hrvatske biskupske konferencije, požeški biskup Antun Škvorčević.

Susret je imao sasvim posebno značenje upravo zbog svoga održavanja u Moskvi.

Pamteći vremena tvrdoga ateističkog komunizma, sudionici susreta s velikom znatiželjom željeli su se upoznati u prvome redu sa životom male katoličke zajednice, Ruske Pravoslavne Crkve i samoga desetmilijunskog grada Moskve.

Katolički tragovi doveli su sudionike susreta već prvoga dana boravka u Moskvi u crkvu sv. Ljudevita Francuskoga, jedinu otvorenu i u doba komunističkih progona.

Ne mogavši primiti katoličke goste u svojoj katedrali sv. Petra, za koju još uvijek nema izgleda da bude vraćena Katoličkoj Crkvi, apostolski administrator za katolike europske Rusije, nadbiskup Tadeusz Kondrusiewicz predvodio je misu na ruskom jeziku u crkvi Bezgrešnog začeća. Iznenadujuća je živost i žilavost mlade katoličke zajednice otaca salezijanaca s oratorijem /kapelicom, op. ur./ ne samo za katolike nego i za pravoslavce, s organiziranim katekumenatom, snažnom karitativnom djelatnošću, javnom kuhinjom za više od 300 osoba dnevno, i sve to u kontejnerima ispred crkve i oko nje te u podrumskim dijelovima crkve.

Pravo središte Ruske Pravoslavne Crkve je Danilovski manastir u samom gradu Moskvi u kojem prebiva patrijarh Moskve i cijele Rusije Aleksij II, koji je ponovno vraćen za crkvenu uporabu nedavnih osamdesetih godina. Tijekom posjeta tom manastiru predstavnike biskupskih konferencija Europe primio je otac Hilarion Alfejev, tajnik Odjela Ruske Pravoslavne Crkve za vanjske poslove.

Na početku radnoga dijela susreta generalnim tajnicima uputio je svoju pozdravnu riječ nadbiskup Kondrusiewicz u kojoj je predstavio stanje Katoličke Crkve u Rusiji. Nakon političkih promjena, on je imenovan prvim biskupom za Rusiju, a danas postoje dvojica biskupa za europsku i jednako tako dvojica za azijsku Rusiju. Sada u Rusiji ima oko 300.000 katolika. U europskoj Rusiji djeluje 115 svećenika, 127 redovnica. Godine 1993. u Petrogradu je otvoreno sjemenište "Kraljica apostola" sa 60 sjemeništara te će sljedeće godine biti prvi put zaređeni svećenici i odgojeni u Rusiji nakon 1917. godine. Od godine 1991. djeluje Kolegij katoličke teologije "Sv. Toma Akvinski", koji ima filijale u četiri druga grada i broji oko 300 studenata laika. Iste godine počeo je djelovati "Caritas", a od 1994. izlazi tjednik "Svjetlo evanđelja".

Velik problem sada predstavlja novi zakon iz protekle godine "O slobodi savjesti i vjerskim organizacijama", koji traži da sve postojeće vjerske organizacije budu ponovno registrirane, premda je to već učinjeno ranije. Apostolska administratura dobila je svoju novu potvrdu, ali će mnoge postojeće župe imati poteškoća u svom novom registriranju zbog lokalnih čelnika nesklonih Katoličkoj Crkvi, kao i redovničke zajednice kojima je zabranjeno djelovanje ako nisu postojale u Rusiji prije 1917. godine, odnosno trebat će čekati 15 godina da mogu biti registrirane. Unatoč svemu, nadbiskup ima veliko pouzdanje u budućnost Katoličke Crkve u Rusiji. Proces obraćenja Rusije, kako ga je navijestila Gospa u Fatimi, katolici u Rusiji osjećaju na djelu, te je razumljivo da u tom svjetlu vide i svoju budućnost. Stoga nimalo ne čudi prisutnost lika Gospe Fatimske na svakom mjestu gdje u Rusiji ima katolika.

O pojedinim aktualnim temama uvodno su progovorili predstavnici pojedinih zemalja. Tako je biskup Škvorčević govorio o ekumenizmu, s posebnim osvrtom na nastojanja Katoličke Crkve u Hrvatskoj, dok je uvod u temu o međureligijskom dijalogu dao predstavnik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine Drago Župarić. Osobita pozornost posvećena je pripravi Sinode za Europu, koja će se održati u rujnu 1999. godine u Rimu, kao i organiziranju različitih stručnih skupova na europskoj razini, koje priprema Vijeće europskih biskupskih konferencija.

Na prijedlog biskupa Škvorčevića jednoglasno je prihvaćeno da sljedeći skup generalnih tajnika europskih biskupskih konferencija bude u Dubrovniku od 19. do 23. lipnja 1999. godine. /Prema: IKA/

POSUETA NOVOGA BARSKOG NADBISKUPA

Zagreb / Vatikan, 20. 9. 1998. (IKA) - U Vatikanu je u subotu, 19. rujna, posvećen novi barski nadbiskup Zef Gashi. Glavni posvetitelj bio je kardinal Jozef Tomko, a svečanosti su bili nazočni apostolski nuncij u SR Jugoslaviji Santos Abril y Castello i dosadašnji barski nadbiskup Petar Perkolić.

Zefa Gashija papa Ivan Pavao II imenovao je novim barskim nadbiskupom 10. srpnja ove godine, kada je umirovljen dotadašnji nadbiskup Petar Perkolić, koji je navršio 75 godina starosti, odnosno kanonsku dob za povlačenje iz biskupske službe.

Dva su razloga za ređenje novoga barskog nadbiskupa u Vatikanu. Barska biskupija pravno je pod upravom Kongregacije za evangelizaciju naroda, jer je to misijsko područje. S druge strane, napeto stanje na Kosovu odražava se i u Crnoj Gori, a posebno u Baru, gdje je većina katolika albanskog podrijetla. Na svečanosti posvećenja okupilo se oko 700 katolika iz Crne Gore, Kosova, Hrvatske, Njemačke, Švicarske, Austrije pa čak i Amerike. Među njima je bio kotorski biskup Ilija Janjić, pomoćni skopsko-prizrenski biskup Marko Sopi te gotovo svi albanski biskupi na čelu s predsjednikom Biskupske konferencije Rrokom K. Mirditom.

Barska je biskupija osnovana u 9. stoljeću, a 1089. je postala nadbiskupijom. Stanovništvo stare Zetske države u 11. i 12. st. bilo je katoličko, kao i njezini vladari, koje je na poseban način šttila i odlikovala Sveta Stolica. Za turske najezde i pada posljednjega kršćanskog uporišta Bara, dio katolika prelazi na islam. Prijelazi na pravoslavlje započeli su nakon Istočnog raskola i trajali su barem do 17. stoljeća, tako da danas Katoličkoj Crkvi pripada tek 3% stanovništva. Novoga šezdesetogodišnjeg nadbiskupa očekuju teški izazovi vjerskoga, političkog, društvenog i gospodarskog obilježja. Njegovo geslo "Pravda i mir", bit će, kako nam je istaknuo sam nadbiskup, "nit vodilja" njegova pastirskog djelovanja. Na Hrvatskome katoličkom radiju objavljen je razgovor s novoimenovanim nadbiskupom, s kojim je razgovarao novinar Radio Vatikana Aldo Sinković. Za baziliku sv. Petra kao mjesto svoga posvećenja novi se nadbiskup odlučio zbog toga da se, kako sam kaže, upravo na tom mjestu ojača vjerom i krene u svoje poslanje. U razgovoru za HKR, novoimenovani je nadbiskup govorio i o povijesti svoje nadbiskupije. Riječ je o vrlo maloj nadbiskupiji s oko 16.000 vjernika, 15 svećenika i 30-ak sestara, ali je povijesno vrlo značajna. Nadbiskup Gashi pozvao je na osvježenje nadbiskupije i snažni vjerski korak naprijed s novim snagama.

Novoimenovani nadbiskup rođen je 1938. godine u Pešteru kraj Prištine. Za svećenika je zaređen 1969. u Zagrebu. Više je godina bio župnik u Prištini, a povremeno je pomagao i u župi Podgorica. Kad se Albanija otvorila za slobodno djelovanje Katoličke Crkve otišao je na službu u Skadar, gdje je prije imenovanja bio ravnatelj Albanskoga katehetskog instituta. Nadbiskup Gashi član je Salezijanske družbe.

NA SUSRETU S PAPOM I 500 VJERNIKA IZ BOKE KOTORSKE

Boka Kotorska, 23. 9. 1998. (IKA) - Papu Ivana Pavla II koji će od 2. do 4. listopada posjetiti Hrvatsku, u Splitu će dočekati i oko 500 katoličkih vjernika iz Boke Kotorske, saznaje podgorička nezavisna agencija Montena-fax. Na osnovu već zaključenog spiska u Biskupskom ordinarijatu u Kotoru, 475 vjernika iz Boke otputovat će u Hrvatsku preko graničnog prijelaza Debeli Brijeg. Nadležne vlasti za ovu priliku su omogućile da se granica prijeđe bez posebnih isprava i procedure, odnosno samo na osnovu ovjerenog spiska i osobnih iskaznica. Agencija saznaje da će na svečanosti dočeka Pape u splitskom predjelu Žnjan, nastupiti i katedralni mješoviti zbor "Sveti Tripun" iz Kotora, s 20-minutnim koncertom, pod ravnanjem prof. Nikole Čučića.

PRVI SUSRET BEOGRADSKOG NADBISKUPA I NOVOG MINISTRA VJERA U SRBIJI

Beograd, 19. 9. 1998. (IKA) - Beogradski nadbiskup Franc Perko sastao se 18. rujna prvi put s novim ministrom vjera u Srbiji Milovanom Radovanovićem. Sastanak, na kojem su bili nazočni i generalni vikar beogradske nadbiskupije fra Leopold Rochmes i potpredsjednik srpske Vlade Vojislav Šešelj, sazvao je ministar Radovanović.

U jednosatnom razgovoru bilo je riječi o općenitom stanju Katoličke Crkve u Srbiji, osobito u Beogradskoj nadbiskupiji, kao i o trenutnom stanju na Kosovu. Nadbiskup Perko tom je prilikom posebno istaknuo poteškoće koje katolički svećenici imaju zbog toga što im se još uvijek ne odobrava državljanstvo, kao i poteškoće s putovnicama te izdavanjem viza svećenicima i redovnicama koji bi htjeli ući u Republiku Srbiju, odnosno SR Jugoslaviju. Ministar Radovanović odgovorio je da su ta pitanja u nadležnosti Vjerske komisije Savezne Vlade, te bi ih ona trebala riješiti.

Potpredsjednik srpske Vlade Vojislav Šešelj, koji je razgovoru bio nazočan na osobni zahtjev, najavio je donošenje novog zakona o vjerskim zajednicama te je izrazio želju Srbije da svi državljani budu ravnopravni, bez obzira na vjeru ili nacionalnu pripadnost.

Nadbiskup Perko istaknuo je da su mir, suradnja, materijalni i duhovni napredak i suživot svih naroda stalni ciljevi i zauzimanje Katoličke Crkve.

PROSLAVA IMENA MARIJINA U SOTU

U staroj srijemskoj župi Sot, uz župnu crkvu sv. Katarine, od 1928. godine postoji špilja Gospe Lurdske, koju je kao zavjet dala sagraditi jedna ugledna obitelj. Od tada je na tom mjestu započelo okupljanje vjernika i pobožnost Gospi uz njezine blagdane. Središnje slavlje bilo je ondje uvijek uz blagdan Imena Marijina, a slavilo se u nedjelju nakon 12. rujna. Vjernici ovih krajeva su u llaču hodočastili uz Veliku Gospu, u Bapsku uz Malu Gospu, a u Sot uz Ime Marijino. Župljani Sota su primali goste na taj dan i slavili ga kao svoj kirbaj (sv. Katarina je već u kasnu jesen!). Prije su uz ovaj dan dolazile procesije vjernika iz mnogih župa, sve do šezdesetih godina kad su ih komunističke vlasti zabranile. No, domaći vjernici i vjernici okolnih župa su ipak nastavili dolaziti te tako nije zamrlo čašćenje Gospe uz Ime Marijino.

Gospina špilja bila je posljednjih ratnih godina devastirana, a brigom i ljubavlju vjernika i župnika Petra Šokčevića opet je obnovljena. Na dan proslave Imena Marijina, u nedjelju 13. rujna ove godine, na tom mjestu je slavljena misa koju je predvodio domaći župnik Petar Šokčević, uz nazočnost većeg broja domaćih vjernika i nešto vjernika iz obližnjih župa.

Ivan Lenić

PROSLAVA CRKVENOGA GODA U PETROVARADINU

Blagdan Uzvišenja sv. Križa, 14. rujna, kao svoj crkveni god slave vjernici istoimene župe u Petrovaradinu (jedne od triju petrovaradinskih župa). Svečano misno slavlje u 10 sati na ovogodišnji kirbaj predvodio je župnik i dekan iz Zemuna mons. mr. Antun Kolarević, a propovijedao je župnik iz Golubinaca Jozo Duspara. U koncelebraciji su bili župnik-domaćin i biskupski vikar za Srijem mons. Stjepan Miler, te još deset srijemskih svećenika. Na kraju objeda u župnom domu petnaest okupljenih svećenika razgovaralo je o nekim zajedničkim pitanjima.

Ivan Lenić

SLAVLJE CRKVENOGA GODA I OTVARANJE JUBILARNE GODINE U RUMI

Vjernici srijemske župe Ruma, zajedno sa svojim župnikom i dekanom srijemskomitrovačkog dekanata Boškom Radielovićem, proslavili su svoj crkveni god, blagdan Uzvišenja sv. Križa. Slavlje je započelo u predvečerje blagdana, u nedjelju, 13. rujna 1998. Svečanu misu bdjenja u 18 sati, u jednoj od najljepših i najvećih srijemskih crkava, predvodio je i propovijedao dr. Nikola Dogan, kanonik i profesor na Teologiji u Đakovu, inače rodom Srijemac. S njime je koncelebriralo devet svećenika. Nazočan je bio veći broj vjernika, kako domaćih tako i gostiju. Neki od njih koji su rođeni i prije su živjeli u Rumi, a sada žive u Hrvatskoj, došli su za kirbaj u svoju rodnu župu.

Predsjedatelj slavlja dr. Dogan je nakon pričesti najavio i otvorio jubilarnu 250. obljetnicu ove župe, nakon čega je zazvan Duh Sveti da prati i obnavlja ovu župsku zajednicu, duhovno i materijalno, do središnje svečanosti na Križevo iduće godine. Na kraju mise župnik-domaćin Radielović je u svojim pozdravima i zahvalama svima nazočnima posebno izrazio radost zbog ponovne prisutnosti trojice pravoslavnih svećenika iz Rume na slavlju crkvenoga goda. Nazočni su bili i predstavnici lokalne vlasti u ime Skupštine općine Ruma. Nakon mise vjernicima su na čašćenje ponuđene relikvije sv. Križa. U župnom dvorištu priređeno je posluženje za sve nazočne.

Na sam blagdan, u ponedjeljak 14. rujna, prijepodneвно misno slavlje u 10 sati predvodio je također dr. Nikola Dogan, a večernje misno slavlje u 18 sati župnik Boško Radielović. Uz crkveni god župnik Radielović, uz pomoć pastoralne asistentice s. Hedvige i suradnika, izdao je prigodno župsko pismo koje je u ovoj župi jedan od redovitih načina komuniciranja župnika sa župljanima.

Ivan Lenić

SASTANAK ODBORA ZA MLADE VIJEĆA ZA LAIKE HBK O KATEHEZI I VJERONAUKU S MLADIMA

Zagreb, 16. 9. 1998. (IKA) - Na saziv predsjednika Vijeća za laike Hrvatske biskupske konferencije šibenskog biskupa Ante Ivasa održan je 15. rujna sastanak Odbora za mlade u Nadbiskupskome bogoslovnom sjemeništu u Zagrebu. Tema sastanka bila je "Kateheza i vjeronauk s mladima". Sastanku je bio nazočan i predstojnik Nacionalnoga katehetskog ureda mons. dr. Milan Šimunović. Na sastanku se razgovaralo o pokretanju šireg razgovora o pastoralu mladih, te je za 27. i 28. studenoga ove godine najavljen kolokvij za pastoral mladih, na kojemu će se obraditi problematika rada s mladima prije i sada, kao i mogućnosti i načini za buduće djelovanje. Istoga dana poslijepodne sastali su se u prostorijama zagrebačke župe sv. Petra viši savjetnici Nacionalnoga katehetskog ureda.

PRAVOSLAVNA CRKVA U PRIPRAVI ZA JUBILEJ 2000.

U Sofiji je 30. 09. i 01. 10. održan neformalni susret pravoslavnih crkvenih poglavara na kojem je sudjelovao i patrijarh srpski g. Pavle. Crkveni krugovi u Bugarskoj rekli su da će poglavari obaviti konsultacije o načinu obilježavanja 2000. godine rođenja Isusa Krista. Predviđeno je da za Božić 2000. godine svi poglavari pravoslavnih crkava na poziv jeruzalemskog patrijarha Diodora zajednički obilježe jubilej u Betlehemu, mjestu Kristovog rođenja.

Bač

PROSLAVLJEN BLAGDAN RADOSNE GOSPE

U nedjelju, 27. rujna u drevnom bačkom franjevačkom samostanu svečano je proslavljen blagdan Radosne Gospe. Ovaj lik (sliku staru više od tristotine godina) donijeli su naši predci kad su došli u ove krajeve i od tada ona se posebno štuje pod naslovom "Radosna Gospa".

Na početku slavlja okupljene hodočasnike iz Subotice i bačko-ga dekanata pozdravio je domaćin, bački gvardijan o. Josip Špehar koji je hodočasnici u kratkim crtama prikazao povijest ovog samostana i najstarije crkve Subotičke biskupije. Slijedilo je pokorničko bogoslužje koje je predvodio Josip Kujundžić, župnik iz Vajske. Dok se molila krunica, desetak svećenika je ispovijedalo okupljene hodočasnike.

Svečanu koncelebriranu sv. misu predvodio je Andrija Kopilović, predsjedavajući Instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" iz Subotice. On je u nadahnutoj propovijedi iznio razloge zašto Gospu smijemo častiti kao "Radosnu" i rekao: "Častimo je kao Radosnu jer je Božju Riječ prihvatila, a radost je plod Duha Svetoga. Ta Riječ ju je učvrstila u vjeri i svijesti da je voljena i kći izabrana. Ta radost je neizrecivo povećana u času navještenja - kad joj je priopćeno da će postati Majkom Utjelovljene Riječi. I anđeo i Elizabeta pozdravili su je riječima: 'Raduj se jer si vjerovala'. Još veću radost osjetila je u času kad je Riječ rodila i kad se nebo otvorilo a čete anđeoske zapjevale: 'Slava na visinama Bogu, a mir ljudima miljenicima njegovima'. Njezina tiha radost traje sve do Kalvarije prateći Sina u njegovom misijskom radu. I unatoč križa, ona ostaje žena nade, te je njezina radost zbog uskrsnuća čeda njezine utrobe, neizmjerana. I slijedio je na koncu poziv radosti: 'Dođi, kćeri Sionska. Dođi, Kraljice anđeoska. Dođi, Majko, u slavu svoga Sina'."

Propovjednik je na kraju rekao da štujući Mariju i nasljeđujući njezine kreposti i mi možemo postati radosni, jer Riječ možemo primiti; Riječ možemo svojim životom utjeloviti; Riječ možemo navjestiti; za Riječ možemo radosno svjedočiti i na koncu biti nagrađeni vječnom radošću.

Ovo jesensko hodočašće Radosnoj Gospi u Bač, zauzimanjem svećenika, postaje tradicionalno i vjernicima sve draže, te ih se svake godine sve više okuplja u ovom najstarijem marijanskom svetištu Subotičke biskupije.

A. A.

DAN STARIH I BOLESNIH U SV. ROKU

U subotičkoj župi sv. Roka je u petak, 04. 09. proslavljen DAN STARIH I BOLESNIH. Sv. misu je predvodio, uz domaćeg župnika Andriju Anišića, Antun Gabrić, ovogodišnji zlatomisnik, koji je i sam bolestan. Proslava Dana starih i bolesnih započela je u 17,30 sati molitvom krunice za vrijeme koje je bila i prilika za sv. ispovijed. U 18 sati je bilo klanjanje i pobožnost Srcu Isusovu, a u 18,30 sati je bila sv. misa s podjelom sakramenta bolesničkog pomazanja. Prigodnu homiliju o smislu trpljenja održao je slavljnik Antun Gabrić, koji je u ovoj župi djelovao kao kapelan. Sakramentu bolesničkog pomazanja pristupilo je oko 100 starih, bolesnih i nemoćnih. Poslije sv. mise druženje je nastavljeno u župskoj vjeronaučnoj dvo-

rani, gdje je stare i bolesne dočekao župski tamburaški sastav "Kerski biseri". Uz slastice, kavu i piće stari i bolesni dugo su se zadržali u razgovoru a pogledali su i videofilm o Mariji Bistrici. /Zv/

Subotica

ŽUPA SV. ROKA PROSLAVILA 102. OBLJETNICU POSTOJANJA

Vjernici župe sv. Roka proslavili su svečanim misnim slavljem u nedjelju 20. rujna 102. obljetnicu svoje crkve. U prigodnoj propovijedi župnik Andrija Anišić istaknuo je kako je crkva, kao stalno Božje prebivalište, najznačajnija zgrada u pojedinim dijelovima grada, ali "zgrada crkve samo onda ima smisla ako ljudi shvate da je ona tu radi njih". Stoga je pozvao vjernike da budu "misionari" te da pozivaju i potiču i ostale na praktično življenje vjere. Na misi je pjevao župski zbor pod ravnanjem s. Silvine Milan, a cijelo slavlje uveličao je svojim nastupom i Subotički tamburaški orkestar, koji već treću godinu nastupa u crkvi sv. Roka o njezinoj obljetnici. Nakon mise tamburaši su izveli i kraći koncert. /Zv/

Hrvatski Majur

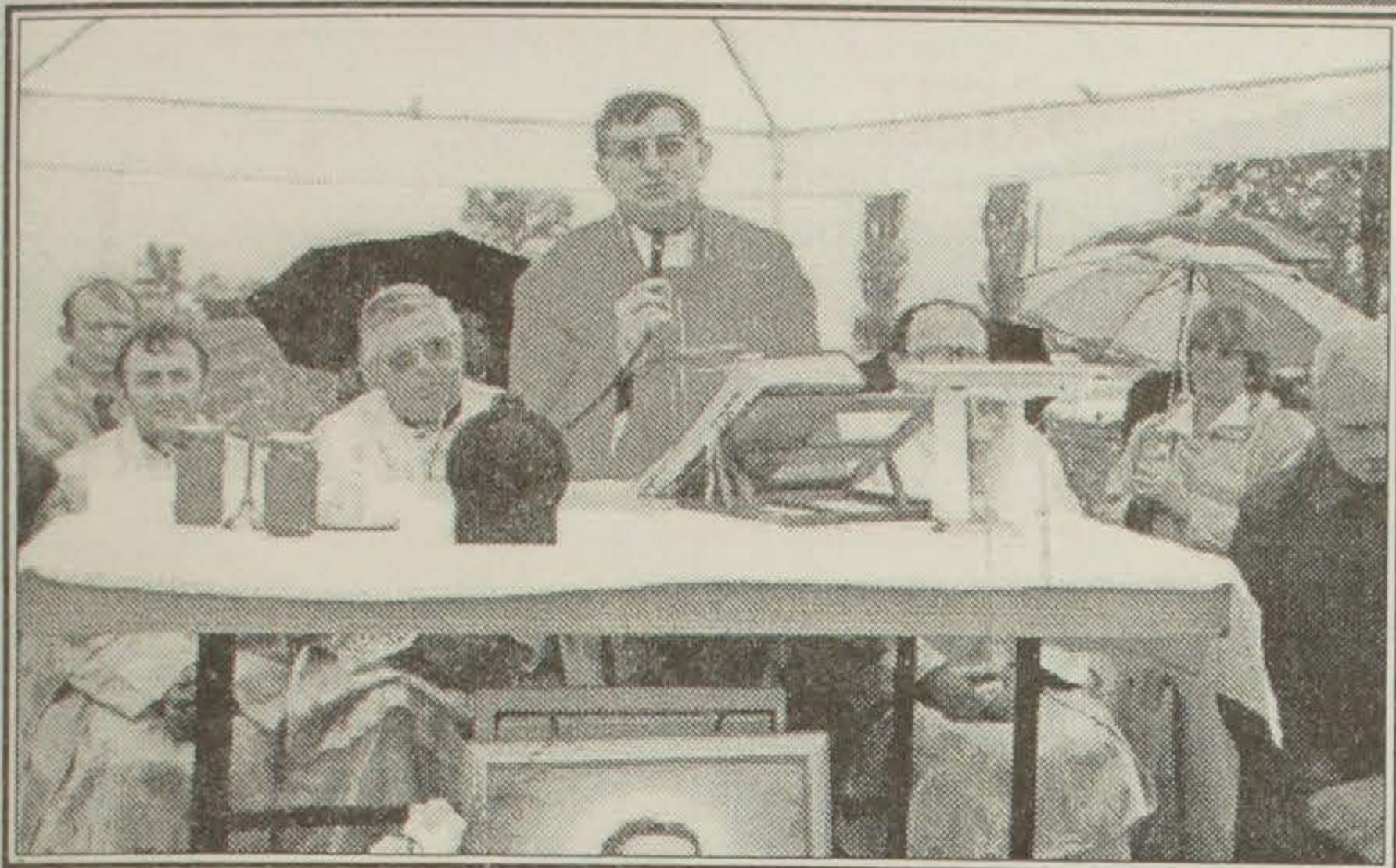
PROSLAVLJEN BLAGDAN SV. MARKA KRIŽEVČANINA

U nedjelju, 06. rujna na salašima Hrvatskog Majura (naselje kraj Subotice) i ove godine je svečano proslavljen blagdan sv. Marka Križevčanina koji je od prošle godine zaštitnik ovoga mjesta. Sv. misu na otvorenom, budući da nema ni kapelice ni crkve, kod tzv. "Gabrićevog križa", predvodio je katedralni župnik i biskupski vikar za pastoral Stjepan Beretić uz sudjelovanje mjesnog župnika Lazara Novakovića, Andrije Kopilovića, predsjedavajućeg Instituta "Ivan Antunović" i Andrije Anišića, koji je rodom iz ovoga mjesta.

Na slavlje se, usprkos obilnoj kiši koja je padala, okupilo preko dvijestotine osoba. Bila je osobito draga prisutnost velikog broja djece, što posebno raduje župnika i priređivače ovog slavlja, jer se tako nadaju da ova okupljanja o blagdanu sv. Marka Križevčanina neće zamijeti unatoč činjenici da u ovom naselju jedva ima stanovnika.

U oduševljenoj propovijedi Stjepan Beretić je, govoreći o mučeniku Marku Križevčaninu, istaknuo i vjernost Katoličkoj crkvi u ovim krajevima usprkos različitih poteškoća: "Na vjernost toj Crkvi su nas učili naši roditelji, pa smo na vjeronauk išli i onda kad su nam se učitelji nastavnici rugali, i onda kad su nas tukli i kažnjavali, kad su nas ponižavali samo zato što smo katolici. Kako da se ne sjetimo ljudi koji su izgubili svoj kruh zato što su bili na nedjeljnoj svetoj misi? Kako da se ne sjetimo onih naših dičnih katolika koji su za uskrsnu svetu ispovijed kilometrima putovali, samo da ostanu vjerni Katoličkoj Crkvi? Bilo je prosvjetnih radnika koji su svake nedjelje autima putovali u druge gradove, samo da svoju vjeru ne zataje. Kako da se ne sjetimo svojih predaka koji su kilometrima pješaćili samo da budu na nedjeljnoj svetoj misi?! To je junačko svjedočenje katoličkog opredjeljenja. Jeste li se pitali otkud ljudima snaga?... Njihova je snaga bila u Bogu koji ih je jačao. Divni su to svjedoci koji svjedoče o tome da duh mučenika Marka Križevčanina još živi u nama. I ponosni smo na takvo svjedočanstvo."

I na koncu propovjednik se upitao: "Kako da mi posvjedočimo? Koliko se kleveta i laži ovih ratnih godina bacalo na papu, Vatikan i Katoličku Crkvu! A mi smo katolici. Što će o nama misliti ljudi koji o nama znaju samo ono što pročitaju u novinama i što čuju na televiziji?" Podsjećajući na primjer kardinala Stepinca naglasio je: "Mogu nam za njega govoriti da je bio zločinac. Mi znamo da to nije istina. Mi znamo da je on bio mučenik, da je bio svetac..." I nastavio: "Za Katoličku Crkvu svjedočimo i onda kad molimo jutarnju i večernju molitvu. I onda kad nam djeca redovito odlaze na katolički vjeronauk. I onda kad nedjeljom s njima na svetu misu idemo. I onda kad čitamo i podupiremo katolički tisak. I onda kad za sebe i za svoje mlade tražimo katoličko druženje... Samo kvalitetom života možemo pokazati što to znači biti katolik i u sredini gdje nismo rado viđeni. Neka nas u takvom svjesnom, ponosnom i radosnom svjedočenju za Katoličku Crkvu svojim zagovorom podrži sv. Marko Križevčanin."

Neka čuva njive naše, škole, radna mjesta, salaše, sela i gradove naše. Neka svim napaćenim narodima naše zemlje isprosi pravedan i trajan mir."

Poslije sv. mise, budući da je kiša u međuvremenu prestala, sudionici ovoga slavlja dugo su se zadržali u razgovoru oživljujući uspomene iz vremena kada su u ovom mjestu živjeli i radili. I svi su bili vidno zadovoljni i oduševljeni što je na inicijativu svećenika rodom iz ovoga kraja zaživjelo ovo proštenje i što je posvećeno upravo najmlađem hrvatskom svecu. /A. A./

O MONS. BLAŠKU RAJIĆU U MALOJ BOSNI

Nakon dvomjesečne ljetne pauze održana je Tribina koja je imala zadatak približiti nam život i djelovanje mons. Blaška Rajića. Gosti naše Tribine bili su mr. Josip Buljovčić, jezikoslovac, i Milovan Miković, direktor "Subotičkih novina" i književnik. Kao uvod u temu Tribine čuli smo treće pjevanje pod nazivom "Pjesma o Janji udovici" iz Rajićevog epa "Slava" i pjesmu koja je napisana njemu u spomen. U svom izlaganju Milovan Miković je govorio o životu Blaška Rajića, a posebnu pažnju je posvetio analizi I, II. i XXIII. pjevanja nedavno objavljenog epa "Slava".

O jezičkoj strukturi Rajićevih djela govorio je mr. Josip Buljovčić, također s posebnim osvrtom na "Slavu".

Nakon predavanja razvila se živa diskusija sa zanimljivim pitanjima.

Ova je Tribina na neki način bila i mali oproštaj od župnika koji odlazi u novu župu pa su mu ovom prigodom crkveni odbornici predali umjetničku sliku.

Josip Skenderović

IZ BANATA U RIM

- hodočašće mladih Svetom Ocu -

Nakon dužih priprema i određenih prepreka autobus iz Banata je krenuo na hodočašće u Italiju, u mnoga poznata mjesta. Hodočašće je trajalo od 21. do 28. srpnja. Iz Opova nas je bilo šest mladih Hrvata.

Na svom hodočašću divili smo se Pompejima, Monte Cassinu, a došavši u Rim smjestili smo se u Salezijanskom institutu Teresia Gerini, odakle smo svaki dan obilazili slavni Rim, njegovu vjersku i kulturnu baštinu. Teško je nabrojati sve što smo vidjeli, ali vrhunac našeg hodočašća bio je susret sa Svetim Ocem u nedjelju 26. srpnja u njegovoj ljetnoj rezidenciji u Castel Gandolfu.

Na povratku kući zaustavili smo se u Pisi gdje je krivi toranj o kojem i pjesme pjevaju. Napustivši Italiju ušli smo u Sloveniju, u Ljubljanu gdje su nas srdačno ugodili salezijanci. Svi smo se vratili puni dubokih utisaka, duhovno obogaćeni i učvršćeni u vjeri.

Nenad Antun Šijak iz Opova

ISKUSTVO SA DUHOVNIH VJEŽBI

Osam članica molitvenih zajednica iz Vojvodine sudjelovalo je na duhovnim vježbama u Czestochowu u Poljskoj od 22. do 27. kolovoza 1998. godine. Predvoditelj je bio o. Winfried Wermter, a

vodič i prevodilac brat Ilija Grgić, mladi bogoslov. Pored naše grupe, koja je bila ujedno i najbrojnija, sudjelovale su i grupe iz Njemačke, Poljske i Rusije. Teško je reći što nas se najviše dojmilo, ali utisci su zaista divni. Kao što postoje ljudi ovisni o alkoholu - alkoholičari, postojimo i mi koji ovisimo o Kristu i možemo se zvati - Kristoholičari, riječi su o. Winfrieda. Moljenje Jutarne molitve, razmjena iskustava, pitanja i odgovori, duhovni igrokaz svake grupe, sv. misa i pričest... Sve su to djelići života provedeni u Misijskoj kući koje nećemo zaboraviti. Da li su ove duhovne vježbe bile plodonosne, znat ćemo ako se nađemo u nepredviđenoj, odnosno teškoj situaciji.

Elizabeta Rihter

ISPRAĆAJ I DOČEK ŽUPNIKA U ŽUPI BAČ

Nakon ljetnih praznika, u nedjelju 6. rujna ponovno smo se okupili da zajednički molimo za darove Duha Svetoga povodom početka nove vjeronaučne i školske godine, kako bi i ova godina počela blagoslovom i milošću Božjom.

Pjevanje pod svetom misom predvodio je mali župski zbor koji ove godine obilježava dvije godine svog rada i nastupanja. Nastupili su i na ovogodišnjoj Zlatnoj harfi, a redovito svake prve nedjelje u mjesecu pjevaju na sv. misi.

Te nedjelje priredili smo skroman oproštaj našem dugogodišnjem župniku Željku Augustinovu, koji je prešao u novu župu. Poželjeli smo mu da ga Bog čuva, podari milosti Duha da i novi župljani osjete radost što je u njihovoj sredini. Preporučili smo u njegove molitve i ovaj mali župski zbor čiji je on osnivač, da još dugo živi i djeluje. Nastojaćemo da ne zaboravimo ono čemu nas je učio: "Što radite, radite za Isusa!" I ovim putem mu želimo reći HVALA što je bio s nama i uz nas.

U nedjelju, 13. rujna okupili smo se da pjesmom i molitvom pozdravimo našeg novog župnika vlč. Miroslava Orčića. Stidljivo, skromno, ali od srca zaželjeli smo mu dobrodošlicu na početku sv. mise. Nadamo se da će se u našoj sredini ugodno osjećati i da ćemo i dalje uspješno nastaviti s našim radom, te da će on u taj rad unijeti svježinu i vedrinu.

Znamo da ćemo uspjeti samo uz Božju pomoć i molitvom jedni za druge.

M. V.

DODJELA ZVANJA "POČASNI GRAĐANIN" I PRIZNANJA "PRO URBE" ZA 1998. GODINU

Svečana sjednica Skupštine općine povodom Dana grada održana je 1. rujna u velikoj vijećnici Gradske kuće. Uz prigodni program gradonačelnik József Kasza uručio je diplome "Počasnog građanina Subotice" braći blizancima **Janošu i Gaboru Ladocki** (Orom, 27. V. 1928), poznatim subotičkim sportskim radnicima - pedagozima i aktivnim sportašima.

Diplomu "Počasnog građanina Subotice" dobio je i glumac u mirovini **Geza Kopunović** (Subotica, 1. I. 1928).

Dobitnici priznanja "Pro urbe" su mlinsko poduzeće "Fidelinka", koje je na tradiciji mlinarstva u Subotici osnovano 1965. godine, **Ana Bukvić** (Subotica, 1947), likovna umjetnica, te **prof. dr. Stevan Vasiljev** (Subotica, 1941), od 1987. god. redovni profesor marketinga na Ekonomskom fakultetu u Subotici.

Posthumno, ovo priznanje je dobio i poznati subotički arhivski stručnjak **László Magyar** (Hajdukovo, 1937). Priznanje je primila njegova supruga Klara Magyar. (Zv)

II. LIKOVNA KOLONIJA NA BUNARIČU

Od 1. do 23. kolovoza ove godine održana je II. likovna kolonija HKC "Bunjevačko kolo" Subotica. I ove godine rad Kolonije se odvijao na salašu gospodina Paje Đurasevića u blizini Bunarića.

U radu Kolonije je sudjelovalo 35 slikara, od kojih 7 gostiju, a urađeno je 90 radova.

Kolonija je bila vrlo lijepo posjećena. Posjetiocima su sa zanimanjem pratili rad slikara i divili se slikama čiji su najčešći motivi bili salaši, naše marijansko svetište Bunarić, ravnicama i pejzaži našeg kraja.

Na zatvaranju Kolonije gospođa Olga Šram, povjesničar umjetnosti je istakla da je i ova Kolonija ispunila svoj cilj i da su pojedinačno sudionici dali veći kvalitet nego što su ranije imali. Koloniju je zatvorio predsjednik HKC "Bunjevačko kolo", gospodin Bela Ivković, koji je bio vrlo zadovoljan onim što je ova Kolonija dala, istaknuvši da mu je drago što prelazi u tradiciju. Zahvalio se svim sudionicima sa željom da se ponovno okupe i iduće godine.

Radovi sa Kolonije će se moći vidjeti na izložbi koja će za ovu priliku biti posebno organizirana.

J. G.

ZLATNI JUBILEJ S. M. GABRIELE

U samostanu sestara Naše Gospe "Anuncijata" u Subotici, sestre su proslavile 50. godišnjicu redovničkih zavjeta svoje predstojnice **s. M. Gabriele Kopunović**. Proslava se održala 13. rujna, u nedjelju poslijepodne u samostanskoj kapeli. Euharistijsko slavlje predvodio je preuzvišeni gospodin dr. Ivan Péntzes, koji je održao lijepu homiliju o redovničkom životu. S njim su koncelebrirali vlč. Bela Stantić i vlč. Slavko Večerin.

Na ovom slavlju okupile su se sestre iz sve tri njihove zajednice u Subotici. Ali osobita nam je bila čast i radost što je na proslavi bila prisutna časna majka M. Tarzicija Tunjić, koja je u pratnji s. M. Zrinke došla iz Zagreba na ovu svečanost. Pozvani su i najbliži članovi obitelji, te nekoliko prijatelja Jubilarke. Nakon liturgijske proslave svi su se okupili za svečanim stolom gdje ih je srdačno pozdravila Časna Majka. Slijedila je zatim večera i prijateljsko druženje.

Kratki osvrt na životni put slavljenice

Marija Kopunović je rođena u Subotici 10. 03. 1923. godine. Bila je uključena u Križarsku organizaciju djevojaka pod nazivom "Bunjevka" - bio je to ogranak "Velikog Križarskog sestrinstva" s centralom u Zagrebu. Konačnu odluku da postane redovnica u Družbi sestara Naše Gospe donijela je upravo dok je na Veliku Gospu 1945. godine prisustvovala obredu prvih zavjeta svoje seke, naše sestre M. Imelde Kopunović. Stupila je u našu Družbu kao zrela djevojka, bez iluzija o bezbrižnom i lakom životu u samostanu. Na blagdan Male Gospe 1948. godine položila je prve redovničke zavjete.

Proslavljamo 50 godina redovničkog života sestre Gabriele, kao i njezine susestre M. Alix Lončarević, koja je skupa s njom ustrajala u Družbi sve do danas.

Pored vjeronauka s. Gabriela je vršila i druge dužnosti u Družbi. Bila je prefekta kandidatice, ekonomica, poglavarica u raznim našim zajednicama od Zagreba do Osijeka, od Subotice do Taborskog. Uz posao naša Jubilarke je voljela i glazbu i druge plemenite razonode koje bi mogle uljepšati običan život redovnica.

Isus se želio osloniti na svoju zaručnicu i dijelom svoga križa. Poslao joj je bolest koja je ostavila posljedice u njezinom organizmu. No, s. Gabriela zna prihvatiti i takvu Isusovu taktiku kao znak njegove ljubavi kojoj ona želi ostati vjerna do kraja - "usque ad finem".

Skupa s dragom Jubilarkom želimo izreći Gospodinu veliko HVALA za 50 godina njenog redovništva. Neka je i dalje Presveto Trojstvo obasiplje svojom dobrom brigom i velikim blagoslovom po zagovoru Presvete Djevice Marije, naše vjerne Majke i Gospodarice. Za tu milost već dugo se uzdižu naše molitve.

s. Marija Anđelina

SVEČANOST NA ŠIŠTAKU

U nedjelju 4. 09. na Verušiću (Šištak) proslavljen je blagdan sv. Male Terezije, koja je od prošle godine zaštitnica ovog salaškog naselja. Svečanu sv. misu predvodio je Andrija Kopilović, župnik župe Marija Majka Crkve, kojoj pripada i ova filijala, a s njim je suslavio Andrija Anišić, koji je održao propovijed. Propovjednik je govorio o općem pozivu na svetost ukazujući na primjer sv. Male Terezije koja je ulazeći u samostan rekla: "Hoću biti sveta", kao i na primjer našeg novog blaženika Alojzija Stepinca.

Okupljeni vjernici, kojih je bilo oko 150, bili su vidno uzbuđeni što i oni imaju svoje proštenje. Sv. misa je dakako bila na otvorenom, ali su stanovnici ovih salaša zajedno sa župnikom odlučni da do iduće godine izgrade malu kapelicu. /Zv/

TAVANKUT DOBIO NOVOG ŽUPNIKA

Nakon ispraćaja doskorašnjeg župnika u mirovinu Antuna Gabrića, tavankutska je župa 6. rujna dobila novog mladog župnika Franju Ivankovića koji je do tada bio u Somboru. Svečanu sv. misu na kojoj je obavljeno ustoličenje novog župnika predvodio je generalni vikar Subotičke biskupije Bela Stantić a s njime su sv. misu slavili i župnici iz grada i okolice. Privremeni upravitelj župe u Tavankutu Ivica Prčić je predao župu novom župniku, a u ime Pastoralnog vijeća dobrodošlicu je poželio Tomislav Vojnić.

Poželimo svim župnicima koji su došli u nove sredine puno Božjeg blagoslova u navještanju Božjeg Kraljevstva i na korist svima nama. /Zv/

UPOZNAJMO BIBLIJU

Uređuje: Andrija Kopilović ✍

UVOD U SINOPTIČKA EVANĐELJA

Četiri kanonske knjige iznose "radosnu vijest" (to je smisao riječi "evanđelje") koju je donio Isus. Tri su prva toliko međusobno slična da se često mogu poredati u usporedne stupce te obuhvatiti "jednim pogledom oka". Stoga je za njih stvoren izraz "sinoptici".

Crkvena predaja, zasvjedočena onamo od II. stoljeća, pripisuje ih Mateju, Marku i Luki. Po njoj je Matej, prvo carinik a onda pozvan u zbor dvanaestorice apostola (Mt 9,9; 10,3), prvi napisao svoje Evanđelje u Palestini za kršćane obraćene sa židovstva. To njegovo djelo, sastavljeno na "hebrejskom jeziku", tj. na aramejskom, prevedeno je zatim na grčki. Ivan-Marko, učenik iz Jeruzalema (Dj 12,12), pomoćnik u apostolatu Pavla (Dj 12,25; 13,5.13; Flm 24; 2 Tim 4,11), svojega rođaka Barnabe (Dj 15,37.39; Kol 4,10) te apostola Petra (1 Pt 5,13), kojemu je bio i "tumač", zapisao je u Rimu ono što je Petar usmeno poučavao. Luka, liječnik (Kol 4,14), za razliku od Mateja i Marka (Kol 4,10-14) učenik poganskog porijekla, po nekima rodom iz Antiohije, pratilac Pavla na njegovu drugom (Dj 16,10s) i trećem apostolskom putovanju (Dj 20,5s), a tako i za njegovih dvaju sužanjstava u Rimu (Dj 27,1s; 2 Tim 4,11), treći je po redu napisao Evanđelje. To se Evanđelje možda nametnulo zbog povezanosti s Pavlom (usp. možda 2 Kor 8,18) kao i Markovo zbog povezanosti s Petrom. Napisao je i "Djela apostolska", svoje drugo djelo. Izvorni je jezik drugog i trećeg Evanđelja grčki.

Spomenuta predaja smatra nadasve važnim povezati Evanđelja s apostolskom porukom. Evanđelja pružaju predaju o Isusu koja je proizašla od apostola. To potvrđuje istraživanje posljednjih desetljeća, koje je Evanđelja proučavalo s povijesnoga gledišta. Sinoptička su Evanđelja preuzela struju predaje, na početku koje stoje iskustva učenika s njihovim Učiteljem, kako sa zamaljskim tako i uskrsnim Isusom. Ali ispitivanje sinoptičkih Evanđelja otkriva i duboke razloge činjenice da je put kojim je apostolska predaja ušla u Evanđelje daleko složeniji nego što je starocrkvena predaja slutila.

Najprije se mora razbistriti pitanje literarnih odnosa među sinoptičkim Evanđeljima. Pomna usporedba pokazuje da se ona u mnogome doslovno ili gotovo doslovno slažu, da je u njima predana građa poredana istim redom, ali i da, na drugoj strani, postoje među njima očigledne razlike. Kako protumačiti to oboje, tu "trajnu složnu nesložnost" - to je sadržaj tzv. sinoptičkog pitanja.

Stručnjaci su predlagali različita rješenja toga problema. Ona nisu dovoljna ako ih uzmemo odvojeno. Ipak, svako od njih sadrži dio istine i može služiti u cjelovitu tumačenju. Po sebi je vjerojatno, ako ne i sigurno, da je postojala zajednička usmena

predaja koju su zapisala tri sinoptika neovisno i stoga nužno različito. Ali takva predaja sama za sebe ne može protumačiti tolike i tako upadljive sličnosti u samim tekstovima i u rasporedu odlomaka, jer one nadilaze mogućnosti pamćenja, čak i starinskoga i istočnjačkoga. Te bi se sličnosti mogle bolje opravdati pretpostavkom da je postojala zapisana predaja, jedinstvena ili mnogolika. Pretpostavimo li pak da su tri evanđelista usporedno i neovisno crpila iz nje, ostaje još neprotumačena činjenica da njihove sličnosti i razlike pokazuju kako su se međusobno poznavali, slijedili ili ispravljali. Stoga valja dopustiti da izravno ovise jedni o drugima. Tako je prilično jasno da Mt i Lk ovise o Mk, premda neki misle da je mnogo manje očito da bi Marko ovisio o Mateju kako se dugo držalo, jer mnogi pokazatelji upućuju na suprotno. Malo je vjerojatno da Matej i Luka izravno ovise jedan o drugom, a zajedničku građu njih dvojice koje Marko nema, valja radije tumačiti postojanjem jednog ili više njima zajedničkih izvora, različitih od drugoga Evanđelja.

Polazeći od tih zapažanja suvremeno znanstveno istraživanje stvorilo je teoriju o dva izvora: jedan bi od njih bio Marko o kojem ovise Mt i Lk u svojim izvještajima; izreke i govore ("Logia"), kojih u Marku ima veoma malo, prvi i treći evanđelist crpili bi iz drugog izvora, o kojemu crkvena predaja ništa ne zna, ali ga valja pretpostaviti. Taj se izvor zove Q (po početnom slovu njemačke riječi "Quelle", izvor). Ta teorija nije dostatna, unatoč svojoj jednostavnosti ili zapravo zbog nje.

Ne vodi dovoljno računa o svim pojedinostima problema. Ni Marko u svom sadašnjem stanju, ni Q u obliku u kojem ga stručnjaci pokušavaju ocrtati, ne mogu bez daljnega imati ulogu izvora Mateja i Luke koja im se pripisuje.

Marko svakako izlazi češće stariji od Mateja i Luke, ali se jednako može reći i obrnuto; on ima crta svojstvenih tekstu koji je kasnije nastao, kakvi su npr. tzv. paulinizmi ili prilagodbe čitaocima iz grčko-rimskog svijeta, dok su se u Mateju i Luki sačuvale arhaične fraze, semitski ili palestinski izričaji. Ne znači li to da su rabili Marka u nekom obliku starijem od današnjega i da ga još odrazuju?

Tu hipotezu potvrđuje

još jedan zapažaj. Matej i Luka često se slažu ondje gdje je Marko različit od njih, što kao da opovrgava njihovu zajedničku ovisnost o Markovu evanđelju. Tih slaganja ima mnogo i ponekad su veoma upadljiva. Stručnjaci su ih pokušali rastumačiti tako da se ne ospori temeljna teorija. Po jednim bi tekstove bili usklađivali prepisivači, što bi trebalo dokazati pomoću kritike teksta. Po drugima bi sami evanđelisti bili spontano i bez međusobnog poznavanja na isti način ispravljali tekst Marka koji su smatrali neprikladnim. Takvo tumačenje vrijedi za neke slučajeve, ali ne objašnjava sve. Sve u svemu, bolje je tumačenje ono koje smo gore natuknuli: Matej i Luka poznavali su i upotrebljavali Evanđelje po Marku drukčije i starije od današnjega. Posljednja je njegova redakcija morala nastati već pošto su se njime poslužili Matej i Luka. Odatle nove crte po kojima se Matej i Luka zajedno slažu protiv Marka, jer oba odrazuju starije stanje Markova teksta.

(nastavit će se)

/usp. JERUZALEMSKA BIBLIJA, KS, Zagreb 1994, str. 1385-1386)

Evanđelista Luka

TROJSTVENOST CRKVE

"Tako se cijela Crkva pojavljuje kao "puk skupljen u jedinstvu Oca i Sina i Duha Svetoga" (LG br.4)

Misao trojstvenosti Crkve uzeta je od sv. Ciprijana, biskupa i mučenika, koja ukratko sažima trojstveno porijeklo Crkve i trojstveno porijeklo njezina jedinstva. Crkva potječe od Oca, Sina i Duha Svetoga, to jest pod vidom triju božanskih Osoba. Ni jedna se božanska Osoba ne izuzima, pa je saborski nauk o Crkvi i pneumatičan i kristocentričan i teocentričan. Sveti Augustin piše: "Zajednica jedinstva Božje Crkve, izvan koje nema oprostjenja grijeha, u stanovitom je smislu vlastito djelo Duha Svetoga, uz suradnju, dakako, Oca i Sina, jer je zajednica Oca i Sina sam Duh Sveti." Sv. Ivan Damaščanski piše: "Vjerujemo u svetu, katoličku i apostolsku Crkvu koja nas uči. Spoznajemo u njoj Oca i Sina i Duha Svetoga i krštavamo se u ime Oca i Sina i Duha Svetoga."

Iako Crkva potječe od trojice, ona je jedinstvena, i narod koji pripada Crkvi je jedinstven, jer je Trojstvo jedinstveno. Vjerujemo u jednoga Boga, u jedan apsolutni bitak, imamo jednu apsolutnu spoznaju i jednu apsolutnu ljubav.

Osim jedinstva naravi u Bogu postoji i povezanost osoba na temelju *izlaženja*. Trojstvo nije neko statično i okamenjeno životarenje. Trojstvo je dinamika, pokret, djelovanje, život u izobilju, darivanje toga života onima koji vjeruju. Tako je na primjer Duh Sveti po svom izlaženju od Oca i Sina, osobna Ljubav Oca i Sina. Ljubav Oca i Sina drži ih u zagrljaju i međusobnom jedinstvu. Taj Duh Sveti je darovan Crkvi. Duh Sveti se kao osobna Božja ljubav razlijeva u srcima vjernika i kao veza Oca i Sina s njima ih povezuje. Kakvo je jedinstvo u Trojstvu, takvo je jedinstvo i u Crkvi, jer je počelo jedinstva u Trojstvu i u Crkvi, sam DUH SVETI, osobna ljubav Božja.

Prekrasno je ovo tumačenje svetih otaca, Ciprijana, Augustina i sv. Ivana Damaščanskog o trojstvenosti Crkve. Da to ne bi bila suhoparna teorija, pokušajmo malo pojednostaviti nauk Crkve. Godina Duha Svetoga ima za cilj buđenje svijesti vjernika o prisutnosti Duha Svetoga i njegovog životvornog djelovanja na razini pojedinih osoba, crkvenih zajednica i sveopće Crkve. Duh Sveti čini evanđelje i samu Crkvu uvijek novom i djelotvornom u svakom vremenu. Na nama kršćanima bi se trebali prepoznati i plodovi Duha na svim razinama crkvenog i društvenog života. Duh Sveti ne poziva kršćanina da se zatvori u neku svoju duhovnjačku mistiku, u neku getoiziranu zajednicu. Duh Sveti pokreće kršćanina da živi za cijelu Crkvu kao ustanovu i kao zajednicu kojoj pripada. Ni Trojstvo se nije zatvorilo u sebe, nego se razdalo cijelom čovječanstvu u svim trima Osobama. "Riječ je Tijelom postala i nastanila se među nama" (Iv 1,14), da slava Božja postane događaj u ljudskom životu i ljudskom svijetu, u osobama i u zajednici. Tako čovjek i zemlja u Kristu Isusu donose plod vječne slave Božje. Po tome je i sama Crkva događaj, sakrament jedinstva s Bogom i

jedinstva cijeloga ljudskog roda. Zapravo Crkva je sada Krist u svijetu. Po Crkvi Kristovo poslanje je uvijek živo, djelotvorno i izvan toga Crkva ne bi bila uvjerljiva.

Crkveno se poslanje treba također promatrati u vremenu i prostoru. To poslanje je živa komunikacija Boga s ljudima i živo susretnište ljudi s Bogom. To je misterij koji se neprestano očituje i događa. Sveto Evanđelje i sakramenti djelotvorni su znakovi među nama koji se po Duhu pretvaraju u živi govor i vidljivo zajedništvo i služenje ljudima. Sve ono što je Krist govorio, sve ono što je za nas učinio u svoje vrijeme, to Duh Sveti čini djelotvornim danas i sutra i uvijek. Duh osuvremenjuje Crkvu i njezino djelovanje i u sadašnje vrijeme. Budemo li poslušni Duhu i budemo li imali smisla za konkretno što sada tišti čovjeka i čovječanstvo, budemo li u svemu tome znali prepoznati Krista u svakom čovjeku, osobito onom koji trpi, pokazat ćemo pravo lice Crkve, pravo zajedništvo na sliku Presvetog Trojstva. Po Duhu Svetom u povijesti čovječanstva dogodilo se utjelovljenje Sina Božjega, taj Duh čini otajstvo utjelovljenja Sina Božjega trajnim u povijesti tako što neprestano pridružuje ljude tijelu Sina Božjega i čini prepoznatljivim crte Kristova lica u svakom čovjeku. Potrebna nam je vjera kako bismo postali sposobni prepoznati Krista i znakove kraljevstva pravednosti, istine i ljubavi, koje kroz ovo vrijeme Duh Sveti uspostavlja u Kristu.

Crkva kao otajstvo nije u pitanju, jer je ona božanskog porijekla i sjemena i nju vrata paklena neće nadvladati. U pitanju je Crkva kao struktura, kao organizam sastavljen od ljudi. Crkvu kao zajednicu vjernika gradi Duh Sveti u vremenu i prostoru. Duh dakle uzima nas ljude tjelesne i materijalne i poziva nas u zajednicu vjere - Crkvu, posvećujući tu tjelesnost i vidljivu materijalnost, ali ne oduzima obilježje vremenitosti. Crkva je dakle posijana odozgor, a raste odozdo. Svoju izvornu autentičnost dobiva iz sjemena odozgor, od Boga. I to je nepromjenjivo, jer je zadano riječju Kristovom. Ono pak što je struktura, vanjski oblik Crkve u vremenu i prostoru, to se osuvremenjuje, pročišćuje snagom Duha koji vodi Crkvu i kome trebamo biti poslušni, oslušujući što Duh poručuje Crkvi u svakom povijesnom razdoblju. Po svome poslanju Crkva bi trebala odgovarati višim duhovnim potrebama ljudi u svakom vremenu, na neki način omogućiti ljudima koji ne traže samo zemaljsko pouzdanje, nego i viši uzlet u visinu duhovnog bogatstva Crkve kojeg posreduje Duh Oca i Sina. Velika je odgovornost ljudi koji su u samim strukturama Crkve, kako oslušuju što Duh poručuje sada Crkvi. Jesmo li kadri, poput tolikih karizmatika koje je podizao Duh Sveti u povijesti Crkve, biti spremni na radikalnu obnovu samih sebe, svojih uhodanih oblika duhovnosti, svjedočenja življenog evanđelja, biti sol zemlje i svjetlo svijeta? To je pitanje sadašnjeg trenutka i naše mjesne Crkve, koja u zajedništvu sveopće Crkve ima ovdje svoje osobito poslanje.

Mato Miloš, OCD

S PAPOM IVANOM PAVLOM II. U HRVATSKOJ IZ SATA U SAT

SRDAČNA DOBRODOŠLICA

**Papa apostol mira
i moralni autoritet
današnjega svijeta**

Avion s papom Ivanom Pavlom II. sletio je na zagrebački aerodrom u petak, 2. 10. u 17,30 sati gdje su ga dočekali najviši crkveni i državni poglavari. Nakon pozdrava s domaćinima i obilaska počasne garde, prvi se Papi obratio predsjednik Tuđman, koji je među ostalim rekao:

"Sveti Oče, još svježim sjećanjima na Vaš povijesni, prvi dolazak u Hrvatsku u rujnu 1994. godine hrvatski Vas narod i ovoga puta dočekuje otvorena srca, sa zahvalnošću na do sada iskazanom razumijevanju i potpori, te s nadom da ćete nam i u prigodi ovog državnog i pastoralnog posjeta Vašim porukama učvrstiti našu vjeru u nezamjenjivost kršćanske vizije za budućnost u današnjem svijetu."

Nakon otpozdrava i izlaganja razloga ovog svog posjeta Papa se u pratnji nadbiskupa Bozanića papamobilom uputio prema zagrebačkoj prvostolnici. Putem ga je pozdravljalo razdragano mnoštvo Zagrepčana. Na Kaptolu ispred katedrale Papu je pozdravio najprije nadbiskup Josip Bozanić.

Pozdrav "Anđelu nade"

Dolazak pape Ivana Pavla II. na prostor ispred zagrebačke katedrale najavljen je pjesmom "Laudate Dominum". Nakon izlaska Sv. Oca iz papamobila, uslijedio je njegov pozdrav okupljenom mnoštvu znakom križa, te Papina molitva, a zatim je poglavara Katoličke Crkve pozdravio predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zagrebački nadbiskup Josip Bozanić.

"Ovdje pred, kako je mi volimo zvati, Stepinčevom katedralom danas stojimo puni svetog ushićenja i ponosa. Zagrepčani i nebrojeno mnoštvo vjernika naše domovine ovu su katedralu u proteklim desetljećima pretvorili u mjesto hodočašćenja na grob našega mučenika i učitelja kardinala Alojzija Stepinca, kojega ćete nam Vi, Sveti Oče, sutra u Mariji Bistrici uzdići za uzor vjere kao novoga blaženika"... Pred Vama su sada ovdje osobito brojno okupljeni mladi. Oni predstavljaju mladež naše domovine. Došli su da bi se sreli s Vama i da bi zajedno s Vama susreli Krista. Oni u Vama nalaze svoga istinskog prijatelja... Sveti Oče, mladi očekuju Vašu riječ da bi u njoj našli svjetlo za svoj život, hrabrost za hod u budućnost i poticaj za izgradnju nove civilizacije ljubavi. Anđele nade naše, molimo Vas da nas u snazi Duha Svetoga utvrdite u vjeri, pokažete put i povedete prema trećem tisućljeću - Kristovom i našem."

Na grobu novoga blaženika

Nakon blagoslova, Papa se uputio u zagrebačku katedralu gdje se pomolio na grobu kardinala Alojzija Stepinca. Papu je na dolasku u katedralu dočekao zbor s pjesmom "Veliča duša moja Gospodina". Nakon molitve Sveti se Otac uputio prema izlazu, a zbor ga je ispratio pjesmom "Isus Krist jučer, danas i uvijek". Prilikom ulaska u Nadbiskupski dvor svi okupljeni dočekali su Svetoga Oca pjesmom "Djevice nevina".

Večera u nadbiskupskom dvoru

Za vrijeme večere Papu je prigodnim riječima pozdravio nadbiskup Josip Bozanić, predsjednik HBK.

"Sveti Oče, ova večer za hrvatski narod ima osobiti značaj. Svi su u pokretu. Mladi pješke hode prema Mariji Bistrici. Brojni

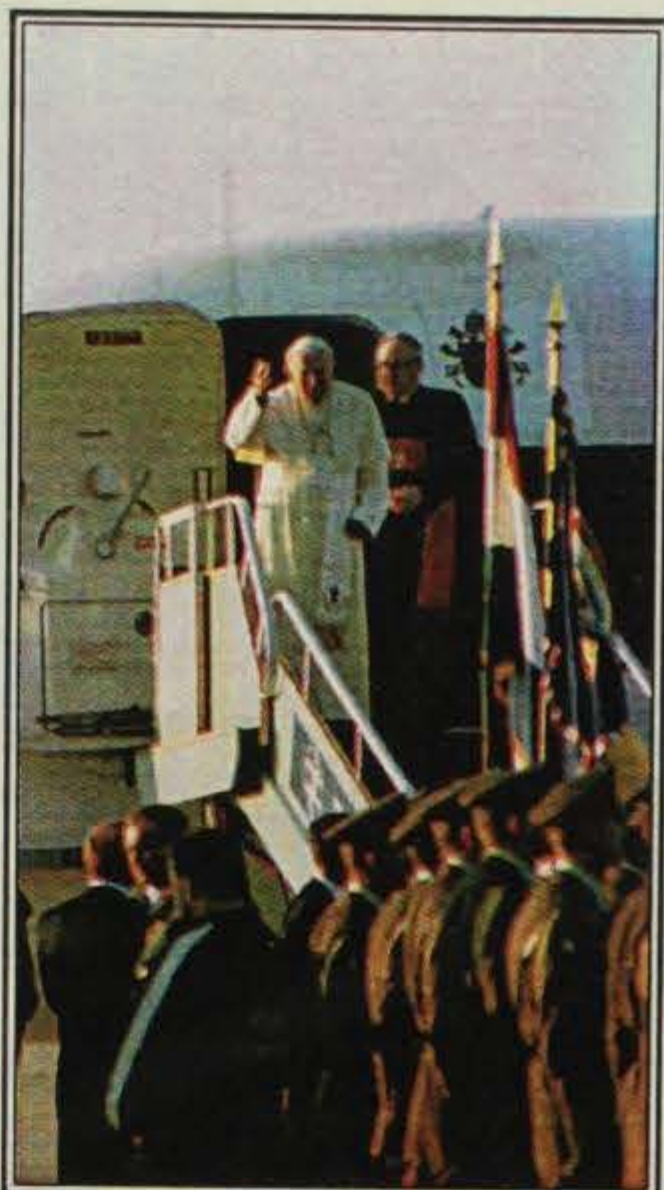

Foto: Štilinović

Na grobu blaženog Alojzija Stepinca u Katedrali Foto: Štilinović

hodočasnici iz svih dijelova naše zemlje putuju prema našem nacionalnom svetištu. Ovo će biti noć tišine i molitve u očekivanju velike radosti. Kardinal Alojzije Stepinac je naša radost...

Sveti Oče, mnoge vrijednosti koje su se u svijetu i čovjeku bile udaljile od Boga njemu su se ponovno približile u tijeku Vašeg papinstva. Vi ste znak Božje blizine svijetu."

Papa je prespavao u Apostolskoj nuncijaturi u Zagrebu.

MISA PROGLAŠENJA BLAŽENIM KARDINALA STEPINCA NA MARIJI BISTRICI

Više od 500 tisuća hodočasnika dočekalo je 3. listopada, papu Ivana Pavla II. pjesmom i pozdravljajući ga prigodnim zastavicama u hrvatskome nacionalnom marijanskom svetištu Mariji Bistrici. Sveti Otac, koji je do svetišta stigao sljemenskom cestom, pred Marijom Bistricom ušao je u papamobil u kojem je stigao do bogoslužnog prostora u svetištu. U papamobilu pratio ga je i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zagrebački nadbiskup Josip Bozanić. Brojni hodočasnici bili su obučeni u narodne nošnje svojih zavičajnih krajeva. Okupljenim hodočasnici, redovnicima, redovnicama i svećenicima pridružili su se, uz članove diplomatskog kora, i državni dužnosnici predvođeni hrvatskim predsjednikom dr. Franjom Tuđmanom i njegovom suprugom.

Hodočasnici iz Subotičke biskupije

Tisuću svećenika, osamdesetak biskupa...

Na misi se okupilo više od tisuću svećenika s crvenim štolama, boji mučenika. Štole su dobili na dar kao spomen na današnji dan proglašenja blaženim kardinala Stepinca.

Dok su se u ophodu biskupi upućivali prema oltaru i u iščekivanju dolaska Svetoga Oca na bogoslužni prostor, okupljeni hodočasnici su, predvođeni zborovima sastavljenim od pjevačkih

crkvenih zborova zagrebačke nadbiskupije, Dječjim zborom "Kardinal Alojzije Stepinac" i zborom sastavljenim od pjevača crkvenih zborova župa Hrvatskog zagorja, pjevali marijanske pjesme koje su sviranjem pratili na orguljama akademik Anđelko Klobučar i prof. Hvalimira Bledšnajder, a pod ravnanjem mo. Miroslava Martinjaka i mo. Mladena Tarbuka.

Okupljeni biskupi iz domovine i inozemstva, njih osamdesetak, predvođeni dvojicom kardinala Crkve u Hrvata - kardinalom Franjom Kuharićem i kardinalom Vinkom Puljićem, bili su obučeni u ista crkvena misna ruha sa zlatnim detaljima i križem u obliku hrvatskog pletera, koja su za tu prigodu izradile hrvatske redovnice.

Pozdrav domaćina

Na početku misnog slavlja pozdravne riječi uputio je nadbiskup Bozanić.

Zahvaljujući Papi za njegov ponovni dolazak, te za beatifikaciju kardinala Alojzija Stepinca, nadbiskup Bozanić je Papi također čestitao dvadesetu obljetnicu njegova papinstva. "Zahvaljujemo Vam što u ovome Vašem drugom apostolskom posjetu spajate dva velika središta hrvatske i crkvene i državne povijesti - Zagreb i Split, da nam tako označite potrebu i zadaću i crkvenog i državnog jedinstva. U isto vrijeme, ponovno nas - osobito po svetom mučeniku Dujmu, utemeljitelju Crkve splitske - upozoravate na drevne kršćanske korijene na koje se u VII. stoljeću pricijepilo hrvatsko kršćanstvo. A opet, upirete prstom na suvremenog mučenika, svjedoka vjere i vjernosti Kristu Isusu i njegovoj Crkvi, na zagrebačkoga nadbiskupa i kardinala Svete Rimske Crkve Alojzija Stepinca", istaknuo je zagrebački nadbiskup.

Obred proglašenja blaženim

Nakon uvodnog nagovora Svetoga Oca, kojim vjernike poziva na pokajanje, započeo je obred proglašenja blaženim

prilaženjem nadbiskupa Bozanića i postulatora kauze za proglašenje blaženim kardinala Stepinca mons. Jurja Batelje. Oni su prišli Svetomu Ocu i zamolili ga da započne svečani čin proglašenja blaženim sluge Božjega Alojzija Stepinca. Nadbiskup Bozanić ukratko je predstavio životopis kardinala Stepinca. Nakon što je nadbiskup Bozanić završio predstavljanje, svi su ustali, a Sveti Otac je svečano izgovorio riječi proglašenja blaženim kardinala Stepinca. Potom je bila otkrivena slika Alojzija Stepinca postavljena pokraj oltarnoga prostora. (Slika je djelo akademskog slikara Josipa Bifela). Dok se

pjevala pjesma u čast novog blaženika, vjernici su u ophodu sa svijećama i cvijećem prema oltaru donijeli relikvijar s moćima kardinala Alojzija Stepinca. Relikvijar je Sv. Ocu predala Marijana Beno, za koju se vjeruje da je po zagovoru blaženog kardinala Stepinca ozdravila od cerebralne paralize, a koji je postavljen na postolje

ispred slike novoga hrvatskog blaženika. Potom je zagrebački nadbiskup zajedno s mons. Bateljom ponovno pristupio Svetomu Ocu, zahvaljujući mu za proglašenje blaženim.

Pred moćima novog blaženika
Foto: Štilinović

FORMULA BEATIFIKACIJE

Mi,
udovoljavajući želji Našega brata zagrebačkoga nadbiskupa Josipa Bozanića, te brojne druge braće u biskupstvu i mnogih vjernika,
pošto smo razmotrili mišljenje Zbora za proglašenje svetih,
Našom apostolskom vlašću dopuštamo da se časní sluga Božji Alojzije Stepinac od sada naziva blaženim i da se svake godine na dan njegova rođenja za nebo, desetoga veljače, može slaviti njegov spomendan na mjestima i na način kako je to određeno kanonskim propisima. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.

Darovi za Papu

Nakon proglašenja novoga hrvatskog blaženika, nastavljeno je s misnim slavljem. Evanđelje je otpjevano na hrvatskome i staroslavenskom jeziku iz svečanog evanđelistara, ističući tako zajedništvo između zapadnoga i istočnog obreda među katolicima Crkve u Hrvata, te glagoljašku tradiciju. Na staroslavenskom jeziku Evanđelje je pjevao rektor Grkokatoličkoga bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu Ninoslav Kekić.

Nakon propovijedi Svetog Oca u bistričkom svetištu u subotu, 3. listopada, na prvo misnom slavlju u čast novoga hrvatskog blaženika kardinala Alojzija Stepinca, bio je prinos darova. Osim prinosnih darova kruha i vina, Svetom Ocu darovana su i dva znakovita dara. Prvi je dar okov Evanđelistara u srebru sa sakralnim motivima iz Riznice zagrebačke katedrale, a drugi je karitativni dar u novcu, koji je simbolički povezan sa Stepinčevim osnivanjem Caritasa.

Upravitelj i župnik bistričkog svetišta mons. Lovro Cindori darovao mu je kalež i odljev kipa Majke Božje Bistričke. Svim prinositeljima darova Sv. Otac je darovao krunicu kao znak sjećanja na njegov posjet.

Upravitelj i župnik bistričkog svetišta mons. Lovro Cindori darovao mu je kalež i odljev kipa Majke Božje Bistričke. Svim prinositeljima darova Sv. Otac je darovao krunicu kao znak sjećanja na njegov posjet.

Pozdrav hodočasnicima i gostima

Nakon pričesti Sveti Otac je pozdravio sve okupljene hodočasnike iz Hrvatske i inozemstva. Nakon pozdrava hodočasnika Hrvata iz Bosne i Hercegovine, uslijedio je pozdrav i hodočasnicima na njihovim jezicima: Slovincima, Talijanima, Mađarima, Nijemcima i Poljacima.

Prije blagoslova nabožnih predmeta hodočasnika - medaljica, molitvenika, raspela, sličica, krunica - i temeljnih kamena za buduće pastoralne centre u čast blaženog kardinala Stepinca, Sveti je Otac odao počast kipu Majke Božje Bistričke.

Po završetku misnog slavlja, Papa je pozdravio predstavnike ostalih vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj: evangeličkog biskupa Vladimira Deutscha, predsjednika Židovske općine u Zagrebu dr. Ognjena Krausa, predsjednika Mešihata islamske zajednice u Sloveniji i Hrvatskoj Ševka Omerbašića, darujući im krunicu kao spomen na svoj pohod. Prije odlaska s oltarnog prostora, Sv. Oca pozdravio je i hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman.

Na misi je zvonilo zvono koje je izradila Ljevaonica umjetnina, zvona i obojenih metala u vlasništvu Stjepana Šafrana iz Zagreba. Zvono je teško 325 kilograma i promjera 830 milimetara.

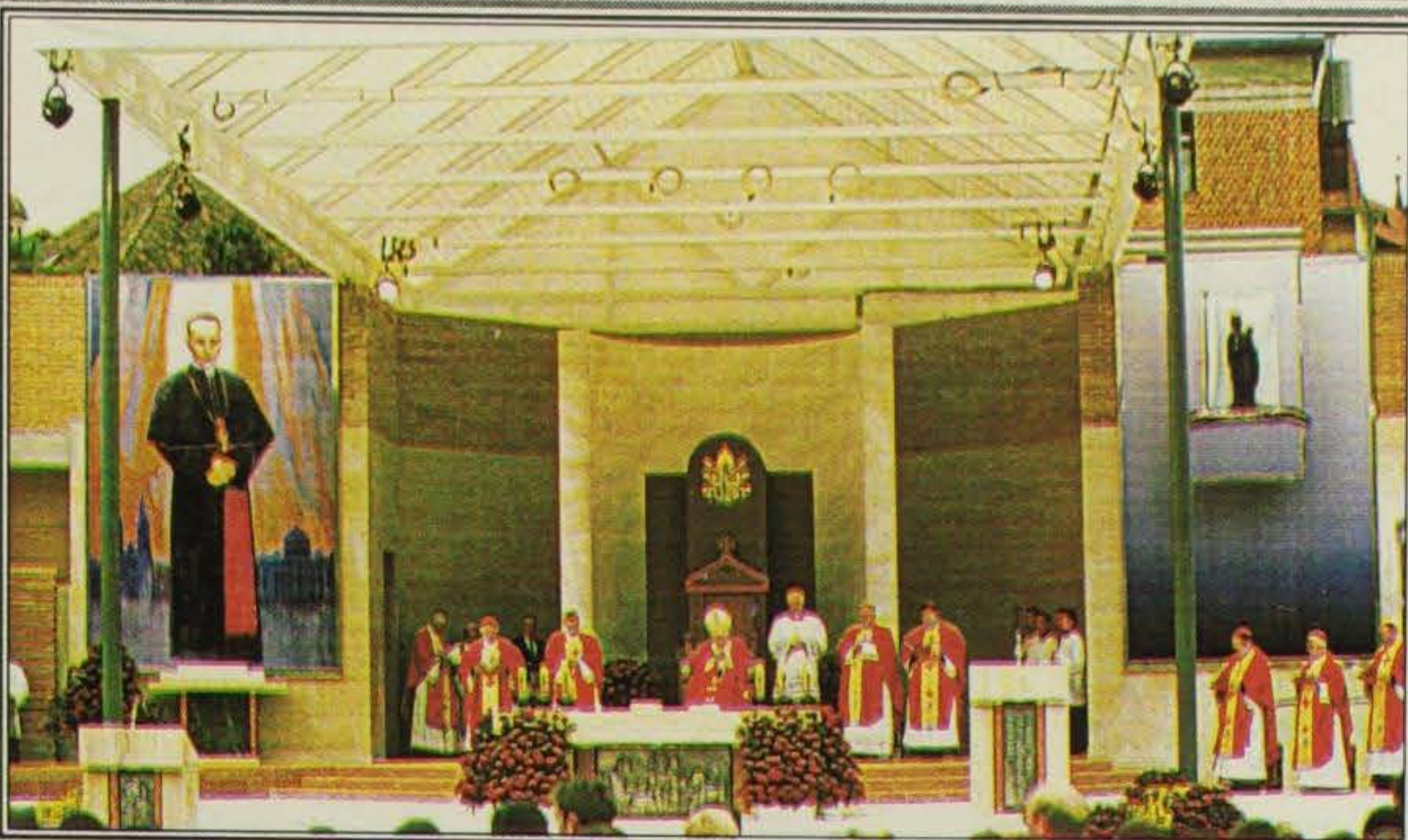
SVETI OTAC U PREDSJEDNIČKIM DVORIMA

Papa Ivan Pavao II. susreo se 3. listopada s predsjednikom RH dr. Franjom Tuđmanom u Predsjedničkim dvorima u Zagrebu. Na dočeku Svetoga Oca bili su nazočni predstavnici diplomatskoga

zboru, hrvatske vlade, sabora, policije i vojske.

Prilikom susreta predsjednik Tuđman je Papi darovao visoki re-ljef "Sveti Otac Ivan Pavao II. - Hrvatska vam nikad zaboravit neće", akademskoga kipara prof. Krune Bošnjaka te skulpturu koja predstavlja blaženoga kardinala Alojzija Stepinca autora akademskoga kipara Tomislava Ostoje. Svoj dar predsjedniku Republike uručio je i Sveti Otac i to lik sv. Petra i Pavla u bronci.

Nakon toga Sveti Otac je pozdravio članove obitelji Tuđman te se uputio u predsjednički kabinet gdje je s predsjednikom Tuđmanom razgovarao o odnosima između Svete Stolice i RH te o međunarodnim odnosima. Istodobno u drugoj prostoriji zasjedali su predstavnici hrvatske vlade te Svete Stolice.

grada Splita, kojim je predsjedao Papa Ivan Pavao II, započelo je oko 11 sati.

- **Pola milijuna vjernika**
- **Misu pratili sa brodicama**

Na Žnjanu Papu je dočekalo oko pola milijuna vjernika koji su tamo počeli pristizati već noć ranije. Na susret sa Svetim Ocem pristiglo je i oko 50.000 vjernika iz susjedne Bosne i Hercegovine koji su u Split doputovali u 70 autobusa kao i brojni Hrvati iz ostalih zemalja. Samo je iz Njemačke doputovalo više tisuća vjernika. U Splitu su se s Papom susreli i vjernici iz Boke Kotorske. Uz žnjansku plažu bilo je usidreno oko 350 brodicama među kojima i dvije vjerne kopije starohrvatskih brodova s kojih su vjernici također pratili misno slavlje. Na prostoru pred samom pozornicom bili su smješteni invalidi u kolicima.

Foto: Štilinović

Naši hodočasnici u jednom od šest autobusa

Susret Svetoga Oca s predstavnicima kulture

U subotu poslijepodne Papa se u nuncijaturi u Zagrebu, susreo s predstavnicima ustanova iz svijeta kulture. Izaslanstvo predstavnika kulture predvodio je potpredsjednik Crkvenoga odbora za doček Svetog Oca dr. Stjepan Baloban, a tom je prigodom Papa svima nazočnima podijelio svoju posebnu poruku.

Oproštaj sa Zagrebom - doček u Splitu

Zvonjavom zvona zagrebačke prvostolnice i mahanjem papinskim zastavama brojni su Zagrepčani ispratili papu Ivana Pavla II. na putu u zagrebačku zračnu luku, odakle je Sveti Otac u 8,48 sati otputovao prema Splitu. Zrakoplovom hrvatske nacionalne zrakoplovne tvrtke Sveti je Otac u 9,40 sati sletio u Splitsku zračnu luku. Dočekao ga je splitsko-makarski nadbiskup Ante Jurić, koji je predstavio domaćine splitsko-dalmatinskog župana Branimira Lukšića, gradonačelnika Splita Ivicu Škarića, te gradonačelnike gradova Trogira, Solina i Kaštela, kroz koje će Papa proći na putu do Žnjana. Kad se pojavio na vratima zrakoplova, brojni okupljeni u splitskoj zračnoj luci, plješćući i mašući papinskim i hrvatskim zastavicama, dočekali su poglavara Katoličke Crkve. Nakon kratkog pozdrava, Sveti Otac se papamobilom uputio prema Žnjanu. U papamobilu papu Ivana Pavla II. pratili su nadbiskup Jurić i Papin osobni tajnik mons. Stanislaw Dziwisz.

EUHARISTIJSKO SLAVLJE NA ŽNJANU

1700 godina grada Splita i Splitsko-makarske nadbiskupije

Svečanom euharistijskom slavlju prethodilo je cjelonoćno molitveno bdjenje u kojem su sudjelovale različite molitvene skupine, duhovni pokreti i hodočasnici koji su pristigli u Split tokom noći.

Svečano misno slavlje u povodu proslave 1700. obljetnice

Papin prolazak u papamobilu žnjanskim platoom okupljeni su vjernici popratili burnim pljeskom i uzvicima dok je sam prolazak kao i cijelo misno slavlje pratilo pjevanje zborova u kojima je bilo ukupno 2100 pjevača. Zborovima su ravnali maestro Šime Marović, fra Stipica Grgat i maestra s. Mirta Škopljanac-Maćina. Program uoči misnoga slavlja vodio je profesor na splitskoj bogosloviji dr. Ante Mateljan.

- **Oltar u obliku lađe**
- **Na misi je bio i episkop Jovan**

Na misi sa Svetim Ocem održanoj na oltaru u obliku lađe na jedra koncelebriralo je 600 svećenika te 47 biskupa i kardinala koji su u svečanom ophodu sa Svetim Ocem došli na oltar. Na misnom slavlju su bili nazočni i najviši državni dužnosnici na čelu s predsjednikom Republike Hrvatske dr. Franjom Tuđmanom. Od predstavnika ostalih vjerskih zajednica na misnom slavlju bili nazočni pravoslavni episkop Jovan Pavlović, paroh Ilija Karajović iz Šibenika te biskup Evangeličke Crkve Vladimir Deutsch. Papin dolazak na oltar mnoštvo je popratilo uzvicima: "Papa, Papa", te mahanjem hrvatskim i papinskim zastavicama i šalovima.

Ovo ni Split ni Salona još nisu doživjeli

Na početku misnog slavlja splitsko-makarski nadbiskup Ante Jurić kao domaćin prvi je pozdravio Svetoga Oca. Zahvalivši mu što je posjetio Crkvu splitsko-makarsku, koja ga dočekuje otvorena srca da bi čula njegovu riječ, nadbiskup Jurić je rekao kako je željno čekao da dođe ovaj dan kad će zajedno sa Svetim Ocem slaviti svetu misnu žrtvu na ovom tlu: svetom, suzama zalivenom i mučeničkom krvlju natopljenom sve od vremena sv. Dujma. "U svojoj dugoj povijesti ni Split ni Salona ili Solin, sve do danas nisu imali ovu sreću da, kao najdražeg gosta, prime rimskog biskupa i Petrova nasljednika", napomenuo je nadbiskup Jurić, dodavši kako su nas Petrovi nasljednici kroz sva teška stoljeća naše borbe za opstanak

i očuvanje vjere podupirali, tješili, pomagali. "To smo posebno doživjeli u Vama u vrijeme nedavna rata i u ovo poratno vrijeme. Tako doživljavamo i ovaj Vaš pastirski pohod: on je za naš narod znak potpore i zaštite", rekao je splitsko-makarski nadbiskup. Zahvalivši Svetom Ocu što je uzdignuo na čast oltara simbol našeg naroda u vjernosti Crkvi kardinala Alojzija Stepinca, nadbiskup Jurić je rekao kako se opravdano nadamo da će u skoroj budućnosti biti uzdignuti na čast oltara i ostali Sluge Božje iz hrvatskog naroda.

SVETI OTAC U SPLITSKOJ KATEDRALI

Sveti Otac se nakon veličanstvenog euharistijskog slavlja na splitskom Žnjaju u 13.45 sati uputio prema katedrali Uznesenja Marijina, u kojoj se nalazi sarkofag s relikvijama sv. Dujma. Na prolasku gradskim ulicama pozdravio ga je veliki broj građana Splita, mašući papinskim zastavama. U 13.50 sati Papinska je povorka zastala kraj samostana sestara klarisa, koje su dobile iznimno dopuštenje za tu prigodu da iziđu iz svojega samostana i pozdrave Svetoga Oca, koji ih je tom prilikom blagoslovio. Nakon što je prošao splitskom rivom te povijesnom jezgrom grada Splita, u 14 sati papa Ivan Pavao II. je, prošavši kroz Srebrna vrata stare Dioklecijanove palače stigao pred katedralu. Dočekao ga je splitski gradonačelnik Ivica Škarić, koji mu je predao ključeve grada Splita, s riječima da mu se tako otvaraju i "vrata svih naših srca". Tajnik Vatikanske arheološke komisije dr. Emilio Marin proveo je Papu katedralom, objasnivši mu njezinu cjelokupnu povijest. Nakon što se pozdravio s kanonicima splitskoga Prvostolnog kaptola, Sveti se Otac poklonio Presvetom oltarskom sakramentu i moćima sv. Dujma. U 14.15 sati Sveti Otac se sa svojom pratnjom uputio k obližnjoj staroj Nadbiskupskoj palači, kamo je stigao u 14.25 sati na susret i objed s članovima Hrvatske biskupske konferencije, kojima je tom prigodom uručio i svoju poruku. Na susretu s Papom u Nadbiskupskoj palači našlo se 16 djelatnih i 6 umirovljenih biskupa Hrvatske biskupske konferencije te kardinali i biskupi iz Papinske pratnje.

Susret s hrvatskim biskupima

U Nadbiskupskom dvoru u Splitu papa Ivan Pavao II. susreo se u nedjelju poslijepodne s biskupima iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine, te im je predao svoju poruku, pripremljenu za tu zgodu.

U ime okupljenih biskupa, Svetog Oca je pozdravio predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zagrebački nadbiskup Josip Bozanić. Papinu poruku pročitao je dužnosnik u državnom tajništvu Svete Stolice mons. Martin Vidović, a zatim je podijeljena biskupima.

S mladima u Solinu

Više od 35.000 mladih te članovi katoličkih laičkih udruga, molitvenih zajednica i vjeroučitelji, danas su molitvom i pjesmom dočekali papu Ivana Pavla II. u najstarijem hrvatskom marijanskom svetištu Gospe od Otoka u Solinu.

Prigodni program u Solinu započeo je u 16 sati zajedničkom molitvom, a potom je uslijedio glazbeno-meditativni program. Glazbeni dio programa predvodili su mladi iz splitske župe Svete Obitelji, članovi HKZ "MI" iz Splita i Čedo Antolić iz Zagreba, dok je voditelj programa bio župnik konkatedralne župe sv. Petra iz Splita don Božo Delić.

Sveti Otac u solinsko je svetište ušao nešto poslije 18 sati. Prije ulaska među mlade, Papu je pozdravio župnik i upravitelj svetišta don Vinko Sanader. Sveti Otac zatim se u kraćoj molitvi zadržao pred crkvicom na otoku, na mjestu na kojem su pokopani hrvatski kraljevi i kraljica Jelena.

Na kraju susreta Papa je, na opće oduševljenje, zajedno s mladima otpjevao pjesmu "Rajska Djevo Kraljice Hrvata". Sveti Otac zatim se spontano obratio mladima na talijanskom jeziku, riječima: "Vaš je nadbiskup jako zadovoljan, a i Papa! Laku noć!"

Sveti Oče, poučite nas, ohrabrite nas, blagoslovite nas

Papu je na početku ovog susreta pozdravio nadbiskup Jurić ističući kako ga pozdravlja na svetom tlu koje je "od starokršćanskih vremena posvećeno mučeničkom krvlju tolikih kršćana predvođenima mučenikom svojim biskupom sv. Dujmom. Vjeru za koju su svjedočili i umirali starokršćanski mučenici prihvatite naši pređi ubrzo nakon doseljenja u ove krajeve i to posebno u Solinu i na ovom Gospinom Otoku", rekao je nadbiskup Jurić, navodeći kako je na ovom otoku "naša dobra, svete uspomene kraljica Jelena sagradila prvu crkvu u Hrvatskoj posvećenu Majci Božjoj".

"U ime svih prisutnih, ali i cijelog naroda koji je s nama u duhu sjedinjen, ja Vam, Sveti Oče, kličem: dobro nam došli na ovu svetu kršćansku i hrvatsku grudu. Vaš dolazak ovdje, Vaša molitva, Vaša riječ i Vaš blagoslov učinit će ovu grudu za svako vjerničko srce još svetijom, još milijom, još privlačnijom. A ovo naše drago Gospino prasnje, koje čuva uspomene na naše kršćanske i narodne svetinje, koje je vidjelo i upamtilo u svojoj dugoj povijesti tolike divne osobe i upisalo njihova imena, zapamtit će i upisati zlatnim slovima ime najvećeg svog posjetitelja pape Ivana Pavla II. Sveti Oče, u ime svih prisutnih molim: poučite nas, ohrabrite nas, blagoslovite nas", završio je svoj pozdravni govor nadbiskup Jurić.

PAPA ZADOVOLJAN NAPUŠTA HRVATSKU

"Neka Bog blagoslovi Hrvatsku", rekao je papa Ivan Pavao II. na svečanosti opraštanja u splitskoj zračnoj luci Resnik 4. listopada 1998, završavajući svoj II. pastirski pohod Hrvatskoj, a obračavajući se hrvatskom predsjedniku dr. Franji Tuđmanu, vladinim dužnosnicima, braći u biskupstvu, svim nazočnima i hrvatskoj javnosti.

"Završava moj pastirski pohod vašoj prelijepoj zemlji. Došao je trenutak oproštaja. Zahvaljujem Bogu za ova tri dana koja sam proboravio u Hrvatskoj, izvršavajući petrovsku službu. Zahvalan sam Zagrebačkoj i Splitsko-makarskoj Crkvi, koje su me ugostile, i cijeloj Crkvi u ovoj zemlji za svu ljubav koja mi je očitovana. Zahvaljujem gospodinu predsjedniku Republike i gospodinu predsjedniku Vlade te svim građanskim i vojnim vlastima koje nisu žalile truda da se ovaj pohod ostvari na najbolji mogući način. U tome je surađivao vrlo velik broj ljudi. Svima zahvaljujem..."

Nakon toga je Svetom Ocu zahvalio predsjednik Republike dr. Franjo Tuđman...

Prema IKI priredio: Andrija Anišić

O LITURGIJI

Poslije prvog i najvažnijeg dijela Katekizma gdje su obrađivane temeljne istine naše vjere prelazimo na drugi dio u kojem je riječ o slavljenju kršćanskog otajstva. Budući da je uvodni dio vrlo sažet i temeljit prenosimo ga u cijelosti, ali bez znanstvenog aparata.

Zašto liturgija?

U vjerovanju Crkva ispovijeda otajstvo Svetoga Trojstva i njegov "dobrohotni naum" o svemu stvorenju: Otac izvršuje "otajstvo svoje volje" darivajući svoga Ljubljenoga Sina i Svetoga Duha za spas svijeta i slavu svog imena. To je Kristovo otajstvo, objavljeno i ostvareno u povijesti prema naumu, mudroj "rasporedbi" koju sveti Pavao naziva "rasporedbom otajstva" i koju će otačka predaja nazivati "ekonomijom utjelovljene Riječi" ili "naumom spasenja".

"To djelo ljudskog otkupljenja i savršene Božje proslave", kojemu su predigrom bila čudesna Božja djela u narodu Staroga zavjeta, izvršio je Krist Gospodin, osobito vazmenim otajstvom svoje blažene muke, uskrsnuća od mrtvih i slavnog uzašašća, po kojemu je "svojom smrću uništio našu smrt i uskrsnućem obnovio naš život. Doista, iz boka Krista usnulog na križu provreo je čudesni sakrament cijele Crkve". Stoga u liturgiji Crkva slavi u prvom redu vazmeno otajstvo, po kojemu je Krist izvršio djelo našega spasenja.

To Kristovo otajstvo Crkva u liturgiji navješćuje i slavi da vjernici od njega žive i o njemu svjedoče u svijetu:

Liturgija, kojom se, osobito u božanskoj žrtvi euharistije, "vrši djelo našeg otkupljenja" u najvećoj mjeri pridonosi tome da vjernici svojim životom izraze i drugima očituju otajstvo Krista i pravu narav istinske Crkve".

U svemu tome riječ je o službi Bogu i ljudima. U liturgijskom slavlju Crkva je, po uzoru na svoga Gospodina, jedinog "liturga", služiteljica koja sudjeluje u njegovu svećeništvu (bogoštovlje), te u njegovoj pro-ročkoj (naviještanje) i kraljevskoj (služba ljubavi) službi.

S pravom se, dakle, liturgija smatra vršenjem svećeničke službe Isusa Krista, u kojem se pomoću osjetnih znakova označuje i na način pojedinom znaku svojstven izvršuje čovjekovo posvećenje te otajstveno tijelo Isusa Krista, Glava i udovi, vrši cjelokupno javno bogoslužje. Stoga je svako liturgijsko slavlje, kao djelo Krista svećenika i njegova tijela koje je Crkva, u najpotpunijem smislu sveto djelo i s njegovom se djelotvornošću ni po kakvoći ni po stupnju ne može izjednačiti nijedan drugi čin Crkve.

Liturgija kao vrelo života

Ako je djelo Kristovo, liturgija jest i djelo njegove Crkve, koje ostvaruje i očituje Crkvu kao vidljivi znak zajedništva Boga i ljudi po Kristu. Ona pokreće vjernike da se založe u novom životu zajednice. Traži da u njoj svi sudjeluju "svjesno, djelatno i plodno".

"Sveta liturgija ne iscrpljuje svekoliku djelatnost Crkve": njoj mora prethoditi evangelizacija, vjera i obraćenja; istom tada može ona donositi plodove u životu vjernika: novi Život po Duhu, zalaganje u poslanju Crkve i služenje njezinu jedinstvu.

Molitva i liturgija

Liturgija je također udioništvo u Kristovoj molitvi, upravljenoj Ocu u Duhu Svetomu. U njoj svaka kršćanska molitva nalazi svoj izvor i cilj. Po liturgiji unutar nje je čovjek ukorijenjen i utemeljen "u velikoj ljubavi kojom nas je Otac uzljubio" (Ef 2,4) u svome ljubljenom Sinu. Svakom se molitvom "u Duhu" (Ef 6,18), u svako vrijeme, živi i pounutarnjuje isto "čudesno djelo Božje".

Kateheza i liturgija

"Liturgija je vrhunac ka kojemu teži djelatnost Crkve, i ujedno izvor iz kojega proistječe sva njezina snaga." Ona je, dakle, povlašteno mjesto za katehezu naroda Božjega. "Kateheza je tijesno povezana sa svim bogoslužnim i sakramentalnim djelovanjem jer u sakramentima, osobito u euharistiji, Krist Isus djeluje u punini u preobražavanju ljudi."

Liturgijska kateheza ide za uvođenjem u Kristovo otajstvo (ona je stoga "mistagoška"), krećući od vidljivog prema nevidljivomu, od znaka prema označenomu, od "sakramenta" prema "otajstvu". Takva kateheza spada na mjesne i krajevne katekizme. Ovaj Katekizam želi poslužiti ono što je svoj Crkvi temeljno i zajedničko glede liturgije kao otajstva i kao slavlja (prvi odsjek), zatim sedam sakramenata i blagoslovin (drugi odsjek). /Usp. Katekizam Katoličke Crkve, br. 1066-1075)

Prema Katekizmu Katoličke Crkve priredio: Franjo Ivanković

Što znači riječ liturgija?

Riječ "liturgija" izvorno znači "javno djelo", "službu naroda i službu u korist naroda". U kršćanskoj predaji to znači da narod Božji sudjeluje u "Božjem djelu". Po liturgiji Krist, naš Otkupitelj i Veliki svećenik, nastavlja u svojoj Crkvi, s njome i po njoj, djelo našeg otkupljenja.

Riječ "liturgija" Novi zavjet upotrebljava da označi ne samo bogoslužna slavlja, nego i naviještanje Evanđelja i ljubav na djelu.

DAN OD GOSPODINA BLAGOSLOVLJEN

/Prikaz enciklike "Nadolaskom trećeg tisućljeća" - 31/

Jubilej je ponajprije veliki Božji dar a svaki je Božji dar milost. Stoga se u godinama Jubileja želi osjetiti djelotvornost milosti koju možemo "opipati". Milost je u čovjeku Božji dar koji se najviše očituje u radosti. Zato se opravdano očekuje da će Jubilej biti veliki dan milosti i radosti. Da bi radost naša bila potpuna, ona mora rasti iz zahvalnosti. Zato proslava Jubileja mora imati oblik zahvalne molitve i to ponajprije:

a) za dar UTJELOVLJENJA Sina Božjega. Uistinu, Bog nam nije mogao ni u svojoj svemoći više dati. Dao nam je sve ono što ima - sina jedinca. Više nas nije mogao ljubiti nego što nas je ljubio kad je za nas predao Sina. Nit se može zamisliti, nit se može vjerom prodrijeti u dublje otajstvo nego što je otajstvo Utjelovljenja i Otkupljenja. Zasigurno je dakle Papina želja i želja cijele Crkve da se slaveći JUBILEJ pjevaju Bogu hvalospjevi i hvale za dar Sina Božjega koji je Alfa i Omega cijele povijesti i sveg našeg postojanja. Pitanje je, dakle, uz sve što činimo, hoćemo li doseći dar te velike zahvalnosti koju dugujemo Bogu za njegovu dobrotu.

b) zahvalnost za dar CRKVE koju je Krist ustanovio kao sakrament, tj. oruđe najtješnjega sjeđinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskoga roda. Zahvalan biti za dar te Božje mudrosti i dobrote koji je kroz nebrojene načine ostao prisutan u svakom čovjeku crkvene povijesti da bi ona kroz cijelo vrijeme bila "svjetlost svijeta" i "sol zemlje". Nezamislivo je uopće kako bi naša povijest izgledala da ne postoji ta Crkva preko koje Bog u čovječanstvu toliko i tako djeluje. Kroz ovu zahvalnost za dar Crkve najviše ćemo zahvaliti i za plodove svetosti. Kod tolikih muževa i žena u svim generacijama i u svim povijesnim razdobljima u kojima i po kojima nam je očito dokazana Božja moć da u slabom čovjeku izvodi velika djela. Plodovi svetosti su herojski čini poziva na ostvarenje Božjega kraljevstva u sebi i Božjega dara za druge. Tko bi mogao nabrojati kroz dvije tisuće godina svo to mnoštvo muževa i žena koji su zasjali u svim generacijama povijesti od najobičnijega svjedočanstva dobrote do orijaških uzora heroja duha i graditelja povijesti.

c) konačno, bit će to razdragana zahvalnost svakog pojedinca za radost OBRAĆENJA i radost OTPUŠTANJA GRIJEHA. I opet će u Jubileju odzvanjati za nas obične ljude najdraže riječi pomirenja i pokore jer tako se vraćamo i zajedništvu s Bogom i zajedništvu Crkve i stičemo mir koji može samo on dati. Poziv na trajni proces obraćenja u Jubileju će doživjeti novi poticaj kod pojedinih osoba, a i u cijeloj Crkvi, jer Jubilej jeste vrijeme predaha i osvježenja za nove puteve.

Tako Papa u ovom broju apostolskog pisma iz srca progovara o najvećoj značajci Jubileja, a to je ponajprije i iznad svega: ZAHVALNOST. /Br. 32/

M. V. ✍

KATOLIČKA CRKVA
U PRIPRAVI
ZA VELIKI JUBILEJ

USTANOVLJENO IZRAELSKO DRŽAVNO - CRKVENO POVJERENSTVO ZA DOČEK 2000.

Jeruzalem, 12. 9. 1998. (IKA/ENI) - Dužnosnici izraelske vlade i predstavnici Katoličke Crkve ustanovili su zajedničko povjerenstvo za pripremu dočeka godine 2000. Slično je povjerenstvo već ustanovljeno prije dvije godine, ali se nikada nije sastalo. Obje strane slažu se da je bilo krajnje vrijeme da se sastanu i zajednički otpočnu opsežne pripreme za Veliki jubilej 2000. Pomoćni biskup grada Jeruzalema Kamal Hanna Bathish i nadalje ostaje predsjednikom mjesnoga crkvenog povjerenstva za Jubilej i član Središnjega povjerenstva u Rimu, a o. Robert Fortin imenovan je generalnim tajnikom Povjerenstva Katoličke Crkve za proslavu Jubileja 2000. u Svetoj Zemlji. O. Fortin razgovarao je o pripremama s predstavnicima ministarstva turizma, vjerskih pitanja i vanjskih poslova Izraela. Susretu su bili nazočni i nadbiskup Pietro Sambi, apostolski nuncij u Izraelu i na Cipru, koji je ujedno apostolski delegat za grad Jeruzalem i palestinska područja, zatim predstavnici franjevačke kustodije i biskupija latinskoga obreda. Pripreme su nužne zbog očekivanoga velikog broja vjernika koji namjeravaju posjetiti Svetu Zemlju u godini 2000. Na sastanku je istaknuta potreba izrade i raspačavanja velikog broja informativnih letaka za 2000. godinu, zatim radova na mjestima hodočašća, prijevoza i organizacije sigurnosti za prihvat hodočasnika.

NAJDUŽI PUT AFIFIORA? ONAJ U SINAGOGU

I tako je jednoga dana papa Wojtyła prešao Tiber i otišao u posjet Židovima u njihovu sinagogu, na Lungotevere dei Cenci, gotovo sučelice sv. Petru. I rimska sinagoga ima veliku kupolu koja se uzdiže ponad starih stabala koja se protežu uz obalu, gotovo kao da žele zaštititi drevni geto rasprostrt iza bogomolje sa svojim uskim uličicama i svojim, još uvijek postojećim, trgovnicama već nošene odjeće. Sinagoga, svojim teškim linijama gotovo asirsko-babilonskog stila, podignuta je na kraju prošloga stoljeća, nakon što je, po osvajanju Rima 1870, talijanskim Židovima dopušteno uživanje svih građanskih prava.

Bilo je to jednoga nedjeljnog poslijepodneva, 13. travnja 1986. Papin je put bio tek prijelaz preko Tibra, no odmah je prozvan "najdužim putovanjem" Papinstva. Naime, po prvi puta, nakon stoljeća geta i progona, jedan je papa ušao u neku židovsku sinagogu. Rimski Židovi za rimskog Prvosvećenika imaju posebno ime. Zovu ga "Afifior". Oni kažu da to u židovskoj fonetici znači "opat Petar" ili "otac Petar". U velikoj rimskoj sinagogi Ivana Pavla II primio je nadrabini Elio Toaff, u potpuno bijelom odijelu i s bijelom kopicom na glavi.

Ulazak Pape u sinagogu, prepunu Židova, dogodio se u izrazito dojmljivoj tišini. U toj je tišini počeo govoriti, no veliki je pljesak eksplodirao tek što je uspio izreći: "Dragi prijatelji i braćo Židovi", i k tome: "Vi ste naša najdraža braća, naša starija braća". I Toaff i Wojtyła prisjetili su se pape Ivana XXIII. Rabin je podsjetio da je jedne subote Roncalli, prolazeći autom ispred sinagoge, blagoslovio Židove koji su izlazili iz hrama. Wojtyła je, pak, podsjetio da je Toaff došao na Trg sv. Petra na molitvu, večer prije smrti pape Ivana. Priznao je rane koje su Židovima stoljećima zadavale kršćanske države. "Bili su to", rekao je "čini diskriminacije, neopravdana ograničavanja, ugnjetavanja na planu građanske slobode."

Potom, s osjetnom potrešnošću u glasu, Prvosvećenik je izjavio: "Još jednom, preko mene, Crkva riječima dobro poznatoga dekreta Nostra aetate II. vatikanskog sabora, žali zbog mržnji, progona i svih očitovanja protužidovstva usmjerenih protiv Židova u svakom dobu i od bilo koga." Zašutio je, podigao oči prema tihom mnoštvu i dodao: "Ponavljam: od bilo koga." U tom "od bilo koga" htio je uključiti, naravno, i pape. /Domenico Del Rio/

Iz rubrike "Korak po korak k Jubileju" u "Famiglia Cristiana",
br. 35/1998, str. 13.

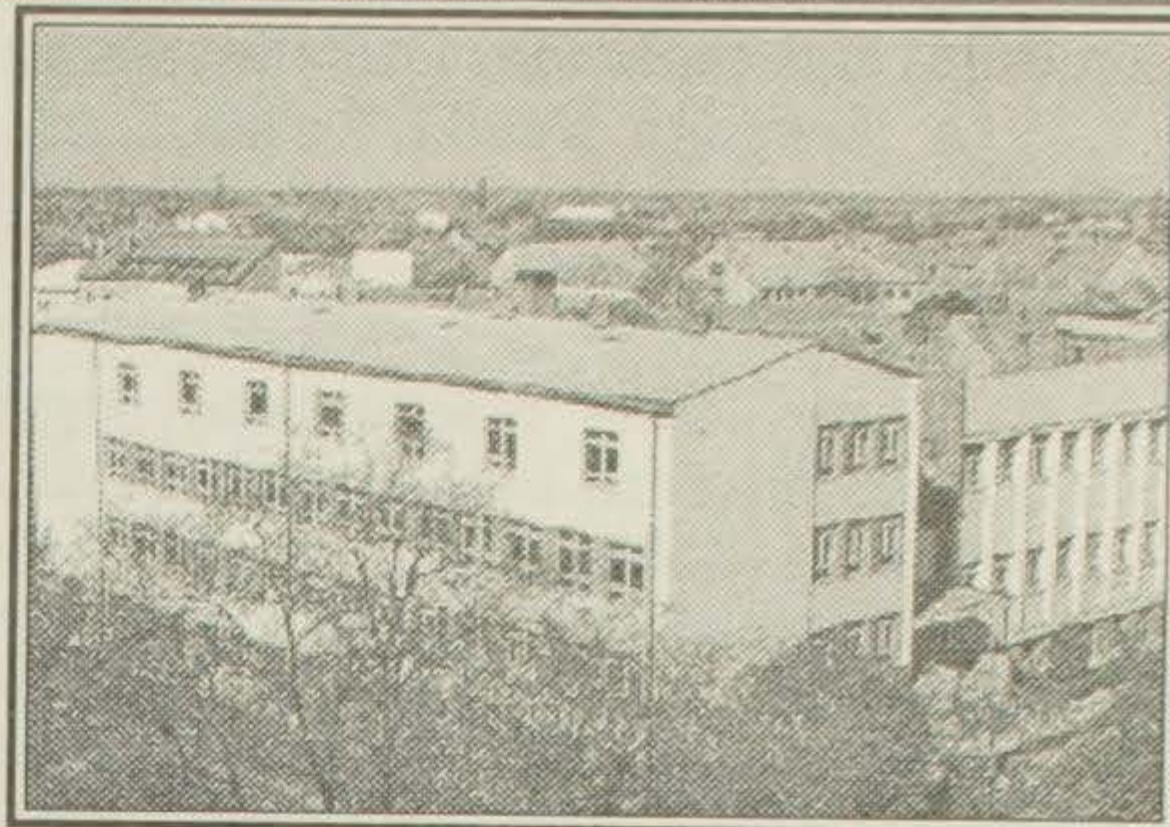
Uređuju: Markan Lopar i Vladimir Sedlak

Svečani početak

Mjesec rujan obilježava početak školske godine. Ni naše sjemenište nije izuzetak. 9. rujna smo došli u sjemenište radosni što ponovno susrećemo poglavare, profesore i dakako stare i nove drugove. Svake godine jedna generacija završava školovanje u sjemeništu pa nam je žao što nisu i dalje s nama. Međutim, ove godine se okupio lijep broj mladića koji su započeli svoje školovanje i svoj život u "Paulinumu".

Školska godina svečano je započela 10. rujna. U 10 sati je bila sveta misa sa zazivom Duha Svetoga, koju je predvodio subotički biskup msgr. dr. Ivan Penzeš zajedno sa sjemenišnim poglavarima. U svojoj propovijedi biskup je naglasio značaj duhovnog i intelektualnog odgoja u životu sjemeništara. Nakon svete mise bila je svečana inauguracija, kada je rektor sjemeništa msgr. Josip Mioč pozdravio profesore i sjemeništare, a posebno su pozdravljeni učenici prvog razreda.

Uz naš rad i uz vašu molitvu nadamo se da ćemo i ovu školsku godinu, kao i dosadašnje, uspješno privesti kraju.

Na raskršću

Nadoh se na raskršću života,
"kojim putem?", pitam samog sebe,
pred očima zablista mi svjetlost,
Gospodine, ja ugledah tebe.

Najednom se zbunih i uplaših,
ko skamenjen na raskršću stojim,
tvoje lice osmjehom me mami,
čitam s njega: "Pođi putem mojim!"

Osvrnuh se, oko mene tama,
svi putevi ko da su u mraku,
na tvome je ogranulo sunce,
poći s tobom, dobih želju jaku.

Tvojim putem ja koračam sada,
u teškoći pružash meni ruke,
s ljubavlju se čvrsto za njih držim,
prodoše me iskušenja, muke.

Ivan Blažević

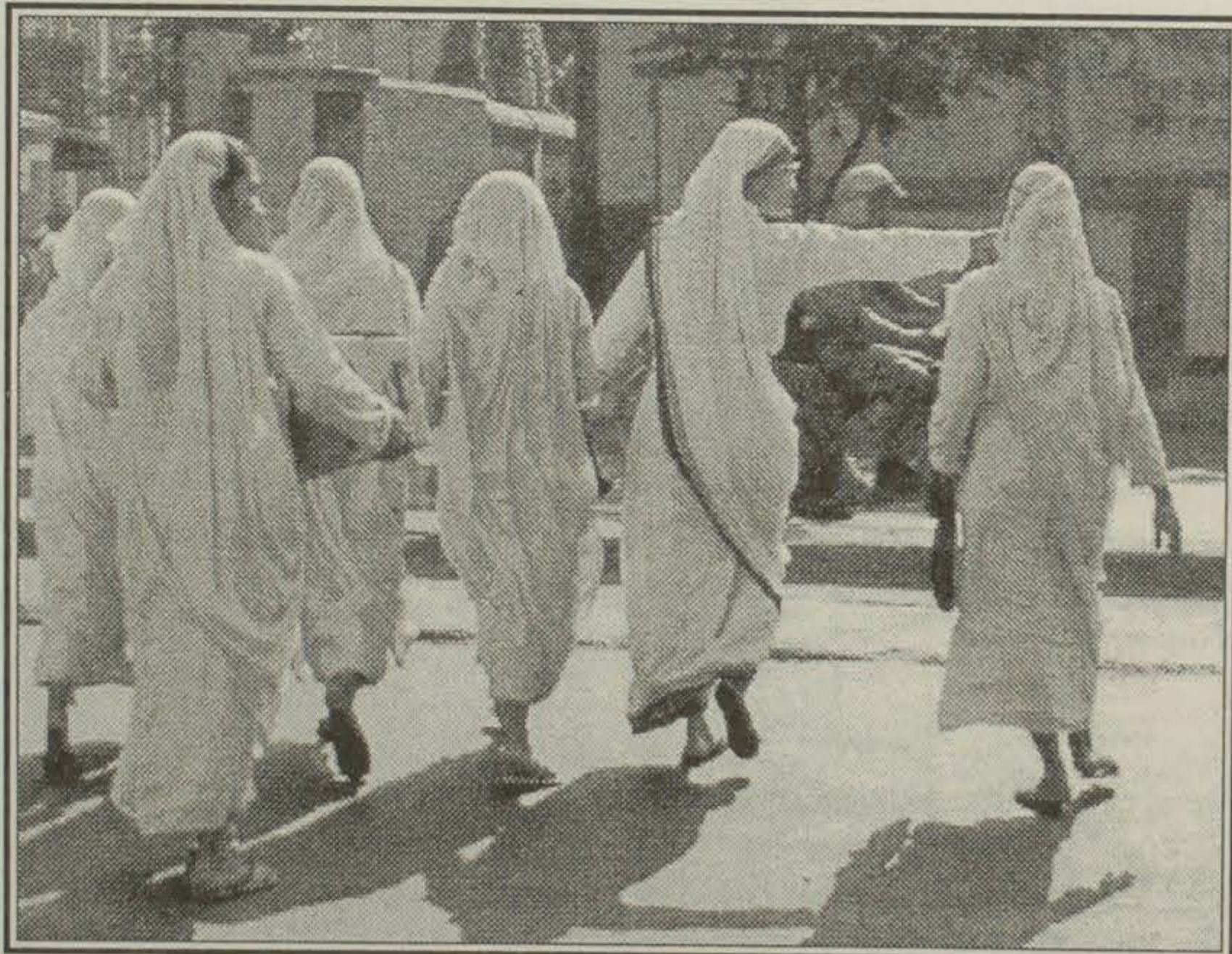
S povodom: Misijska nedjelja 18. listopada

RASTE RED MISIONARKI LJUBAVI

Od smrti Majke Terezije, 5. rujna protekle godine, broj članica Reda koji je ona utemeljila, Misionarki ljubavi, povećao se s 4.000 na 4.900. Kako je navedeno u novinama "Catholic Herald", objavljenim u Londonu, "u doba kada mnogobrojni redovi i družbe imaju poteškoća sa zvanjima, Red raste tako da se u posljednjih 12 mjeseci povećao za 20%".

Istodobno, prema riječima nadbiskupa Henrya D'Souza iz Calcutte, svjedočenje jedne Francuskinje da je ozdravila na zagovor Majke Terezije nakon saobraćajne nesreće, vjerodostojno

je i pomoći će u procesu kanonizacije Majke Terezije. Da bi se neko ga u Katoličkoj Crkvi proglasilo svetim potrebno je, između ostaloga, dokazati tri čuda koja su se dogodila prema zagovoru dotičnog kandidata za proces kanonizacije koji odobrava Sveta Stolica. (IKA/ENI)

Moji prvi dani u Paulinumu

Mnogi, koji me poznaju, sigurno bi se upitali kako to baš u Paulinum, kad sam u osnovnoj školi bio odličan učenik. Odgovor je vrlo jednostavan: odazvao sam se Božjem pozivu rekavši: "Da, Gospodine, ja prihvaćam tvoj poziv, neka bude tvoja volja!" i evo me u sjemeništu.

Dva dana prije zvaničnog stupanja u sjemenište donio sam većinu stvari. To je bio moj prvi kontakt s novim prebivalištem. Na sam dan okupljanja donio sam preostale stvari i uselio se. Upoznao sam se sa sjemeništarcima koji su došli iz raznih krajeva. Dnevni red u sjemeništu mi se veoma dopao. O dnevnom redu su već pisali neki sjemeništarcima, tako da ja ne bih ulazio potanko u pojedinosti. Jedino mogu reći da mi nijedan minut ovdje nije bilo dosadno. Čovjek ovdje ispunjava vrijeme duhovnom izobrazbom, učenjem ili raznim slobodnim aktivnostima.

Moji prvi utisci o sjemenišnom životu su prekrasni. Iskreno se nadam da ću s uživanjem provesti ove četiri godine koje mi predstoje.

Vladimir Sedlak

Kako sam doživio Mladu misu

U subotu, 4. srpnja zvona crkve Svetih anđela čuvara u Kanjiži su zazvonila blagim akordom. To nije bio običan dan. Tada je vlč. Baráth Gábor iz Kanjiže prikazao svoju Prvu svetu misu. Na misi je propovijedao profesor psihologije i pedagogije na Bogosloviji u Segedinu g. Sávai János o smislu i vrijednosti života i o uzvišenosti svećeničkog poziva. Ja sam sudjelovao na misi kao ministrant. Njegove riječi su me potakle na razmišljanje o mojemu pozivu. Još čvršće sam odlučio da ću vođen milošću Božjom ustrajati na svom putu i da ću jednoga dana moći postati radnik u Božjem vinogradu. Taj put je dugačak i nerijetko naporan. Zato nam je potrebna Božja pomoć i molitva vjernika.

Molimo se da što više mladih krene stopama Kristovim i da bude što više svećenika, kojih je tako malo u našim krajevima, a toliko su nam potrebni.

Dobó Róbert

Uređuju: Dijana, Ivana, Ladislav, Miroslav, Marina,
Svetlana, Vesna, Željka

Bog mladi!

Da li ste ikada osjetili zadovoljstvo zbog svoje mladosti koja ima toliko toga da vam pruži i toliko tog da da?! Ne kaže se uzalud: "Na mladima svijet ostaje!" Jer od nas mladih zavisi kakva će biti budućnost. Ali, budućnosti nema bez Boga i zato nemojmo sebi dopustiti da prođe ljedan dan a da mu se ne obratimo, ma koliko nam bilo teško. Ako je u pitanju nedostatak vremena, ono se uvijek može naći. A kako ne naći vremena za Boga?! Mladost je samo jedna: iskoristimo je maksimalno u dobre svrhe i za prave ideale.

U našem svakodnevnom životu puno je napetosti, kušnji i poteškoća. Samo duhom jakim, postojanim možemo svladati sve što nas sprečava u nastojanju da budemo pravi kršćani i kao takvi da djelujemo. Na ovim stranicama naći ćete duhovnu hranu neophodnu za tu borbu. Urednici su je za vas s ljubavlju pripremali.

U iskrenoj želji da svemu pristupite s obnovljenom ljubavlju i da nađete sreću u Bogu, pozdravlja Vas

Svetlana ✍

TVOJE OČI

*U blagoj i tihoj noći ugledah jednom jedne divne oči!
Ugledah jedne sjajne, duboke i neizmjerne drage mi oči.
U odsjaju svijeće što širi miris ruže oko mene,
vidjeh noćas iste oči.*

Opet me gledaše tajanstveno.

*I svaku večer osjećah njihovu toplinu,
kupah se u njihovoj dubini i plavetnilu,
odmarah se u njihovoj ljepoti i smirenosti,
uživah u njihovoj prisutnosti.*

Vidah ih svaku večer dok sam se molila.

Dugo, sama.

Samo Ti i ja,

svijeća i tišina,

i moja skromna molitva.

*I od tada palih svijeću svaku večer,
da ih ne bih nikada izgubila, jer su postale dio mene.*

U trenutku shvatih,

da me te oči čuvaju i prate, i nikada ne napuštaju.

Divnog li spoznanja!!!

I noćas gori ista svijeća.

U mom srcu, u mojim očima.

Nestalo je riječi.

Sada samo šutim.

Srce pjeva,

duh moj klikće u Gospodinu!

Tu smo opet Ti i ja,

svaku večer - UVIJEKE!

Amen.

Željka Zelić

PAPA MLADIMA U ZAGREBU

OTVORITE SVOJA SRCA KRISTU KOJI KUĆA NADAHNJUJE SE NA EVANĐELJU

Papa se posebno obratio mladima, pozvavši ih da otvore svoja srca Kristu koji kuća, te da s njime, praćeni zagovorom Blažene Djevice, grade budućnost.

"Nadahnjajte se na Evanđelju! U svjetlu ćete njegova nauka moći razvijati zdrav kritički duh za suočavanje s modnim konformizmima, te u svoju sredinu unositi novinu evanđeoskih blaženstava, koja oslobađa. Naučite razlikovati dobro od zla i ne biti površni u prosuđivanju. To je ona mudrost koja mora resiti svaku zreću osobu", rekao je Papa mladima.

Zatim je upozorio kako "svaki građanin, a navlastito vjernik, ima točno određenu odgovornost za svoju domovinu". "Vaša zemlja od vas očekuje značajan doprinos na raznim područjima društvenoga života, gospodarstva, politike, kulture. Njezina će budućnost biti bolja u onoj mjeri u kojoj se svatko od vas bude znao zauzeti za poboljšanje samoga sebe", istaknuo je Sveti Otac, pozvavši mlade da rješenja svojih životnih problema traže u Evanđelju, a ne "bijegom u hedonizam, u konzumizam, u drogu ili u alkohol".

Papa je ponovio i riječi kardinala Stepinca mladima: "Pazite na sebe i izgrađujte se, jer bez moralno izgrađenih i solidnih pojedinaca nema ništa. Nisu najveći patrioti oni koji najviše viču, već oni koji najsavršenije vrše zakon Božji."

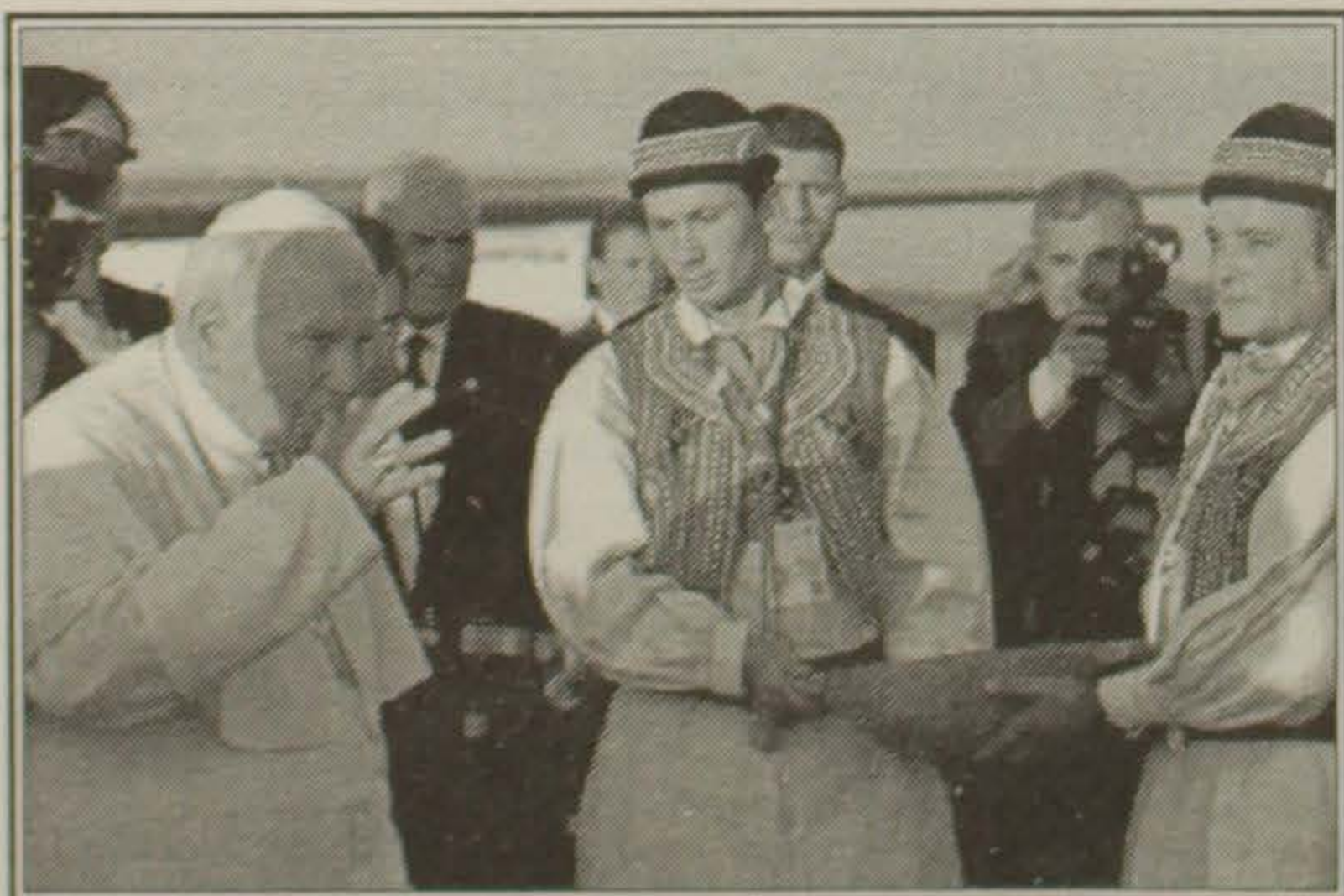

Foto: Josip Štilinović

Održana prva Tribina mladih u novoj školskoj godini

DUH SVETI I KATEHEZA

Prva po redu Tribina mladih u ovoj školskoj godini održana je 20. rujna u Katoličkom krugu. Na Tribini je sudjelovao lijepi broj mladih (110), uključujući i mlade iz Sombora, koji su na Tribini postali već redoviti sudionici. Gost predavač bio je preč. Andrija Kopilović. Kako smo u Godini Duha Svetoga, tema ove prve Tribine mladih bila je "Duh govori u redovitoj katehezi".

U svom predavanju preč. Kopilović istakao je kako Crkva ispunja svoje poslanje Službom riječi, bogoštovljem, navještajem, služenjem i svjedočenjem. Riječ "kateheza" ima tri dimenzije: čuti, shvatiti i zaživjeti. Ona spada u područje navještaja i Službe riječi. Predavač je također istaknuo važnost našeg poslanja kao i to da je i naša dužnost da tu Službu riječi vršimo. Snaga riječi kojom vršimo navještaj ne dolazi do izričaja ako ne posjedujemo nutarnje pomazanje. Isus Krist naime kršćanina šalje, a Duh Sveti ga osposobljuje za navještaj tako da tu Službu može vršiti samo onaj tko je krizman. Važno je u sebi otkriti to djelovanje. Osluškiivati Duha, ispitivati nutrinu i navješćivati snagom Duha. Na kraju svog predavanja preč. Kopilović je naglasio da je kateheza oblikovanje čovjeka u cijelosti. U poslanju Crkve kateheza zauzima prvo mjesto jer bez "čuti" se ne može "usvojiti", a bez "usvojiti" ne može se sudjelovati.

Poslije predavanja uslijedila je ne tako uspješna rasprava. No, budući da je to prva ovogodišnja Tribina, to je sasvim razumljivo.

Potom je stara voditeljica Tribine Svetlana Sudarević predstavila nove i stare članove Odbora kao i mlade koji su primili nova zaduženja. Tako je nova voditeljica već od ove Tribine Vesna Ivanković, zamjenik voditelja Ladislav Huska a zapisničar Željka Zelić.

Mladi su se nakon toga nastavili družiti uz "grickalice", društvene igre, razgovor i muziku.

S radošću zbog novog početka i nove školske godine, voli vas i moli za vas u ime Odbora Tribine mladih

Željka Zelić ✍

GLAZBA - SUSRET MLADIH I CRKVE

Kao što sam u prošlom članku rekla glazba može biti i "dobra", kršćanska. Drugi vatikanski koncil u konstituciji "Sacrosanctum consilium" posebno se obazire na liturgijsku glazbu i kaže da ona mora biti sveta, uzdizati dušu Božju, izražavati molitvu, promicati jednostavnost i da svete obrede obogaćuje većom svečanošću. Iako konstitucija precizira samo liturgijsku glazbu mogli bismo taj pojam proširiti i na kršćansku glazbu uopće, jer bi glazba namijenjena Božju trebala imati sve elemente navedene u pomenutoj konstituciji. Zašto se u kršćansku glazbu ne bi ubrajala i rock ili neka druga glazba, a ne samo tradicionalna glazba kao što su to gregorijansko pjevanje i polifonija? Zar rock-glazba ne bi mogla govoriti (o) Božju i o vrijednostima života? Zašto se Radosna vijest među mladima ne bi širila pomoću glazbe i to one koju oni najviše slušaju?

Rock-glazba u velikoj mjeri oblikuje kulturu mladih. Ta kultura nije kao kultura nekog naroda. Ona je unutar određenog naroda i ima je u kulturi svakog naroda. Slična je među svim mladima na svijetu i često se u mnogome razlikuje od kulture koja se prakticira u Crkvi. Zato je u Crkvi vrlo važan dijalog među kulturama. Naročito takvim kulturama. Jer ako se ponašanje mladih kršćana, ali i drugih mladih razlikuje u crkvi i izvan crkve, to znači da nešto nije u redu i da treba brzo reagirati. Mislim da bi tu veliku ulogu mogla imati glazba koju vole svi mladi, ali na kršćanski način: u skladu s Koncilom i crkvenim učiteljstvom, a opet moderna i bliska svakom mladom čovjeku. To bi bio prostor gdje bi se dvije kulture, kultura mladih i "crkvena" kultura, mogle spojiti, sjединiti. I mladi bi, mislim, bili zadovoljni. Jer oni teško da će sami sebi tražiti mjesto u Crkvi. Ako im se ponudi oni će ga prihvatiti.

Mislim da liturgijska glazba treba biti najvećim dijelom tradicionalna, ali ni druga vrsta glazbe koja prodire do srca i dušu uzdiže Božju ne bi trebala biti zapostavljena. Tradicionalnu glazbu (naročito gregorijansko pjevanje) u današnje vrijeme rijetko tko piše. Zato bi Crkva trebala više ulagati u kršćansku glazbu, njeno pisanje, izvođenje i pjevanje. U to spada i određena izobrazba skladatelja koju i sam Koncil preporuča, ali i okretanje novim i drugačijim vrstama glazbe koje nisu toliko zastupljene u Crkvi. Na primjer, u Americi je kršćanska glazba u ekspanziji. Jedna od najizrazitijih primjera rock-scene u Americi je rock-grupa "DC Talk" koja po broju izdanih nosača zvuka ne zaostaje ni za najvećim svjetskim zvijezdama. Oni svojim tekstovima pozivaju na život dostojan života djece Božje, na život prema Evandjelju, stavljaju Isusa kao uzor koji treba nasljedovati.

Kod nas su uglavnom snimane pjesme koje se jednim imenom mogu nazvati duhovne šansone. Jedina rock-grupa u Hrvatskoj koja je snimila pjesme produhovljenog teksta, čvršćeg zvuka i bržeg ritma su "Glasnici nade" (Anto i Jadranko Bobaš).

Pjevanje uz gitaru uzdiže dušu k Bogu

ISTI SMO MI

Do jučer smo bili mala djeca
Učili pisat prva slova
Karijera važna ti je sada
Dobar stan, kola i lova

Skupe stvari kupuješ za sebe
Za tebe su i Hawaii blizu
Bankovni konto tvoga tate
Izdrži što drugi mogli nisu

Odijelo ponekad čovjeka čini
Život nam često zavisi od veza

A pred Njim svi, isti smo mi
A pred Njim svi, i ja i ti

Daljine ne zovu te više
Dobar je i kaput za zimu
I kavijar nekada se jeo
Novčani problemi sad te brinu

Bojiš kosu koja ti već sijedi
Paziš kamo tvoje noge gaze
I sve češće razmišljaš o tome
Što nas čeka na kraju staze

Gdje dobro odijelo ništa ne znači
I gdje nema ništa preko veze

Jer pred Njim svi, isti smo mi
jer pred Njim svi, i ja i ti

Važno je spomenuti kod nas poznat VIS "Ruah". Iako pjevaju tzv. duhovne šansone ipak su bitni jer su jedina grupa na ovim prostorima koja pjeva kršćansku glazbu. I to obavljaju odlično! Zar ne bi bilo bolje slušati glazbu koju voliš, a da ti ona govori o vrijednostima i smislu života, da te potiče na dobro i da se slušajući takvu glazbu osjećaš ispunjenim, a ne praznim i s željom da sam okončaš svoj život?...

Nastankom rock'n'rolla među mlade se ukorijenio ritam, pokret, čvršći zvuk i to traje već više generacija. Ne može se očekivati da mladi to odbace jer su kršćani. Potrebno je više istraživati u toj oblasti da bi osim tradicionalnih oblika glazbe bila zastupljena i glazba koju vole mladi. Potrebno je prihvatiti ono dobro i u rock-glazbi i u Crkvi i tako raditi na kvalitetu našeg vjerskog života.

Stavljam ovo pred sve nas, i pred mlade i pred svećenike i osobe koje mogu nešto učiniti da glazba mladih ne bude sinonim za nešto loše. Razmišljajmo i učinimo ono što je dobro, kako bi naša Crkva bila moderna i okrenuta budućnosti i onom najboljem u njoj. Božju nije bitna vrsta pjesme ili instrument kojim se svira. Važno je da pjesma govori Njemu ili o Njemu da bi drugi ljudi po- vjerovali u Njega i slavili ga.

Ova moja razmišljanja su potaknuta i na njih su mnogo uticali predavanja s. Blaženke Rudić na temu "Glazba - mjesto susreta mladih i Crkve" i djelo Anta Bobaša "Rock-glazba i sotonizam".

Jasna ✍

Uređuje: Katarina Čeliković

Kad biste samo znali...

Koliko bih željela čuti kako ste, kako vam je u novoj školskoj i vjeronaučnoj godini, zašto se ne javljate. Odlučila sam stoga napisati pismo vašim vjeroučiteljima i zamoliti ih da vas oni, dražesni Zvončići, pitaju što vam se sviđa u Zvoniku a što ne, i što biste htjeli čitati na vašim stranicama.

Naša je Crkva prije nekoliko dana postala bogatija za jednog blaženika. Mnogi su gledali na televiziji proglašenje blaženim kardinala Alojzija Stepinca u Mariji Bistrici gdje je bio naš najdraži

gost - PAPA. Iz naše biskupije bilo je puno hodočasnika koji su nam iz Marije Bistrice donijeli blagoslov i dio atmosfere. I ovaj blaženik je pribrojen nebrojenom mnoštvu onih koji u nebu slave Boga, a 1. studenog mi na zemlji slavimo SVE SVETE.

Na vašim stranicama nastavljamo upoznavanje Biblije, pratimo liturgijsku godinu s najvažnijim mislima, pišemo o važnim događajima u Crkvi, a jako volim objaviti i vaše pismene i likovne radove. Zato, dragi moji, pišite!

Lijepo vas pozdravljam u Gospodinu!

Vaša Zvončica ✍

ZVONČICI NA MISI

Ovog mjeseca slavimo:

11. 10. - 28. nedjelja kroz godinu

Lk 17,11-19

Isus ozdravlja mnoge, ali samo jedan zahvaljuje. Kako mu mi zahvaljujemo? On i nama kaže: "Vjera te tvoja spasila".

18. 10. - 29. nedjelja kroz godinu - MISIJSKA NEDJELJA

Lk 18,1-8

Moliti treba USTRAJNO. Bog će sigurno odgovoriti iako ponekad "odgađa stvar".

25. 10. - 30. nedjelja kroz godinu

Lk 18,9-14

"Svaki koji se uzvisuje, bit će ponižen; a koji se ponizuje, bit će uzvišen."

28. 10. - Šimun i Juda Tadej

01. 11. - SVI SVETI

Mt 5,1-12a

Danas slavimo one koji Boga gledaju!

02. 11. - Dušni dan

Radost i tuga

Ovako su mali Tavankučani dočekali svog novog župnika. Bila je to radost.

A u pjesmi koja slijedi - tuga zbog rastanka.

OPROŠTAJ

Mali sam bio, imao sam godina pet kada je stigao župnik i stavio me pred sebe.

Mali na oltaru a uz njega velik - mislio sam: Bože, baš je lijepo biti svećenik.

Vijest da župnik odlazi rastuži nas sve - mislili smo samo da se stari s nama šale.

Mnogo tuge župniče u nama će biti što ćete nas ostaviti i od nas otići.

Vaša sveta dužnost drugima vas vodi, a u našim srcima tuga se rodi.

Budite dobri drugima kao što ste nama, vaše ime Franjo zauvijek ostat će s nama.

Nek vas Bog prati i da vam snagu, obilje blagoslova u vašem radu.

Ivica Dožanin, IV. razred, Sombor ✍

Upoznajmo Bibliju

DUGA I SAVEZ BOGA S ČOVJEKOM

Iziđe Noa s cijelom svojom obitelji iz korablje. Sve životinje također se razidoše po zemlji, a ptice razletješe po drveću. Noa od kamenja podigne žrtvenik. Zatim uze nekoliko životinja i ptica i prinese ih na žrtvu Bogu.

A Bog reče: "Nikad više neću zemlju u propast strovaliti zbog čovjeka, ta čovječje su misli opake od njegova početka; nit ću ikad više uništiti sva živa stvorenja, kako sam učinio. Sve dok zemlje bude, sjetve, žetve, studeni, vrućine, ljeta, zime, dani, noći nikada prestati neće."

Tada Bog blagoslovi Nou i njegove sinove i reče im: "Plodite se i množite i zemlju napunite. Neka vas se boje i od vas strahuju sve životinje na zemlji, sve ptice u zraku, sve što se po zemlji kreće, i sve ribe u moru: u vaše su ruke predane. Sve što se kreće i živi neka vam bude za hranu: sve vam dajem kao što vam dadoh zeleno bilje. Samo ne smijete jesti mesa u kojem je još duša, to jest njegova krv. A za vašu krv, za vaš život, tražit ću obračun: tražit ću ga od svake životinje; i od čovjeka za njegova druga, tražit ću obračun za ljudski život. /.../ A ja, evo, sklapam svoj

Savez s vama i vašim potomstvom poslije vas /.../. Nikada više vode potopne neće uništiti sva živa bića, niti će ikad više potop zemlju opustošiti. /.../ Dugu svoju u oblak stavljam, da zalogom bude Savezu između mene i zemlje. /.../ U oblaku kad se pojavi duga, ja ću je vidjeti i vjekovnog ću se sjećati Saveza između Boga i svake žive duše. /.../ To neka je znak Saveza koji sam postavio između sebe i svih živih bića što su na zemlji."

Postanak 8,18-22; 9,1-17

Općinstvo svetih

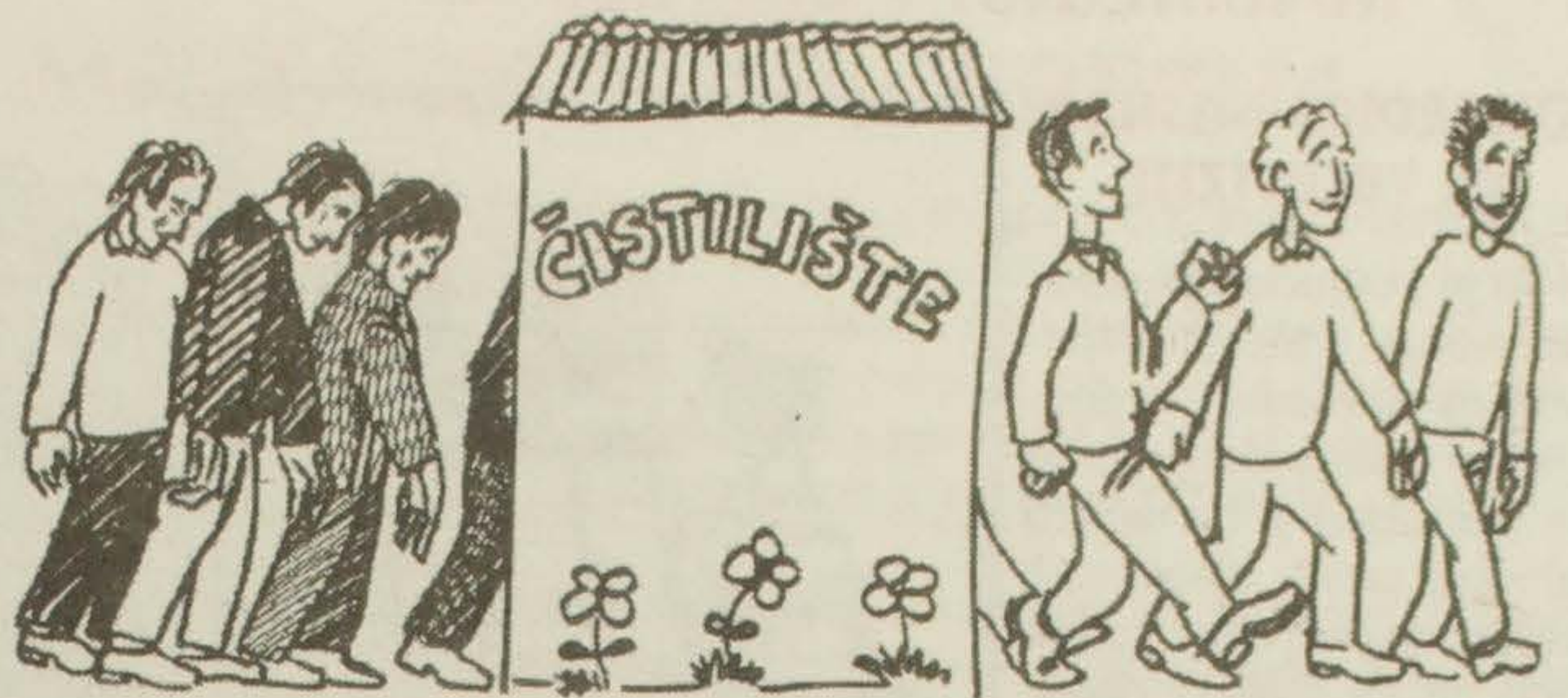
Što je to "općinstvo svetih"? Katekizam kaže da je to upravo Crkva, kao zajednica svih ljudi. Još se kaže da je Crkva i "zbor svih svetih"!

Crkva kao "općinstvo svetih" zajednica je koja ne poznaje granica. Toj zajednici, tom "zboru svetih" granica nije čak ni prestanak zemaljskog života! Živi i "mrtvi" tu su u jednom te istom društvu, jer tu mrtvih niti nema! Svi koji u Krista vjeruju vječno žive!

Zato se kaže da je Crkva općinstvo i na nebu i na zemlji, i spominje se tri stanja Crkve.

Pogledaj sličicu i otkrij ta tri stanja!

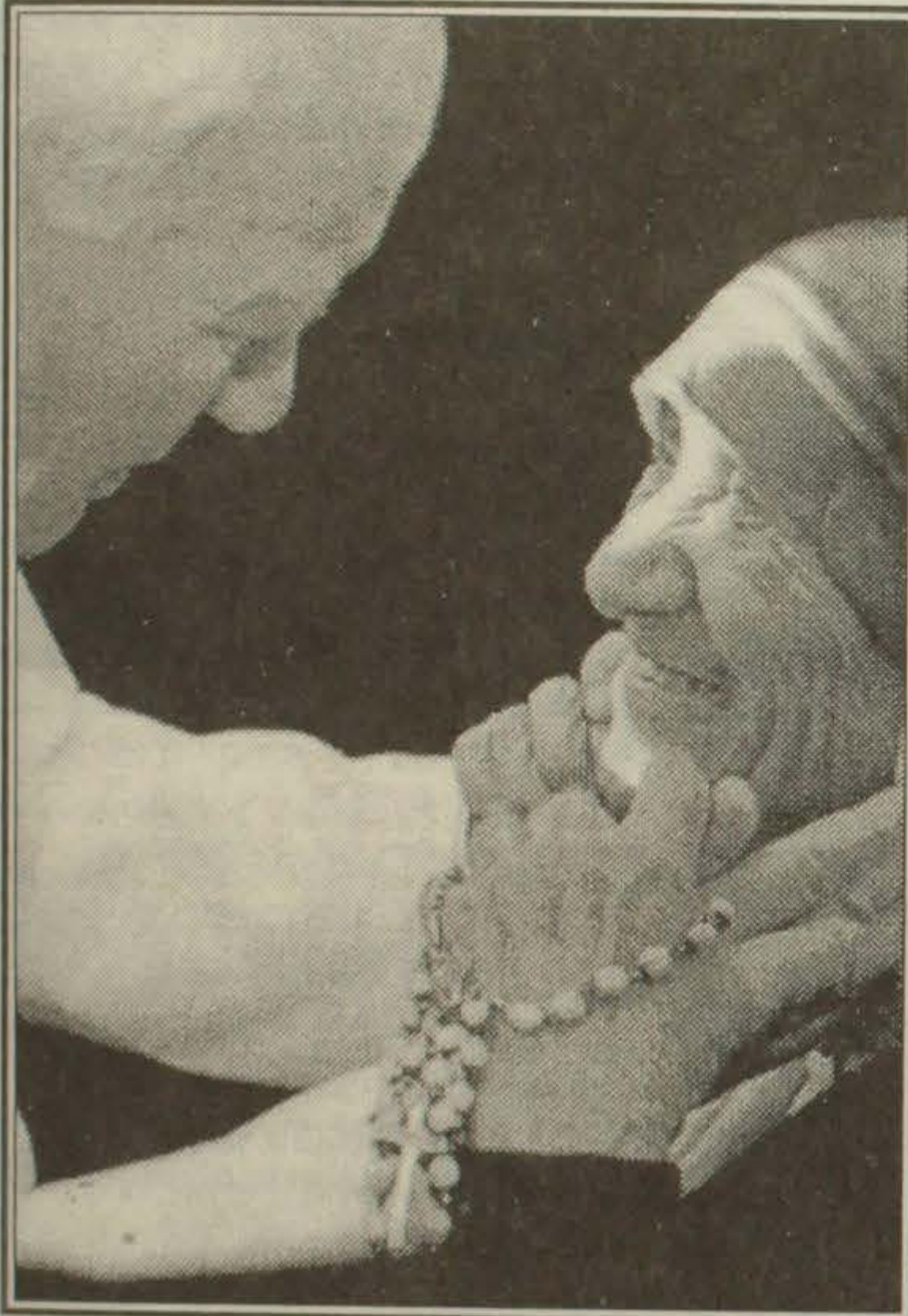
/Prema MAK-u/

CI PUT NI

CI KAJ NI PO

BLA CI NI ŽE

Legende o svecima

4. 10. - FRANJO ASIŠKI

Sveti Franjo Asiški rođen je 1182. godine. Bio je mladić vesele čudi i živahne naravi. Imao je bogata oca, ali volio je pomagati siromahe. Jednom siromašnom vojniku dao je svoju bogatu odjeću, a da bi popravio crkvu sv. Damjana u Assisiju čak je potajno prodavao svilu svoga oca. Otac ga je optužio za krađu, a na sudu Franjo je skinuo sve sa sebe, odbacio bogatstvo i odabrao siromaštvo. Kasnije je osnovao red "male braće" i red Klarisa. Glavna pravila njegova reda bila su čistoća, poniznost, poslušnost i, kao najvažnije, posvemašnje siromaštvo.

Učinio je brojna čudesa i ozdravljenja, i mnoge su legende vezane uz njegov život. Najpoznatija je ona kako je Franjo znao razgovarati sa životinjama i to ne samo sa pticama i malim životinjicama već i s divljim zvijerima! Njegovu propovijed je i vuk slušao!

/MAK/

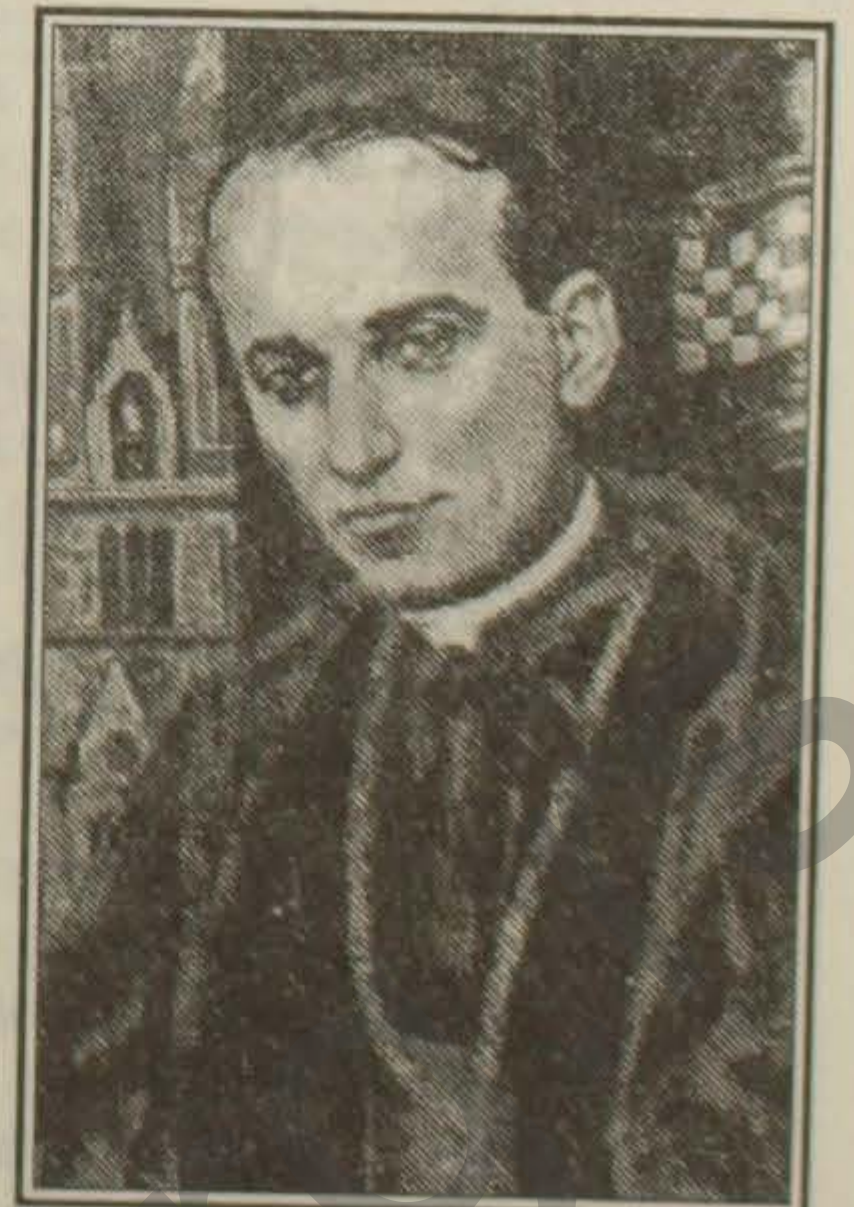

MISIJSKA NEDJELJA

Milijuni djece u svijetu žive u neznanosti i nikad nisu čuli za Isusa. Za tu djecu najviše čine naši MISIONARI. Najpoznatija misionarka sigurno je MAJKA TEREZA, a najpoznatiji misionar je otac ANTE GABRIĆ. Ovak mjesec Crkva jednu nedjelju posvećuje misijama i zove je MISIJSKA NEDJELJA. Otkrijte u "Zajedno na liturgiji" tu nedjelju!

Pazi - nije savršenost u izvanrednim djelima već u vjernom i savjesnom vršenju dnevnih dužnosti s potpunim predanjem u volju Božju.

Pokušaj i vidjet ćeš kako je sve lako onome komu je jedini cilj - Bog!

IGRAMO SE PONOVO!

Najavljujem veliku BOŽIČNU IGRU! Ne, nije šala. Skupit ćete tri kupona s odgovorima i poslati za veliku Božićnu igru - za vrijedne nagrade. Evo prvog kupona s pitanjem koje nije teško.

Mali adresar

MARTINA TUCAKOV - Imam 14 godina. Volim slušati glazbu i dopisivati se. Odgovorit ću svima.

Marka Oreškovića 9, 25275 Bački Breg

MARIJANA TUCAKOV - Imam 13 godina. Redovito idem u crkvu i na vjeronauk. Volim "Zvonik" i redovito ga čitam. Jako volim dopisivanje i zato pišem!

Ne zaboravite na vjeronauk!

KUPON ZVONIKA br. 10/98

Naš novi blaženik (na slici gore) zove se:

_____

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

MASMEDIJI I OBITELJ (8)

POSLEDICE NASILJA NA TELEVIZIJI

To je područje opsežnih istraživanja i brojnih hipoteza koji pokušavaju odgovoriti na pitanje da li nasilje ima posljedice u formiranju psihičkog profila djece, da li nasilje na ekranu potiče djecu da se nasilno ponašaju u stvarnosti. Čini se da dosad nije znanstveno provjerljivo dokazano da gledanje nasilja na televiziji ima za posljedicu promjenu psihičke strukture osobe kod onih koji su normalno integrirani u društvo. No, studije upozoravaju da osobe koje su sklone agresivnom ponašanju radije gledaju agresivne sadržaje. To vrijedi i za djecu. Kada dakle roditelji primijete da im dijete pretjerano rado gleda i uživa u nasilnim sadržajima, trebaju se pitati nije li odgoj njihova djeteta u nečemu zakazao. Tada je dobro posavjetovati se sa stručnom osobom. Jer ako bi za takvu, nasilju sklonu djecu, televizija postala jedinim ili primarnim izvorom informacija, tada bi moglo doći do pojačanja već postojećih tendencija. No, u normalnim okolnostima, ako funkcioniraju prvotni faktori socijalizacije, ako je obitelj u redu, škola i Crkva vrše svoju funkciju, okolina u kojoj se djeca kreću nije problematična, onda oni mogu bez poteškoća kompenzirati moguće loše utjecaje agresivnih sadržaja na televiziji. To ipak ne znači da nije potrebno nastojati da se broj i količina tih sadržaja smanji, jer svi faktori socijalizacije nisu uvijek i kod svakoga u redu, pa su ti sadržaji već zbog toga faktor rizika. A posve je jasno da su oni faktor rizika za one koji su izrazito skloni nasilju. Osim toga, još uvijek nisu ispitana dugoročna, kumulativna djelovanja konzumiranja nasilja na televiziji. Za to su potrebna i dugoročna istraživanja, koja su komplicirana i skupa, a ona koja su dosada izvršena nisu donijela očekivane rezultate. Još uvijek se vode diskusije oko metoda i rezultata, te uloženoj truda i novaca.

VIDEO-IGRE

Jedan od medija koji je sve popularniji i kod mladih jesu različite VIDEO-IGRE. To su uglavnom ratne, dakle nasilne igre, koje su sve više dostupne mladim ljudima i kod nas. Istraživanja koja su o tome provedena u Sjedinjenim Državama pokazuju da je djelovanje tih igara dosta kompleksno. Igre u kojima sudjeluju dvije osobe, bilo da se natječu ili da kooperiraju u igri, imaju kartatički učinak, te smanjuju sklonost nasilnom ponašanju, dok igre u kojima djeluje samo jedna osoba, solo-igre, pojačavaju nasilno ponašanje mladih ljudi. To je zanimljiv rezultat od kojega se očekuju novi impulsi i za adekvatna istraživanja na području televizije i filma.

Značajno je pritom da agresivni sadržaji igara nisu neophodni da bi se postigla zanimljivost i atraktivnost video igara, jer su neke od tih igara, koje nemaju nasilnoga sadržaja, po popularnosti ispred onih ratnih i borbenih.

Nije nasilje ono što privlači djecu, nego AKCIJA. A postoje istraživanja koja pokazuju da ima djece koja ne vole video igre upravo zato što su agresivne, naročito je to slučaj kod djevojčica. To predstavlja ozbiljan problem zato što su video igre ona vrata preko kojih se djeca upoznaju sa svijetom računala. A kako su video igre u većoj mjeri agresivne, oko tih se igara skupljaju u pretežnoj većini dječaci. Stoga postoji opasnost da se djevojčice posve odvrte od računala i prije nego što su se s njime upoznale, a to može imati negativne posljedice za prigode u zvanjima budućnosti za žene. Stoga se očekuju video igre koje se jednako mogu povezati sa svijetom djevojčica kao i dječaka. Osim toga, vrlo su korisne igre u kojima su djeca to uspješnija što su sposobnija i spremnija da sudjeluju s drugima.

/nastavlja se/

Mirko Mataušić

DVADESET I SEDMA OBITELJSKA LJETNA ŠKOLA NA FRATROVCU

Zagreb, 31. 8. 1998. (IKA) - "Obiteljska zajednica u snazi Duha Svetoga" tema je dvadeset i sedme obiteljske ljetne škole koja je s radom na zagrebačkom Fratrovu počela u srijedu, 26. kolovoza. Taj je susret roditelja, mladih i pastoralnih djelatnika sa stručnjacima iz teologije, filozofije, pedagogije i pastorala okupio oko 90 odraslih sudionika i stotinjak djece. Prvog dana susreta o. Nikola Stanković održao je predavanje na temu "(Ne)jedinstvo svijeta". U četvrtak, 27. kolovoza, o. Stjepan Kušan je govorio o bračnom zajedništvu, a o obitelji kao prvoj školi zajedništva prof. Drago Krapac. O. Roko Prkačin polaznike je upoznao s razlikovanjem duhova, a o obitelji kao zajednici za druge govorio je mons. Josip Frkin. Tema predavanja o. Alfreda Schneidera bila je "Duh Sveti - Obnovitelj lica zemlje". "Sv. potvrda - trajni dar Duha Svetoga" naziv je predavanja kojeg je u prijepodnevnim satima u subotu, 29. kolovoza održao o. Marijan Steiner. U sklopu petodnevnog programa uz oce isusovce u subotu je i postulator kauze kardinala Alojzija Stepinca, mons. Juraj Batelja govorio o kardinalu kao apostolu obitelji. Praktični dio obiteljske škole, "radionice", vodila je prof. Vesna Bilić.

Polaznike škole u subotu, 29. kolovoza, posjetio je i predsjednik Vijeća HBK za obitelj krčki biskup Valter Župan te predvodio misno slavlje u Kapeli Srca Isusova na Fratrovu. Biskup Župan je u propovijedi istaknuo odgovornost katoličkih obitelji u svijetu čije strukture sustavno razaraju obitelj te potaknuo na molitvu.

Obiteljska škola završena je u nedjelju, 30. kolovoza, okruglim stolom "Bit ćete mi svjedoci".

PREDAVANJE "ANĐELI I MI"

*** NA OBITELJSKIM SUSRETIMA ***

U subotičkoj župi sv. Roka održani su u petak, 18. rujna, redoviti obiteljski susreti. Pozdravnu riječ nazočnima uputio je župnik Andrija Anišić, a zatim je predavanje o temi "Anđeli i mi" održao predsjednik Instituta za kulturu, povijest i duhovnost Andrija Kopilović. Tema, o kojoj se u javnosti malo govori, izazvala je veliko zanimanje nazočnih. Predavač je u stručnom predavanju opširno izložio katolički nauk o anđelima i protumačio njihovu ulogu u povijesti spasenja - onako kako je to zabilježeno u Svetom pismu.

Nakon razgovora prikazan je dokumentarni film o hrvatskome nacionalnom marijanskom svetištu "Marija Bistrica". Susret je završen molitvom za uspjeh Papina pohoda Hrvatskoj i za uspjeh hodočašća subotičkih vjernika u bistričko svetišće. (Zv)

KATOLIČKE UDRUGE ZA ŠTO SKORIJU RASPRAVU O ZAKONU O UMJETNOJ OPLODNJI

Rim, 11. 6. 1998. (IKA) - Forum obiteljskih udruga, udruga "Novo tisućljeće" i Forum socijalno-zdravstvenih katoličkih udruga uputile su poziv talijanskom parlamentu da u što skorije vrijeme u dnevni red uvrsti raspravu o zakonu o umjetnoj oplodnji. Predsjednica Vladine komisije za društvena pitanja Marida Bolognesi zatražila je, naime, odgodu te rasprave. "Ta stanka može biti korisna", rekla je tajnica Foruma Luisa Santolini, "ukoliko bude određen točni vremenski rok do kojeg će trajati, u suprotnome slučaju značit će da netko želi namjerno odgađati raspravu unedogled". I tajnik udruge "Novo tisućljeće" Antonio Maria Baggio pridružio se pozivu za izglasavanje zakona o umjetnoj oplodnji. "Želimo taj zakon", rekao je Baggio, "no, ne bilo kakav zakon nego onaj koji će voditi računa o zaštiti zametka, obitelji utemeljenoj na braku, obrani sigurnosti očinstva i majčinstva." Prema ravnatelju Foruma katoličkih zdravstvenih udruga Domenicu de Virgilliju, odgoda rasprave je "opasna jer su mnogi zainteresirani da stanje ostane kakvo jest", odnosno bez jasnih zakonskih okvira. "Želimo zakon koji će štiti vrijednosti koje su zajednička baština", rekao je Di Virgilio, "Spremni smo prihvatiti zakon koji predviđa homolognu umjetnu oplodnju, onu među bračnim drugovima, premda već i to za nas predstavlja odstupanje od crkvenog učiteljstva." /IKA/

IZ PAPINE PORUKE ZA SVJETSKI MISIJSKI DAN 18. 10. 1998.

**Bog pripravlja veliko kršćansko proljeće
kojemu već vidimo početak**

Svijest da Duh djeluje u srcu vjernika i posreduje u povijesnim događajima poziva na optimističku nadu. PRVI VELIKI ZNAK toga djelovanja jest KRIZA kroz koju prolazi suvremeni svijet. U posljednjim se desetljećima produbila epohalna kriza... kao da nerijetko prevladava individualistički koristoljubiv moral, bez čvrstih uporišta; s više se strana ističe da suvremeni čovjek, kad odbaci Boga, postaje manje čovjek, pun strepnji i napetosti, zatvoren u sebe, nezadovoljan, sebičan.

Praktične posljedice toga dobro su uočljive: potrošački uzorak, premda toliko kritiziran, sve više vlada; brige, često opravdane, zbog tolikih materijalnih problema, obuzimaju do te mjere da ljudski odnosi postaju hladni, teški. Osobe se otkrivaju kao bezosjećajne, nasrtljive, nesposobne da se smiju, pozdrave, kažu "hvala", zanimaju se za probleme drugoga. Zbog složenog niza ekonomskih, društvenih i kulturalnih činjenica, razvijena društva bilježe zabrinjavajuću "jalovost" koja je ujedno i duhovna i demografska. No, upravo iz tih prilika koje ljude dovode na rub očajja, često proizilazi poticaj da se zaziva Onaj koji je "Gospodin i darivatelj života jer čovjek ne može živjeti bez osjećaja i bez nade".

DRUGI VELIKI ZNAK prisutnosti Duha jest RAĐANJE VJERSKOG OSJEĆAJA među narodima. Riječ je o pokretu koji nije lišen dvoznačnosti, ali koji ipak nedvosmisleno pokazuje teoretske i praktične manjkavosti ateističke filozofije i ideologije materijalizma, koji ograničuju čovjekov obzor na zemaljsko.

Uz vjersko buđenje važno je otkriti: "Potvrđivanje među narodima onih evanđeoskih vrednota koje je Isus utjelovio u svojem životu (mira, pravde, bratstva, nenasilja, skrbi za najmanje)." Promatramo li povijest posljednjih dvaju stoljeća, vidimo kako je u narodu porasla svijest o vrijednosti ljudske osobe i o pravima muškarca i žene, opća težnja za mirom, želja da se nadvladaju rasne granice i podjele, težnja susretu između naroda i uljudbi, snošljivost prema onome koji se smatra drukčijim, zauzetost u djelima solidarnosti i dobrovoljstva, odbacivanje političkog autoritarizma s povećanjem demokracije i težnjom za primjerenijom međunarodnom pravdom na gospodarstvenom polju.

Kako u svemu tome ne vidjeti djelovanje božanske Providnosti, koja usmjeruje čovječanstvo i povijest prema dostojnijim životnim uvjetima za sve? Stoga ne smijemo biti pesimisti, što više, vjera u Boga poziva na optimizam koji proizlazi iz evanđeoske poruke: "Gledajući površno, današnji je svijet pun negativnih pojava koje mogu izazvati pesimizam. No, nema pravog opravdanja za takav osjećaj: imamo vjeru u Boga... Bog pripravlja veliko kršćansko proljeće kojemu već vidimo početak."

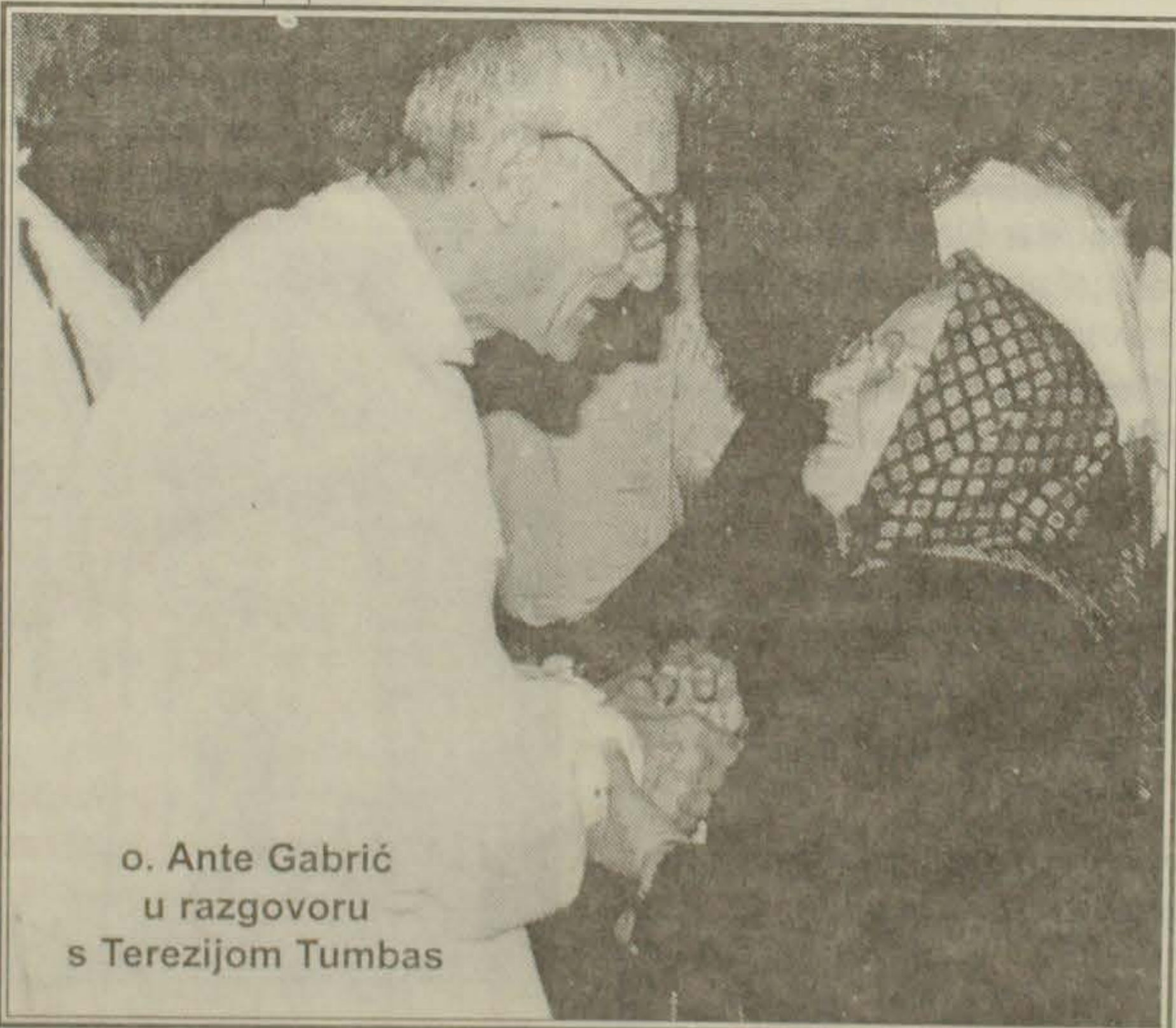
U povodu 88. obljetnice rođenja i prve obljetnice smrti Majke Terezije

MAJKA IMENOM TEREZIJA

U subotu, 5. rujna, u dvorani Pavla VI, gdje se uobičajeno održavaju Papine opće audijencije srijedom, upriličeno je sjećanje na prvu obljetnicu smrti Majke Terezije. Crkveni i politički uglednici iz cijeloga svijeta, umjetnici i prijatelji pokušali su prikazati život i duh te velike svjedokinje Evanđelja svojim pričama, iskustvima, filmskim zabilješkama, pjesmom. Susret je upriličio kardinal Pio Laghi, osobito blizak pokojnoj Majci Tereziji, a pjevali su brojni poznati talijanski pjevači a svirao je i "Amodir", simfonijski orkestar rimske biskupije.

Oko 300 redovnica njezina reda Misionarki ljubavi okupilo se 26. kolovoza na misi u Calcutti kako bi se spomenule 88. obljetnice rođenja svoje utemeljiteljice. Misno slavlje predvodio je kalkutski nadbiskup Henry Sebastina D'Souza, u kući-matici Kongregacije, u Lower Circular Road, gdje je umrla i pokopana Majka Terezija. U tijeku mise pjevala su djeca iz sirotišta Misionarki ljubavi u Calcutti. "Smrt nas nije odvojila od Majke Terezije, ona je još sjedinjena s nama, nije nas napustila. Mi joj upućujemo svoje molitve i ona nas i dalje vodi", rekla je časna majka Nirmala, koja je nakon smrti Majke Terezije postala poglavaricom Reda. Taj isti dan Misionarke ljubavi u Calcutti su otvorile novu kuću za 150 hendikepirane djece. Doista, nije se mogao poželjeti bolji "rođendanski dar" toj velikoj ženi Crkve i čovječanstva. Potpuno je ostvarila ono što Papa naziva "ženskim genijem", tj. ženskom prirođenom sposobnošću koja je upravo u onome što je obilježilo Blaženu Djevicu Mariju: nije imala "važnu službu" već je imala veliku ljubav koja je najveća služba i dar, najveća karizma neba. Za nas je bila i ostaje uzor. Bila je najizvrsnija učiteljica umjetnosti ljubavi. I doista je ljubila sve: bližnjega nije pitala je li katolik, musliman ili hinduist. Bilo joj je dovoljno da je riječ o muškarcu ili ženi u kojima je otkrivala njihovo dostojanstvo. Ljubila je prva: tražila je najsiromašnije kojima ju je slao Bog. U siromasima je, možda kao nitko drugi, vidjela Isusa. "Što si učinila jednome od..." bilo je njezino geslo. Bila je siromašna sa siromašnima, no nadasve "poput" siromašnih. Upravo se u tome i po tome razlikuje od socijalnog radnika ili dragovoljke. Nije prihvaćala ništa što ne bi mogli imati i siromasi. Poznato je da je, jednom zgodom ("u naše doba!", rekli

bi mnogi), odbila primiti stroj za pranje rublja. Obukla je odijelo bijede siromaha, njihove patnje, bolesti, njihove smrti. Sve je ljubila kao sebe samu, nudeći im svoj ideal: najsiromašnije među siromašnima. I tom je idealu - kojega joj je Bog povjerio - ostala vjerna cijeli život. (IKA)

o. Ante Gabrić
u razgovoru
s Terezijom Tumbas

O DESETOJ OBLJETNICI SMRTI O. ANTE GABRIĆA

Razgovarala sam s o. Antom
Gabrićem

Prigodom posljednjeg posjeta o. Ante Gabrića Subotici, 15.

10. 1987. godine, uspjela sam progovoriti s njim nekoliko riječi. U razgovoru, koji je za mene bio pravi Božji dar, u sjećanju su mi ostale riječi o. Ante koje mi je uputio:

"Terezija, budite suradnica Majke Terezije. Činite dobro starima, bolesnima i napuštenima. Čak i čaša vode i lijepe riječi bit će pravi blagoslov za njih. Molite za misionare!"

Poslije razgovora s o. Antom i riječi koje mi je uputio odlučila sam pomagati ljudima kojima je moja pomoć bila potrebna. Sjećam se kako sam pomogla jednoj starici. Tu usamljenu staricu posjetila sam na umoru. Željela je da bude sahranjena sa svećenikom. Na njezinu molbu pozvala sam svećenika. Na sahrani nas je bilo samo šestoro i dvojica svećenika. Bila sam presretna što sam ispunila njezinu želju. Jednom drugom zgodom, također jednoj starici pozvala sam svećenika koji joj je podijelio sakramente umirućih. Nakon toga Gospodin me je uputio k starici koja je bila gladna. Nahranila sam je. I sada posjećujem jednog siromašnog bolesnika, kojemu nosim hranu i rado popričam s njim...

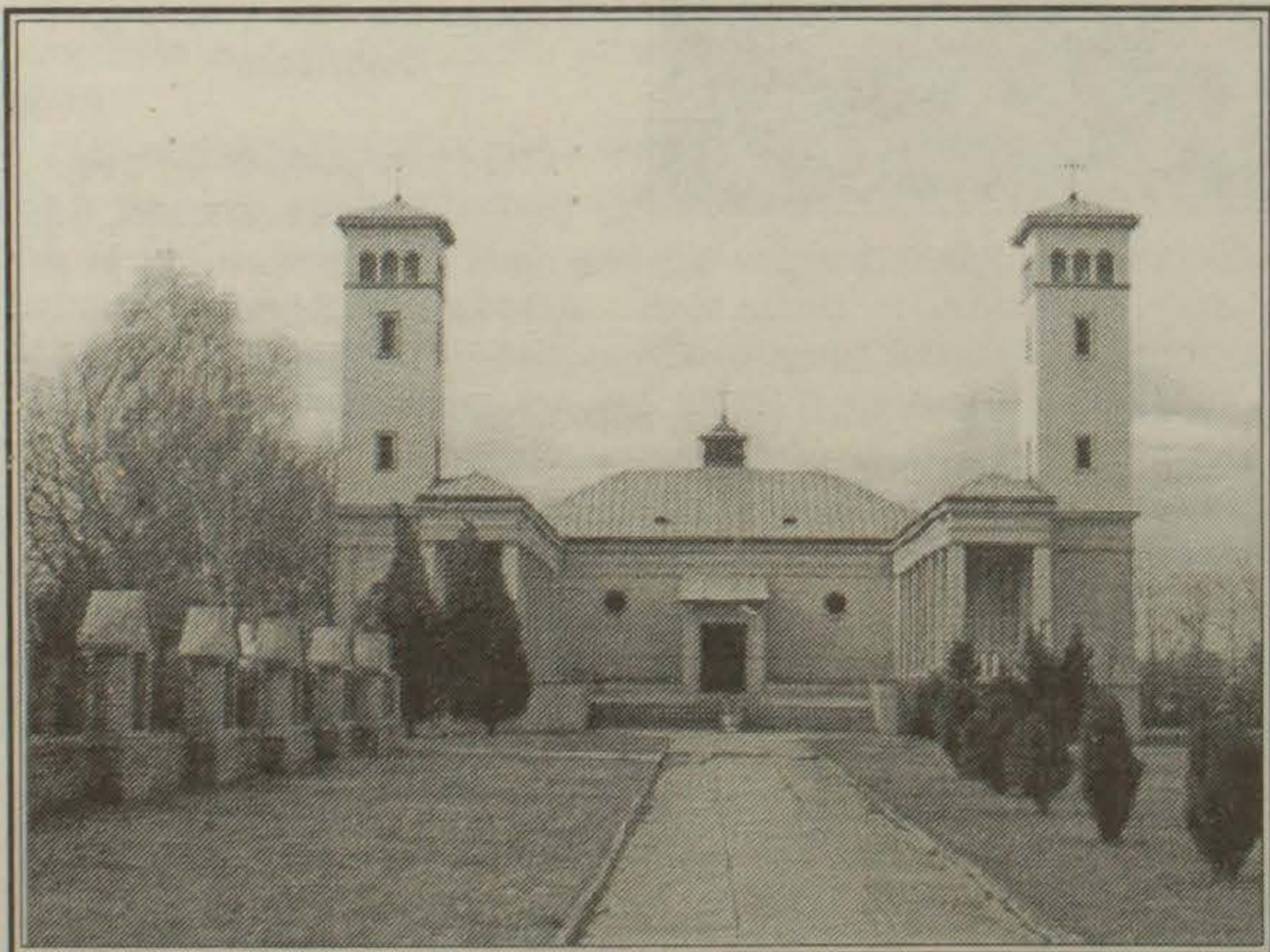
U svojim poteškoćama obraćam se za pomoć o. Anti Gabriću, jer kad god se nađem u nekoj nevolji, problemu... blaženi o. Ante, kako ga ja rado nazivam, uvijek mi pomogne.

Terezija Tumbas

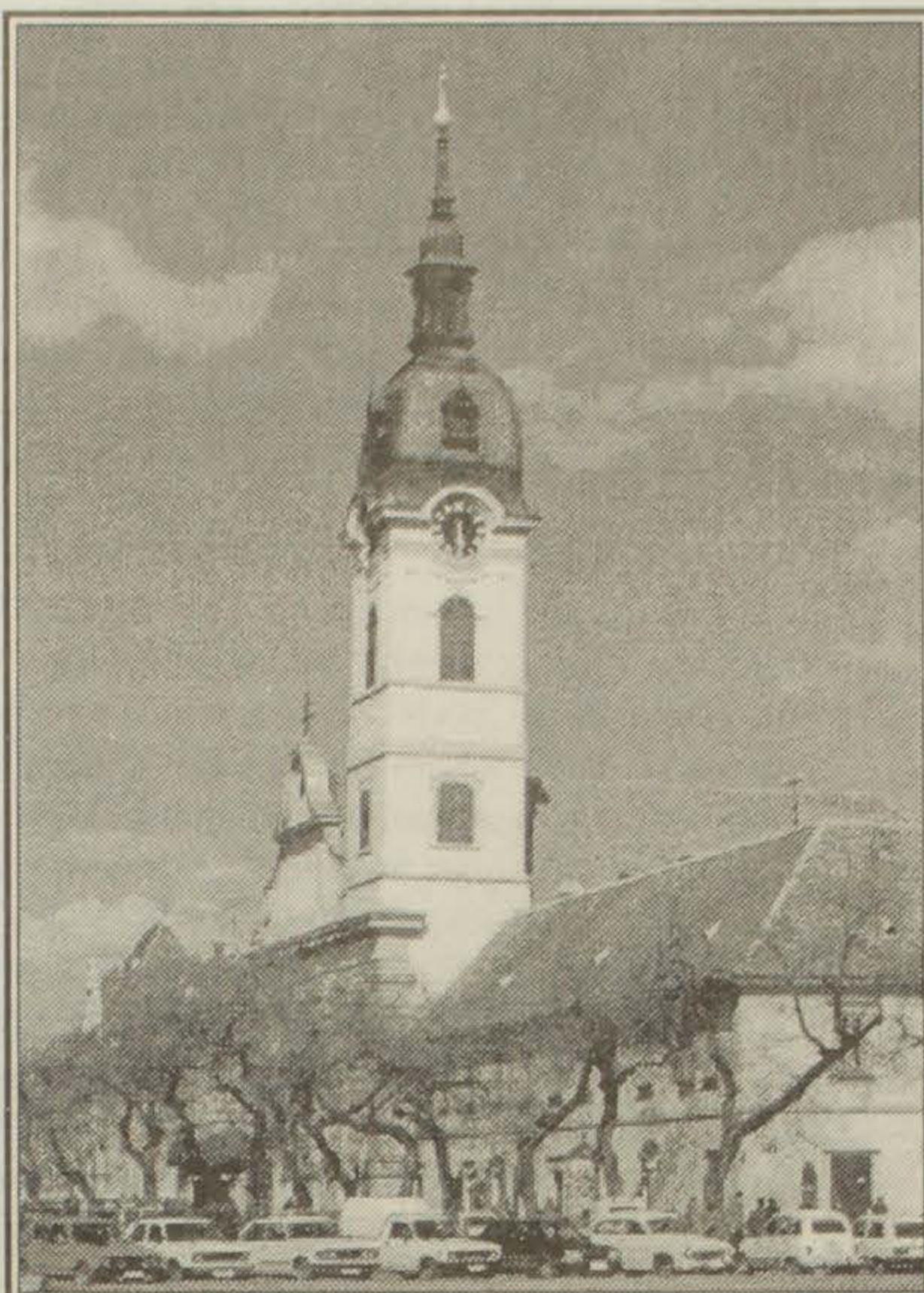
Somborske katoličke kapele (1)

Bogatstvo Sombora

Grad Sombor ima i danas jedinstvenu siluetu. Ostala je gotovo ista onakva kakvu je vidio prerano umrli somborski gimnazijalac i pjesnik iz Bačkog Monoštora - Stipan Bešlin: grad lijepih zvonika i još ljepših crkava. Pjesnik Stipan je ovako opisao zeleni grad ravnice: "Glomaznost tornjeva, blistanje trave rosne, pramovi mraka u krošnjama sanjaju. Vršci su kuća sitni i blijedi i u pjenušavo rumenilo uranjaju." Danas kao da se vrhovi nekih kuća natječu s visinom tornjeva. Njihova ljepota nikada neće dostići ljepotu nekada franjevačke ljepotice, somborske župne crkve Presvetoga Trojstva, ali ni velike pravoslavne crkve svetoga Đorđa ili one svetoga Ivana. Te su tri crkve pravi barokni dragulji. Svojom ljepotom se s te tri crkve s pravom natječe njihova barokna suvremenica: stara gradska kuća s dva jednako lijepa pročelja. U gradu je i, po svojim orguljama, na daleko znana karmelićanska crkva, koja somborsko nebo ukrašuje s još dva zvonika. Na vremena teških zaraznih bolesti, napose kuge podsjećaju Somborce i njihova četiri groblja: dva pravoslavna i dva katolička. U svakom je pravoslavnom groblju velika kapela, kojoj više odgovara naslov crkvice. U Velikom katoličkom groblju sv. Roka je barokna kapela svetoga Roka, a pokraj groblja je nekada prelijepa somborska kalvarija sa svoja dva zvonika - sada župna crkva svetoga Križa. I u Malom katoličkom groblju svečana neogotska kapela svete Male Terezije. I somborski reformati i evangelici imaju svoju crkvu. Ovdje spominjemo samo niz katoličkih kapelica koje ćemo u dva nastavka ukratko povijesno opisati.

Crkva svetog Križa

Crkva Presvetoga Trojstva

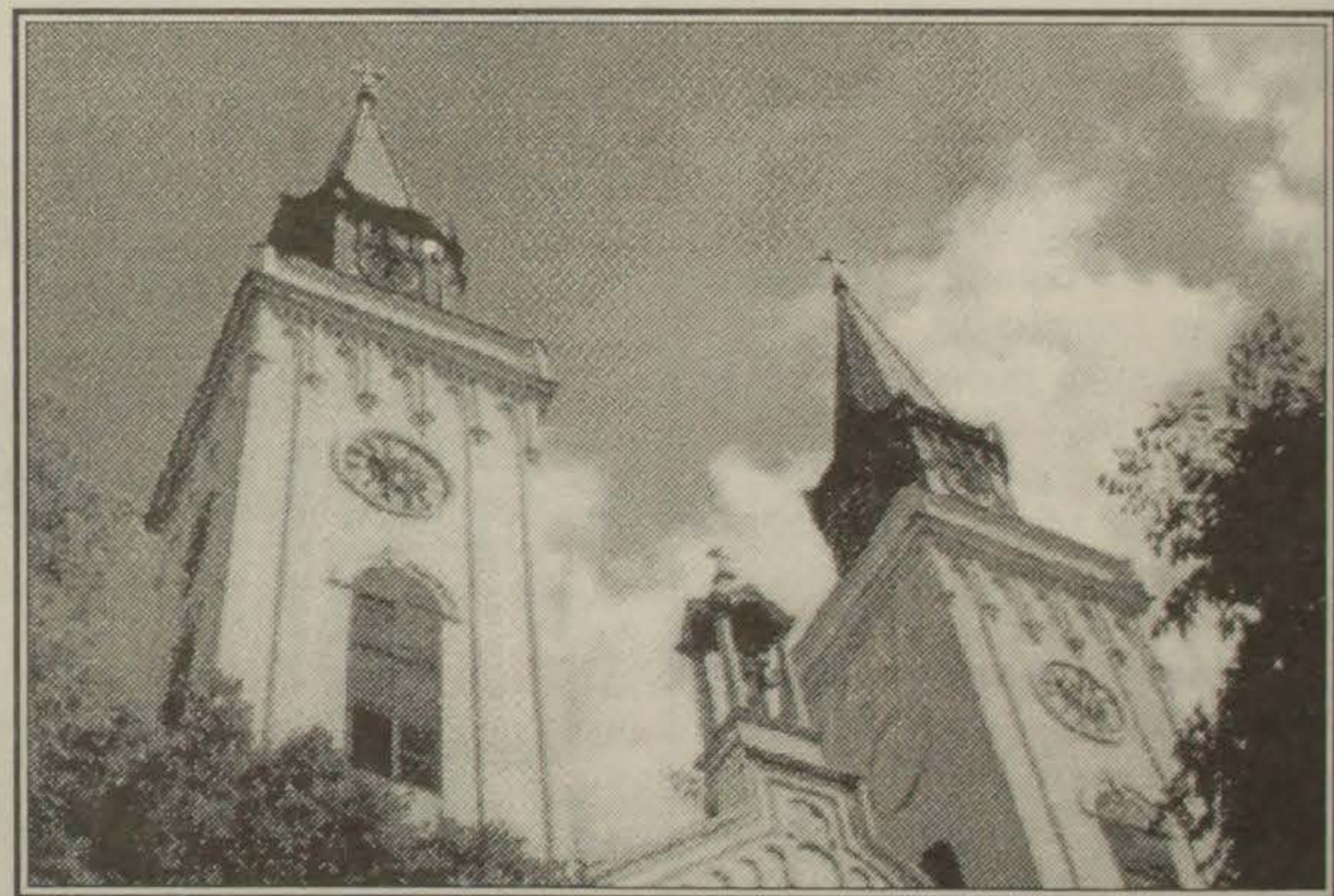
Grad brojnih kapelica

Osim tih monumentalnih crkava i kapela somborska povijest bilježi:

Kapela svetoga Franje. Tu su malenu i neuglednu kapelu franjevci još za turskoga ropstva podigli izvan gradskog opkopa, da bi u njoj "sve u strahu i trepetu i posred pogibelji za vlastiti život" dijelili sakramente i služili somborskim vjernicima. Nakon izгона Turaka, objesili su franjevci o hrastovu gredu prvo zvono kojim su pozivali svoje vjernike. Kapela je porušena kad se podigla nova župna crkva.

Prva župna crkva - nepoznatoga zaštitnika. Nakon izгона Turaka podigli su franjevci na mjestu današnjeg župnog doma u razdoblju od 1717. do 1719. godine prvu župnu crkvu. Somborski ljetopisac, o. Bono Mihaljević bilježi da je bila duga preko dvadeset a široka više od 8 metara. Pokrivač joj je

bio od turskog svinutog crijepa. Mali drveni zvonik nosio je dva malena zvona.

Karmelićanska crkva

Kapela svetoga križa u groblju podignuta je bila darovima Matije Mandića 1725. godine. Ta kapela danas ne postoji.

Kapela svetoga Ivana Nepomukog. Nasuprot samostana podigao je 1751. godine katedralni administrator Franz Redl lijepu kapelu svetoga Ivana Nepomukog. Već godinama nastoje Somborci obnoviti to lijepo barokno zdanje, koje je grad krasilo lijepom kupolom. Oko kupole postavljena skela možda znači bolje dane za lijepu kapelu.

Dana 24. lipnja 1752. godine posvećen je kamen temeljac današnje župne crkve presvetoga Trojstva. Crkva je dovršena 1762. godine.

/nastavit će se/

BUNARIĆKO PROŠTENJE 1998. GODINE

Jedno od duhovni nasliđa moji roditelja je i redovito hodočašće na bunarićko, nama Bunjevcima najomiljenije proštenje. Bio sam toliko mali da se i ne sjećam kad su me roditelji prvi put povelili na Bunarić, a odonda ga redovno posjećujem. Med Bunjevcima je ovo proštenje na velikom glasu (1), a još je sridinom ovog vika bio adet (2) da makar sa nekoliko čeljadi, al svaka obitelj bude na Bunariću.

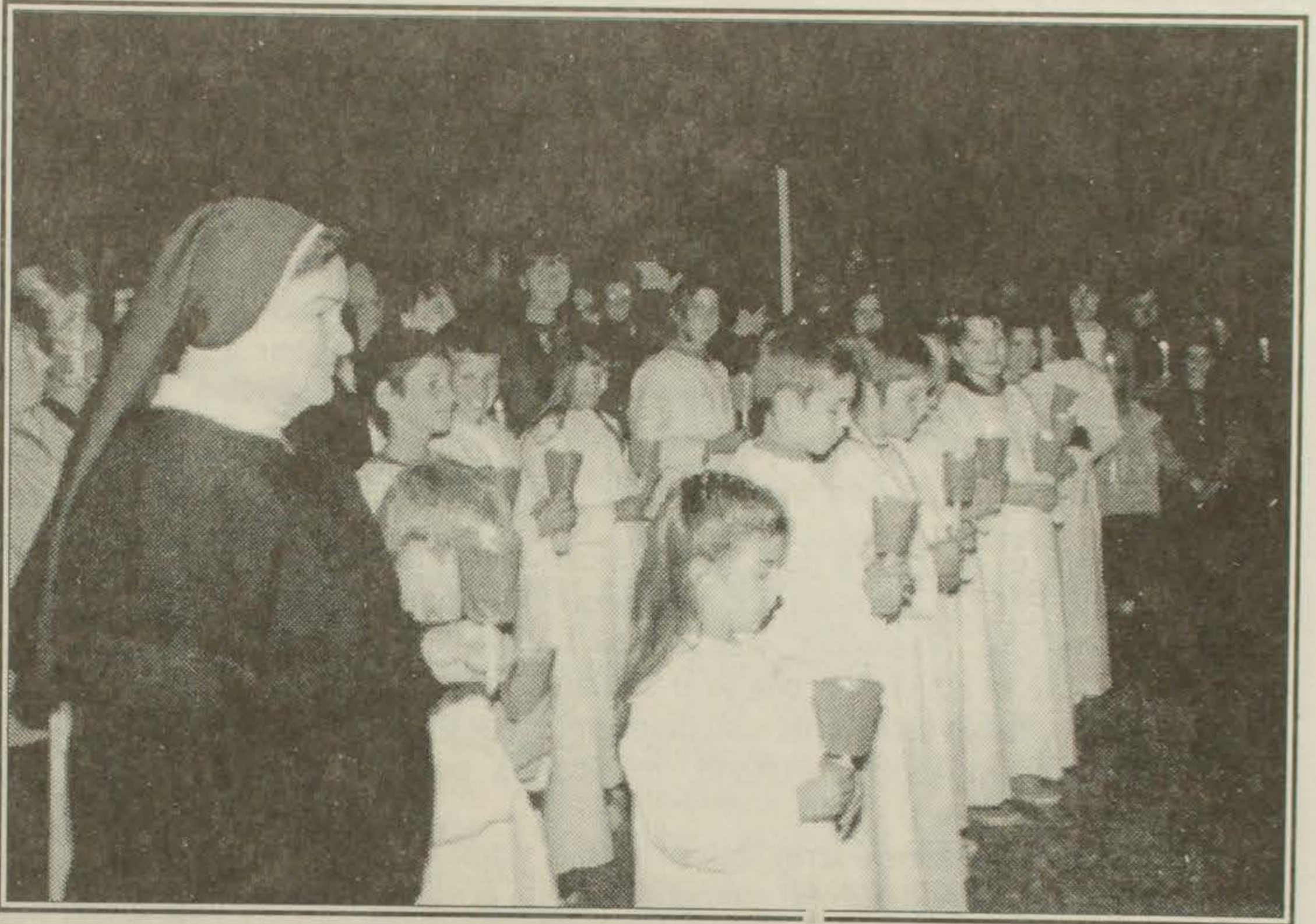
Ove godine večernje bdjenje, posli tušta obavljene ispovidi, nije navišćavalo da će se sutradan skupiti toliko svita. Desilo se štogod što je pokrenilo tolike ljude, pogotovo one koji ode dolaze s vrime na vrime. Unatrag desetak godina uobičajeno je bilo da na proštenje dođe desetak hiljada ljudi - katkad više il manje, prema tom kako je vrime. U arhivi župe Aleksandrovo čuvaju slike (3) od svakog proštenja, unatrag za oko tridesetak godina, po kojima se mož odredit približan broj nazočni virnika. Po tom je očinjeno da je ove godine na biskupskoj misi sudilovalo oko 15.000 (4) duša, što je dobrim više naspram prosični oko 10.000 za posljednji desetak godina. Već je lani uočena posita malko više virnika naspram prithodne godine, al se to tumačilo uobičajenim kolebanjima posite zadnji godina.

Posli ovako velike posite virnika mož se pitat šta je to pokrenilo tolike ljude da sad dođu u ovo svetište. Odgovor triba tražiti na prvom mistu u zaslugi naši predaka, jel su sobom ode donosili malu dicu i u njima odranili potribu i želju dolaska na Bunarić, koju su njevi potomci vrimenom zapostavili, i sad su odjedared potaknuti virskom potribom došli na vodicu da se obrate Bogorodici molitvama zafale i molbe, da od nje dobiju milost utihe.

Odgovor je i u potribi da neki ljudi nastave nigovanje zapostavljenog nasliđa naši predaka, kojima je jedna od životni virski obaveza bila da makar jedared, i to pišće, pohode koje svetište Majke Božije. Kadgod, u davnini, nuz Bunarić to je bio Jud (5), a posli Bili Aljmaš (6). Većina nji su za života više puta skoro pripisali dolazak u ova svetišta (7).

Med ljudima je najviše oni koji su došli zato što je ovo svetište naše, iako skromne udobnosti, tu nam je na dovat ruke i brez veći odricanja mož sudilovat u pobožnosti nalik drugim svetištima, sa kojima je zajedničko da se štovanje Bogorodice obavlja u nazočnosti tušta virnika. Znano je da se okupljeni virnici, bilo kojim povodom, potiču na pobožnost kad su u što većem broju istomišljenika.

Smatra se da je sasvim u redu da se u ovom svetištu, di se skupi toliko ljudi, sve odvija brez poteškoća i zastoja, da niko nikom ne smeta nit mu šta manjka, a miliciji je jedini poso bio u prometnoj pomoći vozačima. Pofalu za ovo zaslužuju svi: okupljen narod, jel se zaokupljen pobožnošću ponašo kako priliči svetištu; priređivači iz župe, jel se obred odvija bresprikorno sa unaprid utvrđenim redom; zato su pridstavnici milicije i hitne pomoći bili samo gledači. Ove su pojave ulipčale virski obred u kojem se obaško istakla pridika biskupa dr. Ivana Penzeša, koji je virnike još više potako na pobožnost. Triba spominit da je od postojanja proštenja ove godine prvi put obavljen prinos velike mise priko radija, za sve koji nisu mogli doć u svetište i sudilo-

vat u ovom virskom obredu. Za ovaj prinos pofala pripada Radio Subotici, sa željom da ovaki prinos obave i ubuduće.

Ositljiviji virnici su ovom lipom doživljaju dodali i subatnje noćno bdjenje sa svetom misom. Uz svu lipotu koju pruža priroda, virski obred se odvija prid malo više od 2.000 duša, a okupljanje je ulipčo i uštap (8), ko da je odozgor poručio (otprilike): "Ljudi, kad ste došli da u noćnom miru i lipoti prirode štujete Bogorodicu i ja ću vam u tom pomoć mojom svitlošću, da vam ovo večer ostane nezaboravno." Tako je i bilo.

U ovom napisu koristio sam se i podacima iz arhiva župe i kazivanjem župnika župe Marija Majka Crkve u Aleksandrovu, Subotica - preč. Andrije Kopilovića.

O tom kako je kadgod bilo u narednom Zvoniku.

Manje poznate riči:

- 1 - bit na glasu - bit poznat, priznat
- 2 - adet - običaj
- 3 - slike - ode: fotografije
- 4 - u subatu uveče i nedilju prija podne ispovidilo se i pričestilo oko 3.500 virnika
- 5 - Jud - Maria Gyud kod Pečuha (Pecs u Madjarskoj) - za vrime Austro-Ugarske najomiljenije hodočasno svetište naši predaka. Za pokoru su najveći dio puta išli pišće (ko to nije mogo durat, sio je na kola). Ostala mi je u sjećanju česta izreka za koga kad se temeljno spremio digod otić: "Spremaš se ko da ćeš na Jud."
- 6 - Bili Aljmaš - Aljmaš blizo Osijeka, posli raspada Austro-Ugarske omiljeno hodočasno svetište naši predaka
- 7 - hodočašće naši predaka čuvam u pripovidanjima moji majki, dida i mame koji su u mladosti po nekoliko puta odpišaćili pod Jud
- 8 - uštap - misečeva mina kad je najsvitliji ("pun misec")

Subotica, 24. rujna 1998. godine

Alojzije Stantić ✍

ŠTO ZNAŠ O "SELJENJU DUŠA"?

Hvala za pitanje! Danas se ono sve češće postavlja, ne samo među mladima i još slabima u vjeri, nego i u starijoj dobi "pred licem smrti". Tvoji se roditelji postavljaju ispravno, iako im možda manjka šira izobrazba s tog područja da ti sve dostatno protumače. Nisi naveo "mnoga pitanja" koja, navodno, rješava reinkarnacija.

Odakle taj nauk?

"Metempsihoza" i "reinkarnacija" nisu isti nego slični pojmovi. Mnogi ne opažaju razlike. "Metempsihoza" je grčki izraz. I u mitologiji znači "seljenje duša", tj. čin kojim se čovjekova duša, egzistentna i prije nego je sišla u tijelo, nakon smrti i rastave od tijela, seli u tijelo nekog drugog čovjeka, životinje, biljke ili minerala. Takvih "seoba" iz jednog tijela u drugo zločesti imaju na tisuće, a dobri na stotine.

Čemu služe te seobe i ti novi životi? Služe tome da se duša "očisti" od zla. Pošto se očistila, ide li k Bogu? Metempsihoza o tome ništa ne zna. Naslućuje, više negoli dokazuje, "vječnost" ljudske duše, ali bez tijela; ta bila je u stotinama (tisućama) raspadljivih tjelesa. Takva vjerovanja nisu daleko ni od nekih grčkih filozofa (Pitagore, Empedokla, Platona, religioznog pokreta stare Grčke zvanog "orfizam").

Reinkarnacija je latinski izraz koji označuje mitološko vjerovanje da se ljudska duša ili psihički element čovjeka, pošto se u smrti rastavi od tijela, nanovo "utjelovljuje" - reinkarnira (ne jednostavno "seli") u drugo tijelo. To novo "tijelo" može biti tijelo čovjeka, životinje ili biljke. Tako se duša može nanovo utjelovljivati stotine i tisuće puta. Svrha je "oslobođenje" od svih zlih težnja, zla i briga, da se duša napokon smiri u "nirvani": zakloništu od svake boli i svake daljnje seobe.

Bitne postavke

U hinduizmu, prema Upanišadama (spisima koji čuvaju staroindijska filozofsko-religiozna tajna učenja) "utjelovljenje" duša u dugom povijesnom lancu događa se po zakonu "karma": zakonu prikupljanja zasluga i krivnje u prethodnim utjelovljenjima. Utjelovljenja prestaju kad se raskine lanac učinaka i uzroka, kad se duša oslobodi od "maya", tj. od iluzija svjetovnih stvarnosti. Tada nastupa rasvijetljenje ili "samadhi", tj. blaženstvo.

Predaja budizma govori o prosvjetljenju Bude, koje se temelji na "četiri" istine. Čovjek se mora osloboditi boli. Zato treba da askeзом svlada žeđ ili želju za nasladom, koja neumoljivo zahtijeva mehanizam reinkarnacije. Žeđ rađa požudu, mržnju i zabludu ("tri korijena zla"). Iz njih nastaju zli čini sa zlim posljedicama. Osloboditi se sve do nestanka žeđi vrlo je dug proces sazrijevanja i prelazi granice jedne ljudske egzistencije. Svršetak je u "nirvani". Ne svršava se u Bogu. Budizam ne pozna osobnog Boga.

Prema orfičkoj mitologiji, netom duša napusti jedno tijelo utjelovljuje se u drugom. Tijelo ("soma") je tamnica ("semae") duše. Za one ljude koji nisu prošli inicijaciju, nikada neće prestati nova utjelovljenja. A spas čovjeka sastoji se u prestanku daljnjih utjelovljenja. Reinkarnacija je dakle dug proces vrlo sporog očišćavanja od tijela i materije.

Zašto je danas u modi i na Zapadu?

Bonci, razni gurui preplavili su Zapad svojim naucima. Usporedimo li hinduistički, budistički i grčki model sa zapadnim teozofističkim, tj. s praznovjermem da se magijskim ili spiritističkim putem može stupiti u neposrednu vezu sa "zagrobnim svijetom", onda zapadnjački model reinkarnacije ima nešto optimističkiji pojam o čovjeku. Reinkarnacija se u tom modelu ne shvaća kao ulazak duše uvijek iznova u bolnu tamnicu, tog paklenskog lanca utjelovljivanja

Sviđa mi se nauk o seljenju duša (metempsihoza), ali roditelji kažu da je on nespojiv s kršćanstvom. Zašto je nespojiv? Ne vidim razloga. Naprotiv, vidim da s naukom o reinkarnaciji imamo odgovore na mnoga, dosada nerazjašnjena pitanja. Htio bih, uz vašu pomoć, to pitanje produbiti. Unaprijed vam hvala na trudu!

Student, A.V.

od kojeg se mora osloboditi, nego kao nova mogućnost "napretka", jer se u tom modelu reinkarnacija uvijek događa u ljudskom tijelu. Ali i ovdje čovjek se bezbroj puta rađa s ciljem da se "oslobodi". U tom poimanju čovjek je u biti "duh" koji ima "dušu", a ona je vezana uz materijalno, raspadljivo koje treba nadići.

Što o tome kaže katolički nauk? Hvalevrijedan je nauk za oslobođenjem. Ali to ne ide bez Božje pomoći. Reinkarnacija (metempsihoza) nije spojiva s kršćanskom vjerom. Tu su oprečni o Bogu, čovjeku, povijesti i svijetu. Kršćanski Bog (Bog Isusa Krista) je apsolutno duhovno biće. "Bog je ljubav" (1 Iv 4,8) u tri osobe (Ocu, Sinu i Duhu Svetom). Iz ljubavi stvara svijet i čovjeka (Post 1-2), koga po milosti čini sudionikom vlastitog Božjeg života. Ne dakle nirvana, ne nejasan pojam neosobnog boga, ne skup božanstava kojima bi čovjek pomoću magije ili spiritizma mogao manipulirati.

Čovjek, stvoren "na sliku i priliku Božju" (Post 1,26) jedinstvena je tjelesno - duhovna osoba, po milosti uzdignuta u vrhunaravni red. Neposluhom čovjek je sagriješio (Post 3). Bog ljubavi ga ne napušta, nego izbavlja krvlju vlastitog Sina. Isus na Kalvariji na sebe preuzima "karmu" (ako se želimo tako izraziti) čitava čovječanstva. U jedinstvu s Bogom je dostojanstvo čovjeka, što se kvalitativno produljuje u blaženom gledanju. To se jedinstvo događa ugradnjom u Krista i Crkvu po krštenju, duhovnim rastom po ostalim sakramentima i sredstvima milosti (molitvom, pokorom, dobrim djelima). Naša vjera uči da će o uskrsnuću mrtvih Bog izvesti na svim ljudima ono što je u uskrsno jutro ostvario na svome Sinu. U vječnosti će uskrslo tijelo izabranika biti slično uskrsnom Kristovu tijelu (Lijonski II. sabor god. 1274).

Kršćanstvo je daleko od svakog dualizama: tijelo nije negativan element od kojeg se treba osloboditi, nije tamnica duše. Naprotiv, s dušom tvori jedinstvenu slobodnu osobu, određenu za uskrsnuće: "Krist uskrsnu od mrtvih" (1 Kor 15,20). "Bog koji je Gospodina uskrsio i nas će uskrsiti snagom svojom" (1 Kor 6,14). "Svima nam se pojaviti pred sudištem Kristovim da svaki dobije što je kroz tijelo zaradio, bilo dobro, bilo zlo" (2 Kor 5,10).

Povijest spasenja ne događa se u ciklusima stalnih reinkarnacija, nego postoji istodobno s poviješću svijeta i u nju je utkana. A svijet (nebo i zemlja, svemir) djelo je Boga Stvoritelja (Post 1-2), a ne nekakva mutna neobjašnjiva činjenica.

Ako čovjek živi u tko zna kojoj susljednoj egzistenciji, zašto se ne sjeća onoga što je prije bilo? Nema o tome iskustva, a ni znanstveno nije dokazivo. Bilo bi etički nedopustivo i nepravedno naprijeti čovjeku zlo, koje sada u stotoj egzistenciji mora ispaštati, a učinio ga je u davnoj prošlosti koje se ne sjeća, i u posve različitim prilikama, svakako ne sa sadašnjim poznavanjem etičkih vrijednosti. A ako je živio u podljudskim tijelima (životinjama, biljkama...), onda je stvar još apsurdnija iz dva razloga: 1) ljudska duša je stvorena za ljudsko tijelo pa je filozofski apsurdno da u drugom tijelu (u slonu, psu...) može živjeti i normalno djelovati; 2) u bićima koja nemaju slobode (slon, pas...) nije moguće ostvariti bilo kakvu nadoknadu za vlastite grijehe, ni očistiti dušu. To se može dogoditi jedino svjesno i slobodno.

U čitavom Svetom pismu nema ni riječi o reinkarnaciji. Bog je umro da spasi, pa nije zamislivo da nas ne bi obavijestio o tako važnoj istini za vremeniti i vječni život. Nema ni jedne riječi o tome da je reinkarnacija ustvari "čistilište", dakako, posve različito od kršćanskog shvaćanja. Napokon, Učiteljstvo Crkve odbacuje postojanje ljudskih duša prije nego su se utjelovile (papa Vigilije protiv Origena g. 543). Svako ljudsko tijelo dobiva dušu individualno (Lateranski V. sabor g. 1513).

(Glasnik Srca Isusova i Marijina, br. 6/97)

OTAC FELIKS STRICZKY

umro 23. rujna 1998.

U subotičkom svećeničkom domu Josephinum blago je nakon višegodišnje, strpljivo podnošene bolesti, blago u Gospodinu preminuo svećenik Reda asumpcionista, otac Feliks (János) Striczky.

Otac Feliks je rođen 1917. godine u Parabuću (danas Ratkovo) kod Odžaka. Njegov otac György bio je seoski brijač, a majka Annamaria Mayer, rođena Salamon, bila je domaćica. Majka Annamaria je kao siročić bila posvojena od obitelji Mayer, pa je od tada nosila ime svojih usvojitelja. Osim 3 brata imao je otac Feliks i sestru, koja je umrla svibnja ove godine u Baji. Obitelj Striczky je u Drugom svjetskom ratu izgubila dva sina.

Tijelo pokojnoga oca Feliksa bilo je 24. rujna izloženo u kapeli svetoga Josipa u subotičkom groblju svetoga Petra i Pavla. Umjesto odsutnoga subotičkog biskupa mons. Ivana dr. Pénzesa, svetu misu zadušnicu i pogrebne obrede predvodio je generalni vikar, mons. Bela Stantić. S njime su koncelebrirali: ravnatelj svećeničkog doma vlč. g. Julije Bašić, generalni vikar beogradskog nadbiskupa o. Leopold Rochmes i još trojica svećenika. Prigodnu homiliju je na mađarskom i na hrvatskom jeziku održao katedralni župnik, Stjepan Beretić. Sprovodu je bio nazočan i pokojnikov brat, umirovljeni profesor iz Szolnoka g. György Striczky sa svojom obitelji. Na grobu se, u ime beogradskog nadbiskupa, svećenika i vjernika Beograda od pokojnika lijepim riječima oprostio o. Leopold Rochmes. Na sprovodu oca Feliksa se okupilo petnaestak svećenika, brojne časne sestre i osoblje doma Josephinum.

Tko su asumpcionista?

Emmanuel d'Alson je u Nimeseu u Francuskoj godine 1845. osnovao Kongregaciju augustinaca od Uznesenja. Redovnici te družbe su poznatiji pod imenom asumpcionista. Ime su dobili po svome prvom samostanu. Osim tri redovnička zavjeta asumpcionista polažu i zavjet o naviještanju Kraljevstva Božjega. Augustinci se osobito bave poučavanjem mladeži. Organiziraju hodočašća u Svetu Zemlju, Rim, Lurd itd. Članovi te kongregacije su svećenici i laici, a bave se prosvjetom i odgojem, djelima ljubavi i apostolata. Taj se red proslavio u

apostolatu dobroga tiska. Asumpcionisti još i danas izdaju jedan od najznamenitijih katoličkih dnevnika, La Croix, izdaju nadalje tjednik Le Pelerin te više časopisa i listova za djecu i mladež. Velik je njihov doprinos svijetu znanosti. Na glasu su njihove orijentalne studije, kao i studije o svetome Augustinu. Asumpcionisti su razvili veliku misionarsku aktivnost na Bliskom Istoku, i po cijelom svijetu. Samo su u Turskoj u 30 samostana imali 150 redovnika. Godine 1928. imali su 4 provincije s 93 kuće i 864 člana. Osim toga, postoje još četiri ženske kongregacije u sličnom apostolatu. U Beogradu su se nastanili 1925. godine. Godine 1975. imali su asumpcionista 3 kandidata iz Jugoslavije, 4 svećenika i jednoga brata laika.

Životni put patra Feliksa

Parabučki župnik Ludwig Fiedler uočio je darovitost maloga Jánosa. Nakon 6 godina osnovnog školovanja u rodnome selu, János Striczky je u Beogradu završio gimnaziju, a onda je na nagovor svoga župnika Fiedlera otišao asumpcionista u Francusku, gdje je završio studij teologije, da bi potom, ratne 1943. godine primio svećenički red. Poslije Drugog svjetskog rata postao je župnik u beogradskoj župi Blažene Djevice Marije. Tamo je službovao više od polovice svoga 56-godišnjeg svećeničkog života. Dvije godine je uživao zasluženu mirovinu u Francuskoj u mjestu Agen, a onda se, na vlastitu želju, vratio u svoju Bačku, gdje ga je, blage uspomene biskup Matija Zvekanović rasporedio u rodnu župu 1975. godine. U Ratkovu je obavljao svećeničke dužnosti sve do ožujka 1990. godine, kad je, iscrpljen više bolešću i slabošću nego starošću, došao u svećenički dom Subotičke biskupije - Josephinum. Otac Feliks je bio radostan i veseo svećenik. Gdje god se pojavio donio je vedrinu i radost. Koji su ga poznavali, upamtili su ga kao skromnog svećenika. Takav je ostao i u svojoj bolesti. Godinama je bio vezan za bolesničku postelju. Do kraja je ostao beskrajno zahvalan za svaku uslugu i za svaku riječ. Dragog svećenika i strpljivog patnika preporučamo u molitve svim čitateljima Zvonika.

Stjepan Beretić

S nadom u uskrsnuće, javljamo da je voljom Božjom

MARIJA GABRIĆ

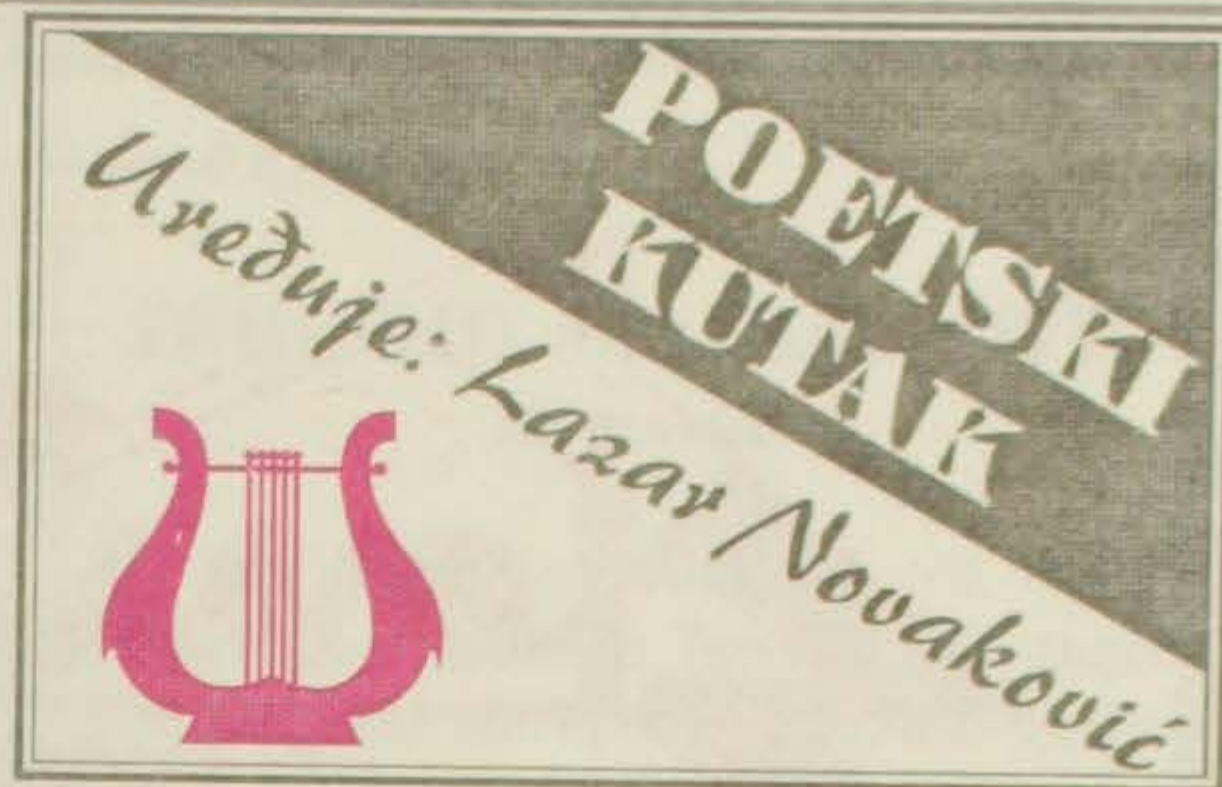
13. rujna 1998. godine, okrijepljena svetim sakramentima i uz molitvu, preminula u Gospodinu.

Hvala svima koji su molili i koji će se još moliti za dragu nam pokojnicu. Hvala župniku Andriji Anišiću, koji je vodio brigu o njenom duhovnom životu, i prečasnom gospodinu Andriji Kopiloviću na riječima vjere i utjehe.

Hvala na skrbi i njezi časnim sestrama Kćeri milosrđa, a napose sestri Svetislavi.

Sveta misa na šest nedjelja za pokojnicu bit će u crkvi sv. Roka 31. listopada 1998. godine u 8 sati.

Sinovi: Stipan, Josip sa suprugom Viktorijom i unučad Krunoslav, Damir i Josipa

Radujemo se boravku pape Ivana Pavla II u matičnoj nam i dragoj domovini Hrvatskoj. Vjernici naše biskupije susreli su ga u Mariji Bistrici, gdje je blaženim proglasio kardinala Alojzija Stepinca.

Karol Wojtyła je rođen 18. svibnja 1920. godine u Wadowicama, u Poljskoj. Za vrijeme okupacije bio je radnik u kamenolomu. Djelovao je kao glumac u konspiracijskom kazalištu Rapsoda. Za svećenika je zaređen 1946. godine. Kardinalom postaje 1967. a za papu je izabran 16. listopada 1978. godine.

Kao nasljednik sv. Petra hrabri, potiče i poučava vjernike u mnogim enciklikama. Okušao se i u dramama, esejima, filozofskim djelima, a pisao je i poeziju. Radujući se zbog njegovog povijesnog dolaska u Hrvatsku, za ovaj broj smo izabrali njegovu pjesmu.

IVANOVA MOLBA

Val srca, dok raste i tiho pogled slijedi,
ne stišavaj niti ne mijenjaj ljubavi
- o Majko -
no u prozračnoj pregršti taj isti val prenesi
na me.

On te molio za to.
Ja sam ribar Ivan. Tako je malo u meni
nečeg
što bi se moglo voljet.
Još osjećam: na obali sam jezera
- pod stopalama šljunak sitan -
i najednom - On.

U meni Njegovu tajnu nećeš više naći,
mada ću u mislima Tvojim raspredat se
blago ko mirta.

A ipak, jer je On htio
da Ti govorim "Majko" -
molim Te da za Te riječ ta ne bude manja
no što je bila.
Istina je da nije lako izmjeriti dubinu riječi
koja punim značenjem u nama oboma
nadahnu On,
da bi se u njima sva ljubav prijašnja krila.

Karol Wojtyła

Telefón:

021/774-000
774-505
774-105
774-005
774-018

**Svatko neka dađe
kako je srcem odlučio;
ne sa žalošću
ili na silu,
jer Bog ljubi
vesela darivatelja.
(2 Kor 9,7)**

Poljoprivredna apoteka

Nudimo vam

AgriS
Subotica

- sredstvo za zaštitu simena žita
- ostala sredstva za zaštitu bilja
- stručni savjeti

Radno vrijeme od 8 do 19 sati, a subotom od 7 do 12 sati

Petefi Šandora 9, Tel./fax: (024) 556-228

**G. BLAŠKO GABRIĆ I ŠTAMPARIJA "GLOBUS"
DAROVALI SU KUNSTRUCK PAPIR ZA KORICE "ZVONIK"
DO KRAJA 1998. GODINE!
TOPLO ZAHVALJUJEMO!**

Isplati se ženiti

*Jer Štamparija "Globus"
brzo kvalitetno i jeftino
štampa pozivnice
za svadbu.*

Otmara Majera 10
Telefon: (024) 551-202

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2.
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u cvečari "MARIŠKA")
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u cvečari "ORHIDEJA")
Telefon: 752-759
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202
- NOVI KNEŽEVAC, Maršala Tita 16
Telefon 0230 / 83 - 417

tipptopp
System

Postanite prijatelj Interneta!

Predstavite svoju firmu svetu!

Izradujemo www prezentacije i držimo ih na Svetskoj mreži

Kompletna ponuda internet servisa

Subotičko čvorište je kod nas

Naučite koristiti Internet i Vi!

Kurs traje 16 časova

Sve INFORMACIJE možete dobiti u našem Informativno-prodajnom centru

✉ BRAČE JUGOVIĆA 5

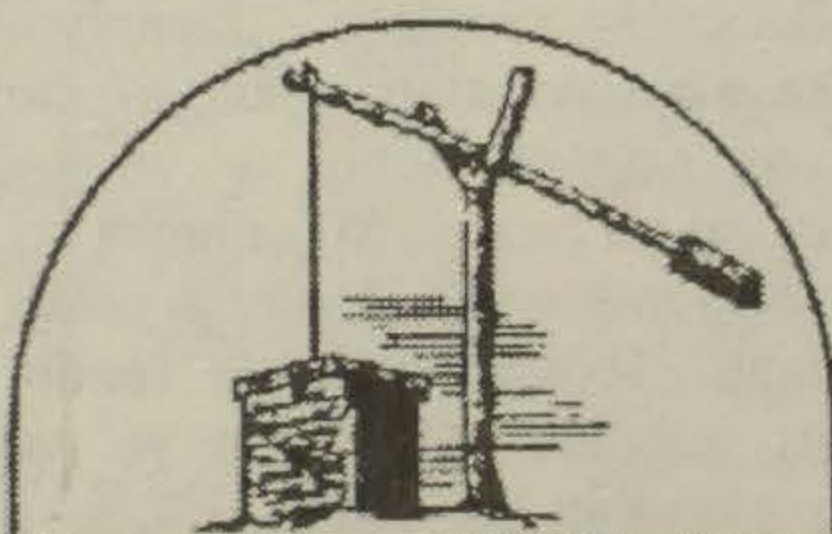
Radno vreme: 9 - 19 sati

☎ 555-765

E-mail: admin@tippnet.co.yu

Home Page: www.tippnet.co.yu

Internet je preko nas došao u Suboticu - budite sa nama!

SALAŠ
ZEMLIORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

Možete nam pisati i na
E-mail adresu:
zvonik@tippnet.co.yu

P.T.P. BANE.
...uvek, kada poželite lepe stvari.

PRODAJEMO UNIVER, MEDIJAPAN, RADNE PLOČE, ŠARKE ("LAMA"-SLOVENIJA) I SAV OSTALI PRIBOR ZA STOLARE, PLOČICE, SANITARIJU I KOMPLETNI GRADEVINSKI MATERIJAL.

24000 SUBOTICA, Batinska 34, Tel./fax: 024/ 561-186, Tel.: 024/ 561-187

Upozoravamo štovane čitatelje koji su "Zvonik" primali poštom da zbog povećanih poštanskih troškova nismo više u mogućnosti slati ga onima koji nisu uplatili pretplatu.

Godišnja pretplata za inozemstvo je 30 DEM. Pretplatnici iz Hrvatske uplaćuju protuvrijednost u kunama poštanskom uputnicom na adresu: Gabrijela Skenderović, Kneza Trpimira 1/3, 44000 Kutina, R. Hrvatska (Pretplatnici izvan Hrvatske mogu se na istu adresu pretplatiti vrijednosnim čekom.)

MISA MLADIH ZA MIR

06. 11. 1998. u 20 sati

Subotica - crkva sv. Roka

Mladi, uključite se u što većem broju!

Mir nam je svima najpotrebniji!

Bački Monoštor PROSLAVA ZAVJETNOG SLAVLJA GOSPI FATIMSKOJ

13. 10. 1998.

- u 10 sati: svečana sv. misa (mađarski)

- u 12 sati: svečana sv. misa (hrvatski)

OBLJETNICA POSVETE KATEDRALE

14. 10. 1998.

- u 18 sati: u katedrali-bazilici:
svečana biskupska sv. misa

SVETKOVINA SV. TEREZIJE ZAŠTITNICE KATEDRALE I GRADA SUBOTICE

15. 10. 1998.

- u 18 sati: u katedrali-bazilici:
svečana biskupska sv. misa

Subotica- Sv. Rok OBITELJSKI SUSRETI

16. 10. 1998.

- u 20 sati: u vjeronaučnoj dvorani
- Tema: Stepinac - zločinac ili svetac?
- Predavač: Franjo Ivanković, tavankutski župnik

TRIBINA MLADIH

18. 10. 1998.

- u 19 sati: u Katoličkom krugu
- Tema: Stepinac - zločinac ili svetac?
- Predavač: Franjo Ivanković, tavankutski župnik
- Poslije predavanja: druženje mladih

SLUŠAJTE RADIO SUBOTICU

RASPORED EMISIJA ZA KATOLIKE

- svake subote od 7 do 7,20 (na hrvatskom jeziku)
- svake subote od 7,20 do 7,40 (na mađarskom jeziku)

SLUŠAJTE RADIO VATIKAN

Svaki dan emisija na hrvatskom jeziku u 19 sati i ponavljanje iste emisije sljedećeg dana ujutro u 5 sati
na valovima: FM (MHz): 93,3; MW (kHz) 1530 CD; SW (kHz) 75 m: 5880; 41 m: 7250-B

SJEĆANJE NA

TEREZIJU MILODANOVIĆ slamarku

Na blagdan sv. Ane, 26. VII. 1998. godine preminula je Terezija Milodanović, poznata slamarka i zauzeta vjernica.

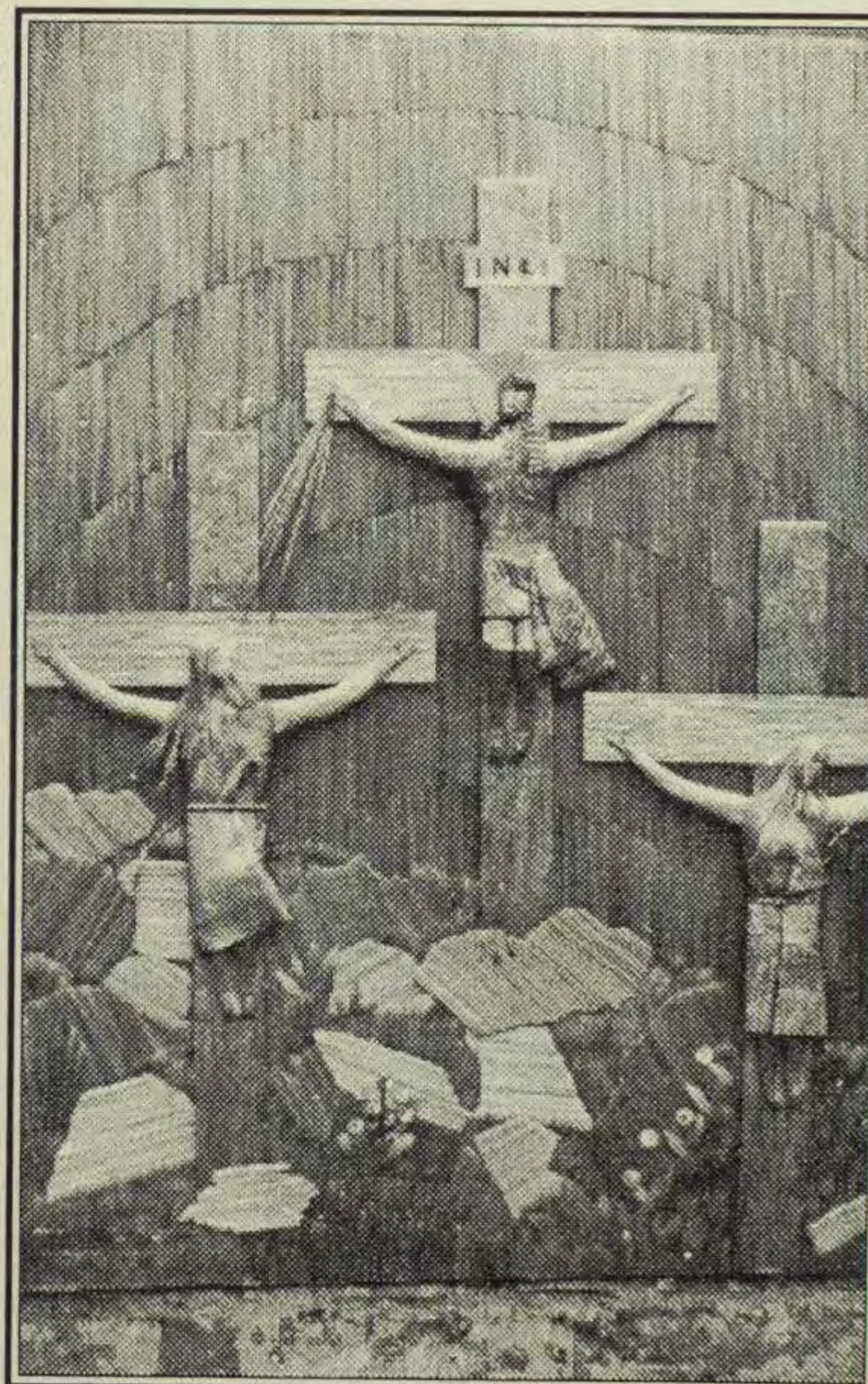
Terezija Milodanović rođena je 27. III. 1936. godine u Starom Žedniku kao šesto od sedmoro djece u siromašnoj i skromnoj kršćanskoj obitelji. Terezija je bila vrsna umjetnica u tehnici slame, a njena će djela zasigurno čuvati uspomenu na nju. Izradom slika od slame počela se baviti davnih šezdesetih godina.

Sav svoj život posvetila je Crkvi. Sa svojim sestrama Anom i Đulom plela je krune od slame i izrađivala slike za dužijance, pjevala je dugo godina u zboru, šivala razne crkvene predmete, spremala crkvu i još štošta drugo.

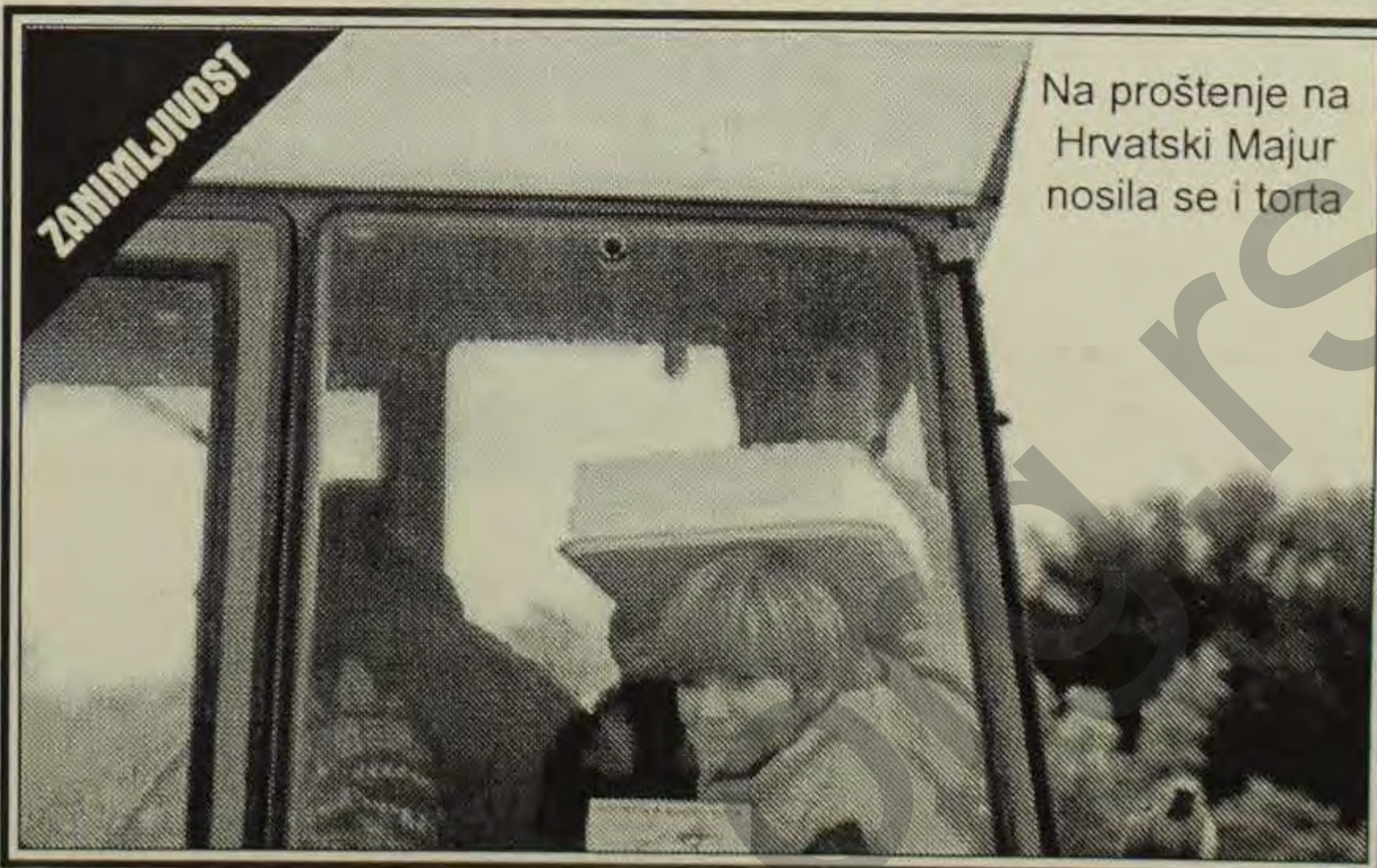
Živjela je vrlo skromno i povučeno, izmučena teškom bolešću ležala je u krevetu 7 mjeseci. Umrula je tiho i nečujno.

Pokopana je 28. VII. na groblju u Starom Žedniku u obiteljsku grobnicu, a u vječno prebivalište pratio ju je žednički župnik vlč. Antun Miloš. Neka joj Gospodin bude vječna nagrada!

Uredništvo "Zvonika"

Jedna od Terezijinih slika u tehnici slame

Na proštenje na Hrvatski Majur nosila se i torta

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/554-896; E-mail: zvonik@tippnet.co.yu. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr. Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Bernarda Kopunović - korektor; Cecilija Milanković - vinjete; Josip Anišić, Željko Augustinov, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Bela Gabrić, Josip Ivanković, Vesna Ivanković, Andrija Kopilović, o. Marijan Kovačević, Grgo Kujundžić, Lazar Novaković, Josip Pekanović, Ivan Piuković, Blaženka Piuković i Branko Vaci. Tiraž 2500. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "GLOBUS", Otmara Majera 10, Subotica, Tel.: 024/551-202

RUŠI LI SE BIKOVAČKA CRKVA?!

Na svečanoj proslavi 75. obljetnice bikovačke crkve "Uznesenja Marijina" (1996. godine) mnogi su poželjeli još svečaniju proslavu njezine 100. obljetnice. Međutim, ova jedinstvena naša crkva "nabijanica" teško se "razbolila". Naime, "zub vremena" ali i trošnost materijala uzrokom su da je sjeveroistočni zid ove crkve pukao i urušio se te prijeti opasnost da se sruši ukoliko ne bude blagovremeno i temeljito saniran.

Narode Božji, ljudi dobre volje - pomozite

Stoga je bikovački župnik Julije Bašić uputio apel za pomoć svojim vjernicima, međunarodnom Caritasu, kao i mnogim drugim ustanovama. Ovim putem želi se obratiti i svim bivšim stanovnicima Bikova kao i svim vjernicima naše biskupije i pozvati ih da se i oni pridruže - makar skromnim darom - u saniranju i obnovi bikovačke crkve, koja je, kako on (a i mi) volimo isticati, "jedinstven primjer ambijentalne umjetnosti". U njoj, naime, sve podsjeća na ravnice i naše salaše i sve je protkano božanskim duhom, Kristovom prisutnošću i otajstvima naše vjere.

U jednom svom pismu svojim vjernicima župnik piše: "Evo me u Vašem salašu, u Vašoj kući, u Vašem domu s ovim pismom... Ne ljutite se na mene ako Vam budem dosadan kao onaj uporni Isusov molitelj iz Evanđelja... I Gospodin me na to nuka kad kaže: 'Molite i dat će vam se! ... Jer svatko, tko moli, prima; tko traži, nalazi...' (usp. Mt 7,7-9)."

Župnik u svom pismu dalje veli: "Prema prokušanom pravilu: zрно po zрно - pogača! Svatko nešto. Nitko neće time mnogo izgubiti, a naša župna crkva će konačno biti zaštićena od urušavanja njezinih, u ono vrijeme, daleke 1921. godine, nabijenih zidova. Bit će to onda, jednoga dana, pravi znak naše kršćanske solidarnosti! Zato Vas molim:

'Svatko neka dadne kako je srcem; ne sa žalošću ili na silu jer Bog ljubi vesela darivatelja. A Bog vas može obilato obdariti svakovrsnim darom da u svemu svagda imate svega dovoljno za se i izobilno za svako dobro djelo... Tako ćete se u svemu obogatiti za svakovrsnu darežljivost koja se, našim posredovanjem, izvija u zahvalnicu Bogu' (usp. 2 Kor 9,7-11)."

Pomoć već stiže

Neki su se župnikovom apelu već odazvali i pomogli koliko su mogli. Najviše je pomogla Skupština općine Subotica koja je za sanaciju i popravak bikovačke crkve izdvojila sto tisuća dinara. Pomogle su i još neke subotičke firme kao i "Izvršno veće Skupštine Vojvodine" koje je izdvojilo 5000 dinara pomoći za ovu crkvu. Tim povodom pokrajinski sekretar za ostvariva-

nje prava nacionalnih manjina, upravu i propise mr. Pavel Domonji posjetio je u utorak 29. rujna, prigodom svoje posjete Subotici, i crkvu na Bikovu. On je sa svojom pratnjom razgledao crkvu i uvjerio se u potrebu njezinog saniranja.

NA KOJI NAČIN DATI SVOJ DAR

Svoj dar za popravak bikovačke crkve možete dati:

-osobno u Župnom uredu,

-poslati poštanskom uputnicom na adresu:

RIMOKATOLIČKA CRKVA, 24206 BIKOVO, Bikovo 207 ili

-uplatiti na račun SUBOTIČKE BISKUPIJE kod PRVE

PREDUZETNIČKE BANKE D.D. - MEŠOVITA BANKA,

BEOGRAD - FILIJALA SUBOTICA. Broj računa: 46600-621-2-

21 poziv na broj: 8170-240-0511480 (za bikovačku crkvu).

ŽUPNIK ZAHVALJUJE

Župnik ovim putem zahvaljuje svim dosadašnjim, i unaprijed, svim budućim darovateljima, moleći svima Božji blagoslov i nagradu od Gospodina i ujedno izvješćuje sve da je za prikupljeni novac već nabavljen određeni materijal za popravak crkve. Radovi će, po preporuci stručnjaka, započeti tek na proljeće u zavisnosti od priliva potrebnih sredstava.

ISPRAVKA

U prošlom broju (9/98) na 31. strani smo objavili priču "Zvonce na Čikeriji", di nam se potkrala greška u pripisivanju: "... pa su Čikerijanci naručili novo zvono od 50 kila koje je mariborski "Zvonoglas" izlio i metnili ga 1953. godine...", a treba da stoji: "... 1935. godine". Redakciji i autoru je vrlo dobro poznata u 1944. godini tragična sudbina župnika Antuna Bergera. U fusnoti, kod nabiranja godina obnove križa izostavljena je 1926. godina.

Za ovaj propust se ispričavamo čitateljima.